

Provinciale Staten

Notulen van 13 december 2013

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
31 januari 2014)

1. Opening en berichten van verhindering.....	1
2. Mededelingen.....	1
3. Vaststellen agenda.....	1
4. Vaststellen notulen PS van 1 november 2013.....	2
5. Vaststellen notulen PS van 15 november 2013.....	2
6. Ingekomen stukken.....	2
7. Brief van 11 december 2013 van de ondernemingsraad SCOOP over de frictiekosten .....(13027794)	2
8. Brief van 12 december 2013 van vakorganisaties CNV Publieke Zaak en Abvakabo-FNV over ZB-SCOOP .....(13027937)	3
9. Ingekomen stukken GS en cvdK.....	3
10. Brief van GS van 12 november 2013 over zienswijze begroting 2014 GR RUD Zeeland .....(13025333)	3
11. Brief van GS van 10 december 2013 met toelichting op het feitenrelaas inzake fusie ZB-SCOOP .....(13027734)	3
12. Brief van GS van 10 december 2013 met reactie op gestelde vragen over statenvoorstel Besluit Financieringsstatuut 2013 Provincie Zeeland .....(13027681)	3
13. Hamerstukken.....	3
14. Statenvoorstel partiële wijziging Waterverordening Zeeland ..... (normering wateroverlast gebieden Tholen..... (WBN-122)	3
15. Statenvoorstel aanbevelingen rapport Rekenkamer Zeeland "Krimp in beeld; het krimpbeleid van de provincie Zeeland (2007-2012)..... (SGR-53)	3
16. Statenvoorstel 5e wijziging begroting provincie Zeeland 2013 ..... (FIN-121)	4
17. Statenvoorstel 2e wijziging begroting provincie Zeeland 2014 ..... (FIN-120)	4
18. Statenvoorstel ..... (gewijzigd) besluit financieringsstatuut 2013 provincie Zeeland (FIN-123)	4
19. Statenvoorstel WOB-verzoek om declaraties statenleden door PowNews ..... (SGR-55)	4
20. Discussie fusie Zeeuwse Bibliotheek-SCOOP.....	4
21. Voorstellen.....	14
22. Statenvoorstel .....(gewijzigd) verdergaande decentralisatie Natuur, afrekening Drenthe en aankoop rijksgronden ..... (BLD-129)	14
23. Statenvoorstel spoorproject Goes .....(RM-126)	33
24. Statenvoorstel eerste herziening Inpassingsplan Waterdunen .....(ONTW-118)	40
25. Vragensessie.....	40
26. Moties niet behorend bij een agendapunt.....	40
27. Motie van de leden Babijn (PvZ) en Robesin over windturbineparken binnen de 12-mijlszone.....	40
28. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd.....	43
29. Sluiting.....	43

**Dertigste vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**

(zittingsperiode 2011-2015)

Vrijdag 13 december 2013.

Voorzitter: de heer drs. J.M.M. Polman,
commissaris van de Koning in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden mr. T.H. Aalfs, F. Babijn (CDA), F. Babijn (PvZ), A.P. Beekman, C.W. Bierens, ing. J.J. van Burg, P.B. Colijn, J. van Dijen, P. van Dijk, A.I.G. Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, mr. H.J. van Geesbergen, dr. T. van Gent, drs. ing. R.M. Haaze, drs. E. Hageman, P.A. Hamelink, dr. A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, F. de Kaart, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, P.C.A. de Milliano-van den Hemel, ing. R. Muste, C.M. de Paepe, B.J.M. Pauwels, P.L. de Putter, J.C. Robesin, G.D. Roeland, drs. R. Ruissen, H.C.M. Thomaes, R. van Tilborg, G. van Unen en J. Werkman, te zamen 38 leden, alsmede de heer drs. P. Joosse, griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen en de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

Opening: 09.30 uur.

De **voorzitter**. Dames en heren, leden van Provinciale en Gedeputeerde Staten, aanwezigen op de publieke tribune, vertegenwoordigers van de pers, ambtelijke medewerkers en natuurlijk degenen die ons via het internet volgen: hartelijk welkom bij deze vergadering van Provinciale Staten van Zeeland, de laatste in het jaar 2013.

Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Oudeman.

2. Mededelingen

De **voorzitter**. Gelet op het feit dat niet alleen het Koninkrijk maar ook onze provincie het volgend jaar 200 jaar bestaat, wordt er een film gemaakt over onze rijke geschiedenis. Dat is de reden waarom men in onze zaal camera's aantreft, hetgeen onze vergadering niet zal verstoren. Het is maar dat u weet dat u er netjes bij zit...

3. Vaststellen agenda

De **voorzitter**. Van GS heb ik het verzoek gekregen om het statenvoorstel inzake het Besluit Financieringsstatuut 2013, op de agenda vermeld onder de hamerstukken, van de agenda af te voeren. Er zijn enkele formeel-juridische aspecten ten aanzien waarvan de puntjes nog even op de i moeten worden gezet. Het inwilligen van dit verzoek levert, naar ik heb begrepen, geen problemen op met betrekking tot de hierbij in het geding zijnde termijnen.

Mij blijkt dat de Staten met het afvoeren van dit voorstel kunnen instemmen.

Voorts wijs ik erop dat op de agenda enkele ingekomen stukken voorkomen die betrekking hebben op de fusie van de Zeeuwse Bibliotheek (ZB) en SCOOP. Het betreft enkele brieven en ook een feitenrelaas van het college, dat de leden afgelopen woensdag heeft bereikt. Voorgesteld is om deze stukken te behandelen tijdens de in januari te houden commissievergadering. Echter, zojuist is hierover in het Presidium gesproken waarbij is geconcludeerd dat het, mede gelet op de actualiteit, wellicht goed is om dit onderwerp aan de agenda voor de vergadering van heden toe te voegen.

Gelet op het feit dat de genoemde stukken de Staten pas laat hebben bereikt en op het feit dat hieraan meer aandacht gegeven zal kunnen worden in de zojuist bedoelde commissievergadering, stel ik voor dat wij de discussie hierover nu beperken tot één termijn. De leden krijgen de gelegenheid om, desgewenst, nadere vragen te stellen, waarna het college daarop kort kan reageren, voorzover dat op dit moment mogelijk is. In de opmaat naar de behandeling in de commissie kunnen vragen ook schriftelijk worden beantwoord. Het verdient de voorkeur de discussie over dit onderwerp nu "kort en kordaat" te houden, gelet op de uitgebreide behandeling die in januari zal plaatsvinden.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Inderdaad vindt op 17 januari de behandeling van dit onderwerp in de commissie plaats, maar wij hechten er zeer aan

dat de afronding hiervan plaatsvindt in de statenvergadering van 31 januari. Wij vinden het van belang dat wij dán een debat kunnen voeren, met alles wat daar bijhoort. Alle fracties dienen dan de gelegenheid te hebben om hierop in te gaan op de wijze waarop zij dat zélf willen.

De **voorzitter**. Dat kunt u nu al afspreken, maar het is gebruikelijk dat een commissie wat dit betreft met een advies komt. De commissie is ook adviesorgaan voor de Staten. Het is duidelijk dat het uw standpunt is dat dit onderwerp voor een afrondend debat wordt geplaatst op de agenda voor de statenvergadering van 31 januari.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Eigenlijk had ik het liefst gezien dat deze stukken vandaag zouden worden behandeld. Wij waren voornemens om hierover een interpellatiedebat aan te vragen, maar de stukken kwamen afgelopen woensdag pas rond 14.00 uur beschikbaar en voor het aanvragen van een interpellatie geldt een termijn van 48 uur. Die mogelijkheid werd ons dus niet gegund, wat ik erg jammer vind.

Voorts vind ik, gelet op de commissievergadering van 17 januari en de statenvergadering van 31 januari, dat er wel érg veel tijd overheen gaat. Intussen gebeurt er natuurlijk van alles in verband met de voortgang van deze fusie. De institutionele fusie zou per 1 januari 2014 kunnen plaatsvinden, waarmee wij voor een voldongen feit zouden worden geplaatst. Ik begrijp dat niet iedereen deze stukken de afgelopen veertig uur heeft kunnen lezen en daarom stel ik voor om deze zaak te behandelen tijdens een extra statenvergadering, te houden op bijvoorbeeld 20 december.

De **voorzitter**. Wij zouden nu eerst de discussie in één termijn kunnen voeren, zoals ik zojuist heb voorgesteld. Wanneer wij na afloop daarvan tot de conclusie komen dat er aanleiding is om uw voorstel te behandelen, doen wij dat. Dat lijkt mij een goed moment om gezamenlijk een conclusie te trekken. Gaat u akkoord met die werkwijze?

De heer **Van Dijen** (SP). Wij spreken nu over het vaststellen van de agenda, die met betrekking tot de genoemde stukken bepaalde afdoeningsvoorstellen vermeldt. Ik kom nu met een ánder afdoeningsvoorstel, namelijk om deze stukken te behandelen tijdens een extra statenvergadering, te houden op 20 december.

De **voorzitter**. U komt dus nú al met een voorstel van orde, in plaats van mijn voorstel om nu in één termijn over dit onderwerp te spreken en daarbij vragen te stellen. U stelt voor om nu al te besluiten om op 20 december een extra statenvergadering te houden. Is dat uw ordevoorstel?

De heer **Van Dijen** (SP). Mijn voorstel is om nu wél in eerste termijn aanvullende vragen te stellen, maar niet pas in januari in de commissie over dit onderwerp te spreken. Wij pleiten ervoor om dat te doen in een extra statenvergadering, het liefst nog dit jaar.

De **voorzitter**. Wilt u uw ordevoorstel nu al in stemming brengen of wacht u de discussie in eerste termijn af?

De heer **Van Dijen** (SP). Na de eerste termijn, dan.

De **voorzitter**. Wij zijn het eens. Ik stel voor dat wij dit ingelaste agendapunt behandelen na afhandeling van de "bespreekvoorstellen", dus na afhandeling van het statenvoorstel inzake de eerste herziening van het Inpassingsplan Waterdunen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Het lijkt mij praktischer om met het ingelaste agendapunt te beginnen.

De **voorzitter**. Als daaraan de voorkeur wordt gegeven, doen wij het zo. Wij behandelen het ingelaste agendapunt als eerste "bespreekvoorstel".

Mij blijkt dat de Staten met deze werkwijze kunnen instemmen.

Aldus gewijzigd, wordt de agenda vastgesteld.

4. Vaststellen notulen PS van 1 november 2013

Deze notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststellen notulen PS van 15 november 2013

Deze notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

6. Ingekomen stukken

7. Brief van 11 december 2013 van de ondernemingsraad SCOOP over de frictiekosten (13027794)

8. **Brief van 12 december 2013 van vakorganisaties CNV Publieke Zaak en Abvakabo-FNV over ZB-SCOOP (13027937)**

De **voorzitter**. Ik herinner eraan dat zojuist is besloten dat over deze stukken later tijdens deze vergadering in eerste termijn zal worden gesproken. Vervolgens zullen ze, overeenkomstig het afdoeningsvoorstel, aan de orde worden gesteld tijdens de vergadering van de commissie BFW, te houden op 17 januari 2014.

9. **Ingekomen stukken GS en cvdK**

10. **Brief van GS van 12 november 2013 over zienswijze begroting 2014 GR RUD Zeeland (13025333)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten in te stemmen met het voorstel om geen zienswijze in te dienen.

11. **Brief van GS van 10 december 2013 met toelichting op het feitenrelaas inzake fusie ZB-SCOOP (13027734)**

De **voorzitter**. Ook met betrekking tot dit stuk is besloten, het later tijdens deze vergadering in eerste termijn te bespreken.

12. **Brief van GS van 10 december 2013 met reactie op gestelde vragen over statenvoorstel Besluit Financieringsstatuut 2013 Provincie Zeeland (13027681)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van het genoemde statenvoorstel.

13. **Hamerstukken**

14. **Statenvoorstel partiële wijziging Waterverordening Zeeland (normering wateroverlast gebieden Tholen (WBN-122))**

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Ons is gebleken dat er op Tholen gebieden zijn die buiten

alle normen vallen en een grotere kans lopen op overstromingen of wateroverlast dan eenmaal per 25 jaar. Wat gebeurt er nu met de agrariër die in een dergelijk gebied werkzaam is?

De **voorzitter**. Het gaat nu even om de vraag of dit voorstel inderdaad een hamerstuk is of niet. Het is duidelijk dat u er nog vragen over heeft, zodat u het aan de agenda wenst toe te voegen.

De heer **Markusse** (PVV). Ja.

De **voorzitter**. Eigenlijk had dit bij de vaststelling van de agenda aan de orde moeten worden gesteld, maar ik geef u hiervoor de ruimte wanneer de Staten ermee kunnen instemmen dat u nu uw vraag stelt en dat het college daarop reageert.

Mij blijkt dat de Staten met deze werkwijze kunnen instemmen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Dit voorstel is opgesteld in overleg met de gemeente Tholen en het waterschap. De monitoring in een dergelijk gebied wordt verzorgd door het waterschap. Als daar iets gebeurt dat niet klopt, wordt het in elk geval gesignaleerd. Wij gaan ervan uit dat dit "aan de voorkant" goed wordt gemonitord.

De heer **Markusse** (PVV). Dat heb ik natuurlijk in de stukken gelezen, maar ik vraag mij af welke juridische positie boeren hebben in dergelijke gebieden, die zonder normen worden vastgesteld.

De **voorzitter**. Dit stuk is in de commissie aan de orde geweest en wellicht zijn er bij die gelegenheid vragen over deze zaak gesteld. Ik vraag de gedeputeerde om kort op de opmerking van de heer Markusse te reageren.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Dit aspect is niet zo expliciet aan de orde geweest, maar de juridische positie van de boeren in die omgeving is wel meegewogen bij het opstellen van dit voorstel.

Het statenvoorstel wordt zonder stemming aangenomen, onder aantekening dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV geacht wensen te worden, ertegen te hebben gestemd.

15. **Statenvoorstel aanbevelingen rapport Rekenkamer Zeeland "Krimp in beeld; het krimpbeleid van de provincie Zeeland (2007-2012)(SGR-53)**

Dit voorstel wordt zonder discussie en zonder stemming aangenomen.

16. Statenvoorstel 5e wijziging begroting provincie Zeeland 2013 (FIN-121)

17. Statenvoorstel 2e wijziging begroting provincie Zeeland 2014 (FIN-120)

Deze voorstellen worden zonder discussie en zonder stemming aangenomen, onder aantekening dat de aanwezige leden van de fractie van de SP geacht wens te worden, ertegen te hebben gestemd.

18. Statenvoorstel (gewijzigd) besluit financieringsstatuut 2013 provincie Zeeland (FIN-123)

Dit voorstel is van de agenda afgevoerd.

19. Statenvoorstel WOB-verzoek om declaraties statenleden door PowNews (SGR-55)

Dit voorstel wordt zonder discussie en zonder stemming aangenomen.

20. Discussie fusie Zeeuwse Bibliotheek-SCOOP

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. In het feitenrelaas wordt onder meer de brief van GS van 17 mei 2013 vermeld. In die brief wordt onder meer gesteld: "In het bestuurlijk overleg met uw organisaties, onder andere op 5 november met beide directies"... Ik wijs erop dat er geen brief van 5 november is en ook geen brief van GS d.d. 13 november, met het kenmerk "12027229".

Vervolgens noem ik het bestuurlijk overleg, gehouden op 20 juni 2013. Als je in het feitenrelaas doorklikt, vind je een A4'tje waarop wordt gesteld: "Er is geen verslag van dit overleg". Dat verslag is er niet omdat het om een vooroverleg ging. Wel was er een gesprek met de heren Van den Bout, Janse, De Reu, Westerhout, Van den Berge en Verduijn. Echter, als je terugkijkt in het feitenrelaas, staat er in verband met het bestuurlijk overleg letterlijk: "Op 20 juni 2013 vond een gesprek plaats tussen ons collegelid de heer De Reu en de

voorzitter van de raad van toezicht van de ZB. Tijdens dit gesprek zijn enkele vragen gesteld inzake het fusieproces en daarbij heeft de heer De Reu zijn zorgen uitgesproken over de voortgang van het proces en de bestuurswisselingen.". Wij hebben dus een achterliggend stuk waarin wordt gesteld dat er geen verslag is van het bestuurlijk overleg van 20 juni, terwijl er vervolgens uit dat niet-bestaande verslag letterlijk een tekst wordt geciteerd in het feitenrelaas. Ik hoop nu maar niet dat er sprake was van een stroomstoring...

Voorzitter. Vervolgens ga ik in op de ontstane onrust. De heer De Putter heeft tijdens het vorige interpellatiedebat aangegeven dat statenleden zijn bestookt met e-mails en andere signalen. De heer De Reu heeft daarop als volgt gereageerd: "Voorzitter. Ik heb wel iets gehoord maar die berichten hebben mij nooit bereikt. Ik ben niet bestookt met e-mails van medewerkers.". Echter, in het verslag van het bestuurlijk overleg van 20 augustus staat: "Leden van zowel GS als PS ontvangen berichten van medewerkers van de ZB en SCOOP over de wijze waarop soms onprofessioneel of ongenuanceerd over personen is gesproken die zijn betrokken bij dit proces.". Blijkbaar, voorzitter, heeft gedeputeerde De Reu dus wel degelijk e-mails en andere signalen ontvangen. Graag verkrijg ik hierop een toelichting.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Waar het gaat om de discussie die is ontstaan naar aanleiding van de brieven die wij hebben ontvangen van ondernemingsraden en vakbonden, ga ik even terug naar het voorstel dat in december 2012 aan de Staten werd voorgelegd. Een van de daarin verwoorde conclusies luidt: "GS gaan nader overleg voeren met ZB en SCOOP.". Er worden in dit voorstel verder geen voorwaarden genoemd. Mij is opgevallen, voorzitter, dat die voorwaarden er nu ineens wél zijn. Waar komen ze nu vandaan en waarom zijn ze zo gesteld als nu duidelijk is geworden?

Bij punt 18 van het dictum van het zojuist genoemde voorstel staat: "Na overleg met instellingen in het eerste kwartaal van 2013, wordt bezien of er een budget moet komen voor frictiekosten in 2014 en volgende jaren.". Voorzitter, kan het college aangeven waarom wij informatie hierover in het eerste kwartaal niet hebben gehad? Waarom zijn de Staten hierover, voor zover ik weet, nooit geïnformeerd?

Naar aanleiding van vragen die door de heer Van Dijen zijn gesteld, merk ik nog het volgende op. Ik heb de eergisteren ontvangen stukken even kunnen bekijken en er een paar zaken uitgehaald. Tijdens het bestuurlijk overleg van 29 juni 2011 zegt gedeputeerde De Reu dat het komen tot een gezamenlijke organisatie het perspectief betreft "waar naar toegewerkt moet worden". Voorzitter, dat vind ik een vrij dwingende formulering. Ik heb

geconcludeerd --en ik vraag de gedeputeerde of hij het met mij eens is-- dat dit als een eis vertaald moet worden. In elk geval is het zo bij de ZB overgekomen. Immers, de toenmalige directeur zegt, volgens het verslag, dat hij zeer verbaasd is over het gedeelte van de desbetreffende brief waarin wordt aangegeven dat ZB en SCOOP móeten toewerken naar een gezamenlijke organisatie. Met andere woorden: kennelijk is er vóór dat moment van deze invalshoek nooit sprake geweest. Als deze conclusie juist is, voorzitter, is het opmerkelijk dat het college op recente vragen van de fractie van de VVD antwoordt dat een fusie nooit is afgedwongen. Graag verkrijg ik hierop een reactie van het college.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Graag zie ik door het college toegelicht waarom men ons verzekert dat op dinsdag de stukken bij ons zullen zijn terwijl ze ons pas woensdagmiddag bereiken. Ik vind het kwalijk dat het op die manier voor een fractie onmogelijk wordt om een vervolg te geven aan een interpellatie.

Wat de inhoudelijke aspecten betreft, voorzitter, denk ik dat het goed is om er in de commissie over te spreken, waarna de zaak in de Staten kan worden afgehandeld.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Verwijzend naar het betoog van de heer Harpe vraag ook ik aandacht voor de uitlating van gedeputeerde De Reu, gedaan op 29 juni 2011. Ik doel op de uitspraak: "Het komen tot een gezamenlijke organisatie betreft het perspectief waar naar toegewerkt moet worden.". Daarnaast leg ik de vraag van de VVD-fractie of de fusie op welke manier dan ook is afgedwongen of opgelegd. Het antwoord van het college luidt "neen". Ik vraag het college nu of het de beantwoording van deze artikel 44-vraag gestand doet.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Vanaf het moment dat de kerntakendiscussie aan de orde was, heeft mijn fractie voortdurend aangedrongen op het zorgvuldig toepassen van "hoor en wederhoor", voorzien van argumenten; immers, het gaat om de inhoud. Nu hebben wij een feitenrelaas gekregen maar ook ik vraag mij af of het dossier nu werkelijk compleet is. Hebben wij nu van het college alle brieven en alle achterliggende informatie gekregen?

Verder zouden wij het op prijs stellen wanneer wij op 17 januari, als de commissievergadering plaatsvindt, ook zouden kunnen beschikken over de correspondentie die nog plaatsvindt tussen heden, 13 december, en 17 januari. Kan het college dit toezeggen?

Voorzitter. Tegen de achtergrond van het principe van "hoor en wederhoor" zouden wij graag van het college een reactie verkrijgen naar

aanleiding van de veronderstellingen en stellingen van ondernemingsraden en vakbonden. Wij hebben ons over bepaalde zinsneden verbaasd.

Het college heeft toegezegd dat er een voorstel komt, waarmee duidelijk wordt gemaakt hoe er met de frictiekosten moet worden omgegaan en tot welke bijdrage de provincie zich gehouden acht. Wij dringen erop aan dat er sprake is van een goed afgewogen voorstel en dat alle achterliggende informatie wordt verstrekt, ook over alle mogelijke alternatieven die zijn bedacht. Het is immers interessant om te weten wat de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven zijn. Kan het college dit toezeggen?

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Over deze zaak heeft het een en ander in de PZC gestaan, waaronder een artikel waarin de raden van bestuur uitleg hebben gegeven over de vorming van de nieuwe organisatie. Daarbij is gesteld dat het iets moet worden als De Balie en De Hoed. Graag horen wij de opvatting van het college over de vormgeving van de nieuwe organisatie, en verkrijgen wij nog vóór 17 januari een uitleg van het college over de randvoorwaarden en inhoudelijke opdrachten in verband met de vorming van de nieuwe organisatie.

Wij gaan ervan uit dat het college vóór 17 januari niet alleen komt met een feitenrelaas met betrekking tot de frictiekosten, maar ook met een uitgebreide toelichting op de hele gang van zaken rond deze fusie en de rol die het college daarbij heeft gespeeld, en ook op de frictiekosten en de rol die het college wat dát betreft heeft gespeeld.

De heer **Hijgenaar** (D66). Veel is al gezegd. Wij onderstrepen de klachten die zijn geuit over het aanleveren van de stukken. Op dit moment tel ik 32 stukken in mijn SIS-applicatie. Het zijn er zoveel dat ze niet op één pagina passen. Men zal begrijpen dat wij de laatste stukken, als gevolg van de late toezending, niet allemaal hebben kunnen bestuderen. Ik geef nu een wat elementaire reactie.

Uit het feitenrelaas komt naar voren dat er toch wel behoorlijk invloed is uitgeoefend op de wijze waarop de fusie ging verlopen, met name waar het ging om de directiestructuur. Aan de hand van het interpellatiedebat, gevoerd tijdens de vorige statenvergadering, kregen wij de indruk dat de gedeputeerde dat gevoel niet had; laten wij het zo maar zeggen... Gelet op datgene wat nu voor ons ligt, vraag ik hem of hij er nog steeds zo over denkt.

Verder onderstreep ik de vragen die al zijn gesteld over de frictiekosten. Ook ik vraag mij af of wij daarover wel snel genoeg en adequaat zijn geïnformeerd. Ik vraag het college om daarop nu een toelichting te geven. Voorts zullen wij op deze enorme stapel stukken nader ingaan tijdens de commissievergadering.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Net zoals het de vorige keer ging, zijn wij ook nu weer bestookt met brieven en meningen, al dan niet via de krant, via e-mail, via welk ander medium dan ook. Van het college hebben wij een uitvoerig feitenrelaas gekregen, waarvoor dank. Niettemin rijst de vraag of dit feitenrelaas nu echt compleet is. Of is het college nog voornemens om met aanvullingen te komen? Met anderen vragen wij ons af of er een apart feitenrelaas komt met betrekking tot de frictiekosten.

Bij dit hele proces is de hamvraag: is er op enig moment ofwel ambtelijk ofwel bestuurlijk, op welke manier dan ook, enige toezegging gedaan, enige verwachting gewekt over de hoogte van een eventuele provinciale bijdrage in de frictiekosten? Als dat het geval is, verneem ik graag wanneer dat is gebeurd. Immers, hierover vind ik in het feitenrelaas niets terug. Ook hoor ik dan natuurlijk graag wat de inhoud is van die gedane toezegging of gewekte verwachting.

Een andere vraag die wij belangrijk vinden, is: wat is voor het vervolg het plan van aanpak van het college? Hoe gaan wij hier nu mee verder, ook gelet op het feit dat per 1 januari 2014 de institutionele fusie een feit zou moeten zijn?

Voorzitter. Als door het college stukken worden opgesteld ter beantwoording van gestelde vragen, stelt mijn fractie het zeer op prijs wanneer die stukken vroeg, eerder dan twee dagen voorafgaand aan commissie- of statenvergadering, aan de Staten worden toegezonden. Dat biedt ons de mogelijkheid om erover te overleggen. Met alle respect: "twee dagen vooraf" bij een zo complex en een al zo lang slepend dossier, is wel érg kort. Een dergelijke gang van zaken is met het oog op de nodige zorgvuldigheid niet gewenst.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ook ik moet zeggen dat ik "not amused" was toen wij de stukken zo ontzettend laat kregen. Het waren immers bijzonder veel stukken. Wij moesten ons maar even heel snel alle feiten eigen maken, maar zoiets kan niet worden verwacht van statenleden die dagelijks ook nog gewoon werken. Het college was ervan op de hoogte dat in het Presidium was afgesproken dat op dinsdag, tegen het einde van de middag, alle stukken beschikbaar zouden zijn. Welnu, de stukken werden pas woensdagmiddag ontvangen. Ook ik vind dat dit van GS "niet netjes" is, vooral ook omdat bij deze werkwijze de fractie van de SP de mogelijkheid is onthouden om eventueel te interpellieren.

Voorzitter. Door het college is excuus aangeboden voor het feit dat, toen op een bepaald moment het proces wat stroef ging verlopen, de Staten niet werden geïnformeerd. De vraag rijst welk moment het college voor ogen had om de Staten te gaan informeren. Ik wijs erop dat eerder door de heer De Putter vragen zijn gesteld,

waaronder de vraag: was het college op de hoogte van de onrust? Het college heeft die vraag met "neen" beantwoord. Het college biedt nu zijn excuus aan, maar de vraag rijst wanneer het college had gemeend de Staten "tijdig" te kunnen informeren.

Ik onderschrijf, voorzitter, de opmerkingen die al door andere woordvoerders zijn gemaakt over een feitenrelaas over de frictiekosten. Samen met de heer De Putter vragen wij ons af of er met betrekking tot die kosten toezeggingen zijn gedaan. Uit bepaalde bronstukken blijkt dat een provincie-ambtenaar aanwezig was bij het opstellen van het sociaal akkoord met de bonden. Zijn er bij die gelegenheid of op andere momenten toezeggingen gedaan? Kunnen wij vóór 17 januari een feitenrelaas tegemoet zien waaruit blijkt hoe dit precies zit?

Voorzitter. Het college geeft in zijn brief aan dat het niet goed mogelijk is om de fusie per 1 januari 2014 te realiseren. De vraag die ik het college voorleg, is: staat op 1 januari de fusie in de steigers? In de stukken heb ik gelezen dat de fusie eventueel op 1 juli 2014 kan worden gerealiseerd. Is dit mede-afhankelijk van de besluitvorming van de Staten over de frictiekosten?

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik constateer dat er veel kritiek is geuit naar aanleiding van het laat aanleveren van de stukken. Niettemin wil ik de heer Maljaars en zijn team complimenteren met het feit dat het een fameus feitenrelaas is geworden, met 32 stukken. Het is jammer dat de stukken laat beschikbaar zijn gekomen --ik heb begrepen dat de GS-vergadering voor wat vertraging heeft gezorgd-- maar dat hiervoor zóveel werk is verzet, verdient naar mijn mening een compliment.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik begin mijn beantwoording met een reactie op de opmerkingen over het verzenden van de stukken, het feitenrelaas en aanvullende stukken. Excuus voor het feit dat de statenleden die stukken pas woensdag hebben ontvangen. Wij hebben het feitenrelaas dinsdagochtend in het college vastgesteld. Op het laatste moment nog hebben wij er verbeteringen in aangebracht, steeds in de veronderstelling dat de stukken onmiddellijk naar de statenleden zouden worden verzonden, zodat zij er tegen het einde van dinsdagmiddag over zouden kunnen beschikken. Welnu, dat is niet gebeurd en wij zoeken uit wat daarvan de oorzaak is geweest. Er is iets mis gegaan, en dat spijt ons oprecht, vooral ook omdat in de pers is gesuggereerd dat dit met opzet zo is gedaan om een interpellatie onmogelijk te maken. Dat is zeker niet de bedoeling geweest. Wat er precies fout is gegaan, is op dit moment voor ons nog niet duidelijk. Nogmaals, het was de bedoeling om de statenleden de stukken, zoals in de commissie toegezegd, tijdig toe te sturen.

Voorzitter. Er zijn veel vragen gesteld. Ik zal zo goed mogelijk ingaan op de vragen en opmerkingen die zijn gemaakt over de fusie en de historie daarvan. Daarnaast zullen wij ook aanvullend schriftelijk reageren dan wel tijdens de commissievergadering van 17 januari nader op zaken ingaan. Collega Van Heukelom zal ingaan op vragen die over de frictiekosten zijn gesteld.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik hoop dat de gedeputeerde hiermee bedoelt dat de vragen die nu zijn gesteld, in elk geval tijdig schriftelijk beantwoord zullen worden. Als dat dan weer leidt tot vervolgvragen, kan ik mij voorstellen dat die in de commissie aan de orde komen. Ik neem aan dat alle vragen die nú zijn gesteld, vooraf schriftelijk zijn beantwoord. Mijns inziens vergemakkelijkt die werkwijze de discussie.

De heer **De Reu** (GS). Inderdaad, als we de vragen niet nu al mondeling beantwoorden.

Voorzitter. Kijken wij terug op het proces zoals het zich tot nu toe heeft afgespeeld, dan mogen wij vaststellen dat fusies geen feest zijn en dat feiten en fantasieën door elkaar lopen. Dat hebben wij gezien in de media, in vraagstellingen en in datgene wat er wat dit betreft verder heeft gecirculeerd.

Ik begin met enkele vragen die door de fracties van PvdA en SP zijn gesteld. Een van die vragen --zij is ook op 15 november gesteld-- is: college, had u de Staten niet eerder kunnen en moeten informeren? Voorzitter. De vorige keer heb ik al gezegd: achteraf bezien was dat beter geweest. Wij hebben dit ook in de geleidebrief vermeld. Ik voeg hieraan toe dat ik de Staten deelgenoot wil maken van de dilemma'tjes waarmee wij te maken kregen. Op welk moment zouden wij wat gaan melden? Om nu maar concreet de vraag van mevrouw Evertz te beantwoorden: ik denk dat wij de Staten om en nabij 23 augustus hadden kunnen informeren over het feit dat er sprake was van enige stroefheid in het proces.

Dit heeft ook te maken --de heer Van Dijen heeft er terecht op gewezen-- met het gesprek van 20 juni. In een brief die daarna is opgesteld, is verwezen naar dat gesprek dat ik had gehad met de toenmalige interim-bestuurder, overigens op zijn verzoek. Van dat gesprek is geen verslag gemaakt omdat het een gesprek was in de zin van: "gisteren gebeld en vandaag onder vier ogen gepraat". Zo gebeurt het, normaal gesproken, niet omdat er altijd ambtelijke ondersteuning bij is, maar dat was op dat moment niet gewenst, niet nodig of beide. De kern van dat gesprek was --daar wordt naar verwezen in de letterlijke tekst; ik doel hierbij op de vragen die door de toenmalige interim-bestuurder aan mij werden voorgelegd-- het voornemen om de toenmalige voorzitter van de raad van toezicht, de

heer Egas Repáraz, te laten overstappen naar de functie van voorzitter van de raad van bestuur.

Dat was op zich een opmerkelijk gegeven, voorzitter, maar dat zeg ik ter zijde. De vraag die mij werd gesteld, was: gaat u hiermee akkoord? Daaraan werd toegevoegd: als u hiermee niet akkoord gaat, gaan wij dit niet doen. Mijn antwoord was: daar ga ik niet over; als dit een besluit is van de raad van toezicht, dus van uzelf met uw mede-toezichhouders, dan is dat aan u; het is uw bevoegdheid; het is op zich een merkwaardig fenomeen, maar het is niet mijn bevoegdheid om daar enige opmerking over te maken. Vervolgens, voorzitter, is men teruggedaan en is op enig moment besloten om het definitief zo te doen.

Ik heb toen wél gevraagd wat dit voor het hele proces betekende. Immers, de aanleiding werd gevormd door het vertrek van de eerste interim-bestuurder. In hetzelfde "onder-vier-ogen-gesprek" werd door de toenmalige voorzitter van de raad van toezicht gemeld: die interim-bestuurder voldoet niet en die wil er ook zelf mee stoppen. Voorzitter, dat is het moment geweest waarop er bij mij en bij het college op z'n minst enige vraagtekens zijn ontstaan, in de zin van: wat gebeurt er allemaal en hoe loopt het nu verder? Tot zover mijn opmerkingen over 20 juni 2013 en de brief die daarop volgde.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik heb een vraag over een achterliggend document met betrekking tot 20 juni, opgenomen in het SIS. Ik citeer: "Bestuurlijk overleg 20 juni 2013. Er is geen verslag van dit overleg. Op basis van informatie van Jan Leendert: dit betrof een overleg met Van den Bout, Janse, De Reu, Westerhout, Van den Berge en Verduijn, naar aanleiding van de brief van GS van 14 mei 2013, verzenddatum 17 mei 2013, waarin staat dat er een plan van aanpak ingediend moet worden vóór 1 juli 2013. In de brief van GS van 16 juli 2013 wordt verwezen naar dit overleg van 20 juni 2013. Ook in de brief van de ZB en SCOOP van 27 juni 2013, ontvangstdatum 4 juli 2013, staat een verwijzing. Dit overleg was bedoeld als vooroverleg van het reguliere bestuurlijke overleg in juli. Dit bestuurlijke overleg is niet doorgedaan. In augustus was het eerstvolgende bestuurlijke overleg.". Voorzitter. Dat is een heel ander gesprek, begrijp ik, dan het gesprek dat de gedeputeerde had met de Egas Repáraz. Toch staan beide gesprekken vermeld op 20 juni 2013.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik moet er even wat stukken bij pakken. Bij deze discussie heb ik mij vooral beziggehouden met het noteren van de vragen. Voor zover ik een en ander er nu niet direct uit kan pakken, zal ik dit bij de schriftelijke beantwoording meenemen. Het is nu even een abacadabra van data. Ik heb het nu, mijnheer Van Dijen, over 20 juni 2013 en in het feitenrelaas staat

dat er op die datum een brief van de provincie is gegaan naar de raden van bestuur. De letterlijke tekst die hierbij wordt vermeld, is: "Op 20 juni 2013 vond een gesprek plaats tussen ons collegelid De Reu en de voorzitter van de raad van toezicht." Voorzitter, dáár heb ik het nu over.

De heer **Van Dijen** (SP). Dan vraag ik mij af waarom in het SIS met betrekking tot 20 juni 2013 datgene staat wat ik zojuist heb geciteerd. Daarbij gaat het om een bestuurlijk overleg met de complete raden van toezicht. Daar is "plots" geen verslag van.

De **voorzitter**. Deze vraag is genoteerd. Als de gedeputeerde deze vraag nu niet heel precies kan beantwoorden, is er de gelegenheid om dat vóór 17 januari schriftelijk te doen.

De heer **De Reu** (GS). Wij zoeken het uit.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik zit even te worstelen met de orde van deze vergadering. Eigenlijk moet ik dat niet doen en dit aan u overlaten...

Ik begrijp dat het college --op zich vind ik dat prijzenswaardig-- nu tracht om gedetailleerd alle vragen te beantwoorden, maar wij hebben afgesproken dat er sprake is van een korte ronde, waarbij aanvullende vragen kunnen worden gesteld. Mijns inziens gaat het nu in de richting van een uitgebreide discussie en volledige behandeling van de stukken die betrekking hebben op dit onderwerp. Ik vraag mij af of het verstandig is om het zo te doen, niet vanwege de tijd maar omdat wij hebben afgesproken dat deze zaken in de commissie gedetailleerd worden besproken.

De **voorzitter**. Ik ben het met u eens, en ik heb de hierbij betrokken leden van het college ook gevraagd om kort te reageren. Echter, er zijn hier plenair vragen gesteld --er is niet gekozen voor een schriftelijke ronde voor het stellen van nadere vragen-- en het is gepast dat het college daarop nu reageert. Terecht stelt u dat die antwoorden niet gedetailleerd behoeven te zijn. Vandaar ook mijn reactie, zojuist, op de interruptie van de heer Van Dijen. Als er nu niet voldoende duidelijkheid kan worden geboden, moet er ruimte zijn om vragen schriftelijk te beantwoorden.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De vraag is gesteld of het feitenrelaas compleet is.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik kom even terug op de reactie van de gedeputeerde op de vraag waarom de Staten zo laat zijn geïnformeerd. In mijn bijdrage heb ik erop gewezen dat wij na het eerste kwartaal van 2013, dus in april van dit jaar, zouden worden geïnformeerd, en daaraan heb ik de vraag

gekoppeld: waarom is dat niet gebeurd? Ik hoor nu de maand augustus noemen... Ik vraag mij af waarom het zo lang heeft geduurd en graag verkrijg ik wat dat betreft duidelijkheid, eventueel in de commissie.

De heer **De Reu** (GS). Dat doen we in de commissie, voorzitter, omdat dit een uitgebreide reactie vergt. Immers, dit heeft te maken met zowel de fusie als met het ontwikkelen van de voorstellen bij de ZB en SCOOP met betrekking tot de frictiekosten. Ook dat element heeft toen al meegespeeld.

Nogmaals, de vraag is gesteld of het feitenrelaas compleet is. Jawel, voorzitter, en daarom heeft het ook wat langer geduurd. Wij hebben zorgvuldig bekeken of nu werkelijk alle stukken, die onder verantwoordelijkheid van GS of de raden van bestuur en toezicht van ZB en SCOOP zijn gewisseld en geaccordeerd, erbij betrokken zijn. Dat is allemaal uitputtend uit de archieven gehaald en in het feitenrelaas opgenomen. Natuurlijk zijn er nog allerlei andere documenten --ze zijn tijdens de vorige statenvergadering door de heer Van Dijen genoemd-- maar dat zijn geen stukken die door GS of door de raden van toezicht en bestuur naar elkaar zijn gestuurd, noch zijn ze vastgelegd in een verslag van een gesprek of een overleg dat wij hebben gehad.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Is mijn conclusie juist dat de gedeputeerde van oordeel is dat het feitenrelaas compleet is, maar dat hij een uitzondering maakt waar het gaat om de frictiekosten? Of is naar zijn oordeel het feitenrelaas nu ook wat dat betreft compleet? Zit in dit relaas zowel het procesgedeelte als het aspect frictiekosten?

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. In dit feitenrelaas hebben wij alle correspondentie en verslagen waarvan tot nu toe sprake is geweest, opgenomen. Het gaat hoofdzakelijk over de wel of niet voorgenomen fusie, en af en toe gaat het ook al over de frictiekosten. Echter, dat laatste element is natuurlijk heel recent en het zal verder worden vervolgd omdat wij nu volop over de frictiekosten in gesprek zijn.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik leg de gedeputeerde de vraag voor waar het verslag van het bestuurlijke overleg tussen raden van toezicht van SCOOP en ZB en de gedeputeerde, van 5 november 2012, is gebleven. Dezelfde vraag stel ik in verband met de brief van GS van 13 november 2012 met het kenmerk 120272229.

De heer **De Reu** (GS). Als die er niet bij zijn... Ik heb toegezegd dat wij zullen uitzoeken welke

brieven en verslagen dat dan zijn, maar wij weten niet beter dan dat alles wat wij in onze archieven hebben, hierin is opgenomen. Wij zullen nagaan of stukken ontbreken. Als dat het geval blijkt te zijn, gaan wij na waarom dat zo is. Nogmaals, voor zover het ons bekend is, is dit alles.

Voorzitter. Ik licht er nog een punt uit dat mijns inziens van belang is voor de discussie die wij in januari gaan voeren. Er is al eerder met de Staten over gecorrespondeerd. Het betreft het overleg dat wij op 29 juni 2011 hebben gehad. Dat was het eerste overleg dat ik als gedeputeerde had, samen met collega Van Heukelom, met toezichthouders en besturen van SCOOP en ZB. Het ging om een bespreking van de stand van zaken en om de vraag hoever men met de intensivering van de samenwerking in de richting van het nieuwe kennisinformatieplatform was gevorderd. Er werd ons toen een model gepresenteerd als gevolg waarvan er drie organisaties zouden gaan ontstaan, namelijk de ZB, SCOOP en een nieuwe organisatie. Ik heb vervolgens gevraagd hoe wij ons dit moesten voorstellen. Zou er een nieuwe directeur moeten komen? Zou er sprake moeten zijn van een apparaat met overheadkosten? Deze vragen kwamen voort uit de gedachte dat er wellicht hier en daar toch te gemakkelijk werd gedacht over wat het allemaal zou gaan kosten. Wij vermoedden dat de rekening bij het provinciale bestuur zou worden gelegd.

Ons inziens --het is ook het perspectief dat in de desbetreffende brief is vermeld-- zouden er niet drie organisaties moeten komen, maar één organisatie. Het is die opzet die uitgewerkt moest worden. Welnu, voorzitter, daarop is geschrokken gereageerd. De fractie van de VVD heeft daar toen al vragen over gesteld, mede omdat een en ander in de PZC werd vermeld, met een "speciale" kop erboven. Wij hebben in dit verband gezegd dat er een uitspraak is gedaan over het perspectief en dat dat iets anders is dan een eis. Vervolgens is overeengekomen dat in elk geval onderzocht zou worden of er naar één organisatie "gegroeid" zou kunnen worden. Dat was allemaal nog vóórdat er sprake was van bezuinigingen. Wij hebben in het volgende bestuurlijke overleg --het is in de correspondentie terug te vinden-- gezegd: oké, wij zullen ons perspectief als volgt herformuleren: onderzoek of dit mogelijk is. Welnu, daar is men mee akkoord gegaan, hetgeen men in de stukken kan terugvinden. Het lijkt mij van belang, voorzitter, om dit moment te markeren in het gehele fusietraject.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Wij hebben hierover een vraag gesteld en ik hoor nu graag de reactie van de gedeputeerde op het volgende. Ik lees in het door het college verstrekte feitenrelaas onder "letterlijke tekst": "De heer De Reu geeft aan

dat het komen tot één organisatie het perspectief betreft waar naar toe gewerkt moet worden.". Voor mij, voorzitter, is dit hartstikke duidelijk Nederlands. Immers, "moet" is een duidelijk woord. Ik krijg nu een uitleg van de gedeputeerde waaruit zou moeten blijken dat er sprake is geweest van een bepaalde context, maar hier wordt duidelijk aangegeven wat de feitelijke tekst is. Ik snap niet welk punt de heer De Reu nu wil maken. Verder herinner ik eraan dat wij het college hebben gevraagd of het de beantwoording van de door de VVD-fractie gestelde vragen gestand doet.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Terecht citeert de heer Haaze het gestelde op blz. 4 van het feitenrelaas. Het betreft het verslag van het bestuurlijk overleg van 29 juni 2011. Echter, bij dit citaat hoort ook de daarop volgende alinea, die als volgt wordt afgesloten: "De heer Brandenburg beaamt voorgaande, maar verzoekt de heer De Reu om bij de passage in de brief met betrekking tot het komen tot één organisatie, toe te voegen dat dit onderzocht moet worden. De heer De Reu zegt toe dat dit in de definitieve versie van de brief zal worden opgenomen.". Voorzitter, dat is ook gebeurd. Over het uitgangspunt "drie organisaties" hebben wij gezegd dat het geen goed perspectief is en dat het om één organisatie zou moeten gaan. Er was toen sprake van frontoffices, backoffices enz. Twijnstra Gudde kwam zelfs met een advies inzake een shared servicecenter. Er passeerden toen allerlei organisatieplaatjes de revue.

Uiteindelijk zijn wij overeengekomen --beide instellingen zijn ermee akkoord gegaan-- dat in elk geval onderzocht zou moeten worden of tot één organisatie gekomen zou kunnen worden, onuitgesproken of het inderdaad zo zou moeten. Immers, als je iets dergelijks onderzoekt, kan de conclusie óók zijn dat het beter is om niet voor die opzet te kiezen. Uiteindelijk heeft men later --naar aanleiding van de bezuinigingen waarover door de Staten besluiten zijn genomen-- besloten om te gaan fuseren. Nogmaals, eerder was dit een onderwerp van onderzoek en ging het zeker niet om een eis die door GS zou zijn gesteld. Dat is niet het geval geweest.

De heer **Harpe** (GL). Dat het enerzijds lastig is om dit alles uit te leggen, realiseer ik mij goed. Anderzijds is het voor de Staten moeilijk om te volgen wat er nu precies is gebeurd. Inderdaad is gezegd dat er naar een bepaald perspectief "moet" worden toegewerkt. De toenmalige directeur schrok daarvan, zo maak ik uit de verslaglegging op. Vervolgens is gezegd --zo vindt men elkaar in een discussie--: laten wij kiezen voor de formulering dat een en ander onderzocht moet worden. Echter, mijn conclusie is dat de boodschap in feite dezelfde bleef. Ik vind het opvallend dat in het bestuurlijk overleg van 6 juli 2012 wordt gesteld dat de extra

bezuiniging de samenwerking onder druk zet. Beide raden van bestuur zeggen vervolgens: niet afwachten, maar nu het besluit tot fusie nemen. Voorzitter, dat is geen spontane opmerking in de zin van: dat willen wij zo graag. Neen, het gaat eerder om "moeten" dan om "willen" of "kunnen". Ik vraag de gedeputeerde om dit alles voor de commissie eens goed op papier te zetten, zodat het in elk geval voor mij duidelijk is.

De heer **De Reu** (GS). Dat zullen wij doen.

Voorzitter. Ik verwijs naar de discussie die in december 2012 in deze zaal is gevoerd, en naar het statenvoorstel met betrekking tot de bezuinigingen. Naar aanleiding van die bezuinigingen heeft men gezegd: oké, wij gaan over tot een fusie. Daarbij is ook het woord "frictiekosten" aan de orde geweest. De Staten hebben naar aanleiding van het voornemen van beide instellingen besloten om het te bezuinigen bedrag drastisch te verlagen. Het werd teruggebracht tot 2 miljoen terwijl er eerder werd gesproken over 3,6 miljoen. Mijs inziens is het duidelijk dat de bezuinigingen en het genoemde besluit van de Staten een belangrijke invloed hebben gehad op het hele proces van samenwerking en fusie. Niettemin zullen wij dit nader duiden, zoals is gevraagd.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. De heer Harpe verwijst naar het verslag van het bestuurlijk overleg van 6 juli 2012 en naar de notitie van ZB en SCOOP van juni 2012, maar één zin citeert hij niet. Ik doel op de zin die betrekking heeft op het besluit om te komen tot één organisatie, en die luidt: "Een dergelijk voornemen was tot voor kort geen onderwerp van gesprek.". De voorzitter van de raad van toezicht van de ZB stelt vast dat de provincie "samensmelting van de organisaties voor ogen heeft". Voorzitter. Het is duidelijk dat het aankondigen van dergelijke bezuinigingen, meer dan 50%, de organisaties dwingt tot fusie. Je kunt dan wel zeggen dat ze vrijwillig dat besluit hebben genomen, maar het is wel een besluit dat is genomen met een AK 47 tegen het hoofd.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Deze conclusie blijft voor rekening van de heer Van Dijen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik vraag mij af - en ik verkrijg daarop graag een reactie in de aanloop naar de commissievergadering van 17 januari-- wanneer de Staten een keer "ja" hebben gezegd tegen deze fusie. Verder constateer ik dat het aspect fusie en het aspect frictiekosten door elkaar heen lopen. Inderdaad hebben wij vanwege de fusie besloten tot vermindering van de bezuinigingstaakstelling, maar op dat moment was althans óns niet duidelijk dat de frictiekosten zo hoog zouden zijn als het niveau waarover nu wordt

gesproken. Nogmaals, het gaat mijs inziens om twee aparte trajecten, zij het dat ze alles met elkaar te maken hebben. De vraag rijst wat nu ten aanzien hiervan precies de informatievoorziening ten behoeve van de Staten is geweest, en hoe besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De kwestie van de frictiekosten laat ik aan collega Van Heukelom over. Verder verwijs ik naar de notulen van de statenvergadering van december 2012, waarin door het college wordt gesteld dat, gelet op de gesprekken die toen gaande waren over de frictiekosten, er toen sprake was van een bedrag van 9 tot 11 miljoen.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Graag wil ik de gedeputeerde een suggestie doen, gelet op het feit dat er bijzonder veel vragen worden gesteld over de passage, in het feitenrelaas vermeld onder de datum 29 juni 2011. Ik pleit ervoor om aan de schriftelijke beantwoording de in dit verband relevante correspondentie toe te voegen en om voor eens en altijd duidelijkheid te scheppen waar het gaat om de vraag of er nu wel of geen sprake is geweest van dwang en of het nu ging om drie modellen of om één. Hoe is het nu exact gegaan? Dat is mijs inziens voor heel veel mensen een belangrijke vraag. Gedeputeerde, wilt u alstublieft in uw beantwoording daarop heel kritisch zijn, zodat dit volledig is?

De heer **De Reu** (GS). Dat zullen we doen, voorzitter.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Met betrekking tot de frictiekosten, voortvloeiend uit het sociaal plan, hebben wij gezegd: dat gaan wij zo niet doen. Dat is een feit. Vervolgens hebben wij tegen beide instellingen gezegd: het zal anders moeten.

Door de fractie van het CDA wordt mij in verband met de frictiekosten gevraagd om te komen met een goed afgewogen voorstel. Die fractie wil de achtergronden weten en worden geïnformeerd over de alternatieven. Vervolgens verlangt de fractie van de SGP dat ook de nieuwe vormgeving van de organisatie erbij wordt betrokken. Voorzitter, dat kan allemaal, maar of het voor 17 januari kan... Er zit ook nog een kerstvakantie tussen. Ik wijs erop dat deze kwestie te maken heeft met het sociaal plan en dus met het personeel. Dit heeft ook te maken met het veel genoemde miljoen. Ook wat dat betreft hebben wij gezegd: zo gaan wij het niet doen. Ook heeft het te maken met de begroting, met de brieven van ondernemingsraden van bonden enz. Hierover kan informatie worden verstrekt maar veel van deze zaken zijn nu in behandeling. Of ik de Staten tijdig zodanig kan informeren dat men in januari totale,

finale besluiten kan nemen over de frictiekosten... Dat zal heel erg pittig worden, voorzitter.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Als er per 1 januari een fusie komt, lopen wij dan niet het risico dat de Staten vervolgens voor een voldongen feit worden geplaatst? Wat hebben wij dan nog aan ruimte?

De heer **Van Heukelom** (GS). Het heeft ook nog te maken met de statuten die worden vernieuwd. Er ligt nu een voorstel van ZB en SCOOP voor nieuwe statuten. Wij hebben het gisteren ontvangen en wij hebben er ons nog geen mening over kunnen vormen, maar als je wil gaan fuseren en je nog geen statuten hebt, is dat natuurlijk levensgevaarlijk. Zo moet je dat niet doen.

Voorzitter. Het hele pakket is nu uit elkaar getrokken. De onderwerpen liggen benoemd klaar. Dat geldt ook voor de opdrachten en wij zijn hard bezig met de uitwerking. De Staten krijgen de nodige informatie. Ik zal het allemaal schetsen in het stuk dat men voor de vergadering in januari wil hebben. De Staten krijgen ook de overzichten die er zijn, inclusief alternatieven en overwegingen, maar of ik kan beloven wat mij nu wordt gevraagd... Ik vind dat je moet oppassen; het moet natuurlijk ook kunnen. Nogmaals, er zit ook nog een vakantie tussen. Ik kan wel een eind komen, maar ik kan niet beloven dat er in januari finaal kan worden besloten.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. De intentie van de vraag die wij het college voorleggen, is of het maximale inspanning wil plegen om datgene wat tijdig vóór 17 januari aan de Staten gemeld kan worden --óók over de frictiekosten, de nieuwe organisatie en datgene wat tussen december 2012 en heden over de frictiekosten is gecommuniceerd-- inderdaad aan de Staten voor te leggen. Ik kan mij voorstellen dat het college niet zover kan komen dat er in januari sprake kan zijn van finale besluitvorming, maar als de gewenste maximale inspanning wordt geleverd --als het college dat toezegt-- ben ik vandaag tevreden.

De heer **Van Heukelom** (GS). Uiteraard, "maximaal" gaan wij áltijd.

Voorzitter. Als men besluit om bezuinigingen door te voeren en als men zich meer gaat richten op de kerntaken --ik denk nu aan SCOOP-- heeft dat met personeel en geld te maken. Die zaken zitten in elkaar. Dit betekent dat de vormgeving van de organisatie voor de Staten duidelijk moet zijn. Immers, wat gaat men dadelijk voor ons doen? Doet men niet te veel of doet men het wellicht anders dan verlangd wordt? Dat willen wij toch weten? Voorzitter, daar moet helderheid over komen, zodat de Staten begrijpen wat er precies wordt besloten.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik ga nu toch even terug naar de kerntakendiscussie omdat ik het niet goed begrijp. Wij hebben toch al afgesproken wat de organisatie moet doen? In december 2012 wisten wij dat er frictiekosten aankwamen. Er circuleerden toen ook al bepaalde bedragen. Ik heb er begrip voor dat er moet worden onderhandeld en dat dat tijd kost; heen en weer en bla, bla, bla. Vervolgens komen er alternatieven op tafel maar wij willen ook dat alles op tijd doorgaat.

Met de heer Roeland verlangen ook wij dat er een maximale inspanning wordt geleverd, ja, natuurlijk. Maar, voorzitter, het college heeft stellig al iets in gedachten. Dat móet het college hebben. Men heeft een bepaald idee, in de zin van: zó willen wij het hebben, ook financieel. Tot hoever wil het college gaan, met inachtneming van de juridische consequenties? Er zal steeds sprake moeten zijn van een goede juridische onderbouwing tegenover de mensen die dit aangaat. Het gaat immers om mensen die mogelijk hun baan kwijt raken. Ook die afweging moet worden gemaakt. Men kan niet zomaar zeggen: we doen een miljoen of we doen tien miljoen. Er moet worden voldaan aan de voorwaarden die te maken hebben met de rechtspositie van degenen die hierbij betrokken zijn.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat is logisch. Wij hebben ook nog te maken met ondernemingsraden en vakbonden; ook die kijken mee.

Voorzitter. De heer Babijn heeft het over de kerntaken, maar hierbij komt ook iets aan de orde dat voor de provincie géén kerntaak is, namelijk de wetenschappelijke bibliotheek. Dat is geen kerntaak, maar er gaat wél 3,5 miljoen naar toe. Je kunt je afvragen of het zo wel moet. Of moet het anders? Ook moet worden nagegaan wat men gezamenlijk kan doen. Wat nu met twee kopieermachines wordt gedaan, kan mogelijk ook met één machine worden gedaan. Hoe dan ook, het moet zorgvuldig gebeuren. De Staten krijgen daarover de nodige informatie.

De **voorzitter**. Daarmee wordt het karakter van dit debat onderstreept. De fracties stellen nadere vragen en het college tracht nu die vragen zo veel mogelijk te beantwoorden, maar er is ook gelegenheid om vóór 17 januari te schetsen waarmee het college bezig is, welke stappen er worden gezet, wat duidelijk is en wat nog niet duidelijk is.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter, ik wil nu toch graag een poging doen om meer duidelijkheid te krijgen. Ik vind namelijk dat de gedeputeerde nu aan het afglijden is met zijn opmerking dat de wetenschappelijke functie van de bibliotheek niet tot de kerntaken zou behoren. Dat is niet juist. Wij hebben een uitgebreide kerntakendiscussie

gevoerd en bij die gelegenheid is daar, in relatie met het maatwerkprincipe, een Zeeuwse Plus op gezet. Wij kennen de hele "strakke" kerntaken, zoals die ten aanzien van het regionaal-economische terrein, natuur en cultuur, maar er zijn ook zaken waar wij een Zeeuwse Plus op zetten.

De heer **Van Heukelom** (GS). U bent heel erg gericht op kerntaken --dat weet ik ook uit het verleden-- en dat is goed, maar het gaat dus inderdaad niet om een kerntaak, maar om een "plus". De provincie heeft niet als kerntaak een wetenschappelijke bibliotheek in stand te houden, maar wij hebben hier een plus op gezet en er geldt bij gezet.

De heer **Bierens** (VVD). Prima, en dan merk ik ook even op dat wij óók niet tot taak hebben om een sociaal-cultureel planbureau in stand te houden. Ik vind dat u de zaak nu heel eenzijdig benadert.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat klopt; daar strijden wij niet over. Overigens, wat mij betreft hoeft u niet voor de wetenschappelijke bibliotheek te vechten, want dat doen wij ook al.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. De gedeputeerde gaat niet in op de vraag of de fusie per 1 januari 2014 een feit is. Ik onderschrijf de opmerking die de heer Beekman in dit verband heeft gemaakt. Het is niet de bedoeling dat wij op 17 januari voor een voldongen feit komen te staan.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter, ik zal heel helder zijn: het zou best kunnen dat het op 1 januari niet doorgaat. Nogmaals, dit heeft ook te maken met de statuten. Je kunt niet fuseren terwijl je nog zit met vragen die achteraf nog moeten worden beantwoord. Men kan wel institutioneel fuseren -- dat kan ook nog-- maar het heeft allemaal juridische consequenties. Wij zijn het nu aan het uitzoeken en het kan gemakkelijk zó uitpakken dat de fusie even wat later plaatsvindt. So what?

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik ben toch wat verwonderd over de reacties van de gedeputeerde. Zijn antwoorden bevallen mij niet. Hij doet het voorkomen alsof wat dit betreft de kerntakendiscussie weer overgedaan zou moeten worden. Ik herinner eraan dat wij in december 2012 een heel duidelijk besluit hebben genomen en ik vraag de gedeputeerde om op schrift voor de commissie duidelijk te maken hoe dat besluit is of wordt uitgevoerd. Hoe dan ook: géén nieuwe kerntakendiscussie.

De heer **Van Heukelom** (GS). Akkoord.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de heer Bierens. Inderdaad, wij hebben de

kerntakendiscussie gehad en daarbij zijn afspraken gemaakt. Het gaat nu om de frictiekosten; laten wij er niet omheen draaien. Wij vragen het college om wat dát betreft met een zorgvuldig en goed afgewogen voorstel, met alternatieven enz. te komen. Ik hoop dat het college daarbij ook ingaat op de brieven van de ondernemingsraden en de bonden. Wat klopt daar nu wel en niet van?

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Mij gaat het antwoord van de gedeputeerde niet ver genoeg als hij zoiets zegt als: het zou kunnen dat het wordt uitgesteld, later wordt... Neen, ik vind écht dat wij eerst goed in kaart moeten hebben wat de consequenties zijn. Daarover moet door de Staten worden gesproken vóór men tot een fusie kan komen. Anders is er sprake van een omgekeerde, verkeerde volgorde. Dan gebeurt er iets en kunnen wij vervolgens "lappen". Wij kunnen dan wel in deze zaal met z'n allen gaan jammeren dat wij het zo vervelend vinden enz., maar dan hebben wij niets meer om op terug te komen. Zo kan het niet.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Ik herinner mij dat in het verleden werd gesteld dat het samengaan van ZB en SCOOP drie ton zou opleveren. Door het samengaan zouden huisvestings- en energiekosten omlaag gaan enz. Op dit moment hoor ik dat het ongeveer 10 miljoen gaat kosten... Kunnen wij nu maar niet beter dit hele voorstel afschieten? Ik zou zeggen: gewoon niet samenvoegen. Dit gaat veel te veel kosten.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Uiteraard zijn beide bestaande organisaties bezig met het proces dat moet leiden tot één organisatie en natuurlijk overlegt het college daarover met beide organisaties. Is het college ook voornemens om daarbij duidelijk te maken dat wij nu in een periode leven waarin de bomen niet meer tot in de hemel groeien? De organisaties dienen zich goed te realiseren dat de nieuwe organisatie sober en doelmatig moet zijn. Als ik in de pers het een en ander verneem --ik ga er even van uit dat die berichtgeving juist is-- over een balie, over een hoed en over een planbureau, heeft dat er de schijn van dat er iets geweldigs wordt opgetuigd, dat gelet op de huidige financiële situatie waarschijnlijk niet haalbaar en ook niet wenselijk is. Ik hoop dat het college ook hierop terugkomt in de schriftelijk te verstrekken informatie ten behoeve van de commissievergadering van 17 januari.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Ik meen dat er nog niet is geantwoord op mijn vraag of er op enig moment met betrekking tot de frictiekosten ambtelijk of bestuurlijk een toezegging is gedaan of een verwachting is gewekt. Ik vraag het college om deze vraag te beantwoorden, ofwel nu, ofwel later schriftelijk.

Met de fractie van de CU ben ik van mening dat er --voorafgaande aan onze verdere discussie-- een duidelijk antwoord moet komen op de vraag of de fusiedatum 1 januari 2014 nu wel of niet realistisch is.

Voorzitter. Ondanks het feit dat door het college is gesteld dat het nu voorgelegde feitenrelaas compleet is, merk ik dat er bij veel statenleden behoefte bestaat aan een apart feitenrelaas met betrekking tot de frictiekosten. Kan het college toezeggen dat zo'n relaas er komt?

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik ben al op de kwestie van de kerntaken ingegaan. Mijn opmerking over de wetenschappelijke bibliotheek had ik misschien beter niet zo kunnen maken. Ik bedoelde het anders. Hoe dan ook, het gaat om de vormgeving van één instituut.

Ook op de kwestie van de ondernemingsraden en de bonden ben ik al ingegaan. Dat heeft natuurlijk met het sociaal plan te maken.

De fractie van de CU kan ik zeggen dat wij, zoals het er nu naar uitziet, voor de fusie de datum 1 januari 2014 niet halen. Ik voeg hieraan toe dat het, juist in verband met de fusie, is gegaan van 3,2 naar 2. Je moet dan wel even met elkaar bespreken wat je daarmee doet. Dat is een eerlijke zaak. Je moet goed neerzetten wat je dan doet en zegt.

Voorzitter. De woorden die gesproken of geschreven zijn over "Balie en Hoed" zijn niet van mij. Ik vond ze wel aardig, maar zo zou het wat de onderhavige kwestie betreft nooit kunnen. Misschien een "Balietje" of een "Hoedje", maar de begrippen "sober" en "doelmatig" snappen wij heel goed.

De heer **Bierens** (VVD). Als het maar geen "Rode Hoed" is...

De heer **Van Heukelom** (GS). U zult wel begrijpen dat ik die opmerking onderschrijf...

Voorzitter. Een overzicht met betrekking tot de frictiekosten zal worden verstrekt. Verder kan ik zeggen dat er niemand is geweest die iets beloofd heeft ten aanzien van de hoogte van door ons te betalen frictiekosten. Neen, en daarom hebben wij het sociaal plan ook niet getekend.

De **voorzitter**. Ik herinner eraan dat de heer Van Dijen heeft voorgesteld om eventueel op 20 december een extra statenvergadering te houden. De vraag rijst nu of hij dit voorstel handhaaft.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik constateer dat er heel wat aanvullende stukken zijn gevraagd. Dat heb ik ook zelf gedaan. Ik wil voorkomen dat er straks in die zin sprake is van een herhaling van zetten dat wij pas aanstaande donderdag de

stukken zouden krijgen die van belang zijn voor de beoogde extra statenvergadering op 20 december. Het is met tegenzin dat ik accepteer dat het 17 januari wordt, zulks ondanks de mogelijkheid dat er dan al besluiten zijn genomen waardoor de Staten voor een voldongen feit worden geplaatst.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de heer Van Dijen zijn voorstel niet handhaaft.

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

De **voorzitter**. Tijdens de schorsing is ingegaan op de vraag wanneer de stukken kunnen worden verwacht die van belang zijn voor de commissievergadering van 17 januari. Het is goed om daarvoor een datum af te spreken. Ik heb hierover ook met leden van het college gesproken. Het college zal zijn uiterste best doen om de Staten op 10 januari datgene toe te sturen wat dan kan worden toegestuurd. Nu dit zo is uitgesproken, stel ik voor dat wij ons daar ook aan binden.

De heer **Babijn** (CDA). Dus bij de nieuwjaarsreceptie!

De **voorzitter**. Ja, misschien is het beter om de stukken pas na afloop van die receptie te verstrekken. Anders luistert u niet naar mijn nieuwjaarspeech...

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik constateer dat u het heel voorzichtig heeft geformuleerd: het college gaat proberen om ons datgene wat op 10 januari beschikbaar is toe te sturen. Ik heb er begrip voor dat het moeilijk is om ervoor te zorgen dat werkelijk alles op 10 januari bij ons binnenkomt, maar ik hecht er toch zeer aan dat dat wél gebeurt omdat anders wederom moet worden geconstateerd dat de stukken te laat zijn aangereikt, dat er geen tijd is geweest om een fractievergadering te houden enz. Die gang van zaken zou ik hoogst vervelend vinden.

De **voorzitter**. Dat is de reden waarom ik erop terug ben gekomen en een datum heb genoemd. Wij spreken nu af dat wij ons eraan binden dat de stukken op 10 januari beschikbaar zijn. Dat is de essentie van de boodschap.

Ik constateer dat hiermee deze discussie over het onderwerp "fusie ZB-SCOOP" kan worden afgesloten.

21. Voorstellen

22. Statenvoorstel (gewijzigd) verdergaande decentralisatie Natuur, afrekening Drenthe en aankoop rijksgronden (BLD-129)

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. In het Natuurpact dat de regering met de provincies heeft gesloten, is ruime aandacht besteed aan de soortenbescherming. In het Bestedingsplan Natuur en Vitaal Platteland 2014 van GS ontbrak echter het onderwerp "soortenbescherming". Desgevraagd is bij de laatste vergadering van de commissie REW door de gedeputeerde als antwoord gegeven: ja, maar daarvoor is wél 226.000 euro opgenomen in de begroting voor 2014. Voorzitter, helaas is dit bedrag niet voor statenleden en publiek zichtbaar in de begroting. Het is ergens opgenomen in de 12,5 miljoen voor natuurbeheer en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Mijn fractie is van mening dat op deze wijze het onderwerp soortenbeheer of biodiversiteit niet de zichtbare en waardige plek heeft gekregen die het verdient.

Waarom is biodiversiteit belangrijk?

Voorzitter. Volgens het Compendium voor de Leefomgeving is de biodiversiteit de afgelopen eeuw schrikbarend teruggelopen. Deze teruggang heeft vooral te maken met wijzigingen in de leefomstandigheden. Wij willen, als consumenten, goede producten. Het is niet verwonderlijk dat producenten in de land- en tuinbouw gebruikmaken van "gewasbeschermingsmiddelen", zoals de sector ze zelf pleegt te noemen. De buitenwacht heeft het meestal over "bestrijdingsmiddelen".

De heer **Babijn** (PvZ). Realiseert u zich dat die middelen allemaal goedgekeurd zijn?

De heer **Aalfs** (D66). Ja, die hebben een democratische legitimatie; dat bestrijd ik niet.

Voorzitter. Het bespuiten van gewassen heeft ook niet-bedoelde bijwerkingen. Overige insecten en andere organismen kunnen van dergelijke gewasbehandelingen de dupe worden, overeenkomstig de gang van zaken bij een chemokuur voor mensen. Ook andere factoren, zoals weer, klimaat en milieu, zijn van invloed op de teruggang in de biodiversiteit.

Kan de provincie hier iets aan doen?

Eigenlijk weinig essentieels, voorzitter. Wél kan steun worden verleend aan natuurorganisaties en particulieren om initiatieven ter bescherming van zeldzame planten en dieren te nemen. In Zeeland wordt extra aandacht gegeven aan de boomkikker, padden, bijen, vleermuizen, vistrappen voor palingen enz. Het is zaak dat Zeeland het belang van de algemene biodiversiteit goed in beeld heeft

en houdt, maar dat is thans in de beleidsstukken van de provincie niet het geval.

Voorzitter. Natuurorganisaties en particulieren kunnen de weg naar de biodiversiteit in deze provincie nog niet goed vinden. Daarom legt mijn fractie het college de volgende vragen voor. Onderschrijft het college het standpunt dat de soortenbescherming permanente en waardige aandacht verdient? Hoe denkt het college het toegezegde budget van 226.000 euro alsnog op toegankelijke wijze voor het voetlicht te brengen? Is het college genegen om voor de jaren na 2014 gespecificeerde, substantiële bedragen voor de biodiversiteit in de meerjarenraming op te nemen?

Ten slotte heb ik nog een vraag over de in dit jaar niet-bestede natuurgelden. Deze zullen wel weer in de zogenaamde "boeggolf" terechtkomen. Mijn fractie wil graag weten of deze middelen voor natuur worden geoordeeld. Immers, wij kunnen ons niet voorstellen dat ze het lot van de gezonken Titanic zullen ondergaan.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik ben blij met uw passievolle betoog in het voordeel van de biodiversiteit, maar de schrikbarende stand daarvan is er in de jaren negentig de oorzaak van geweest dat wij hebben gekozen voor het aanleggen van de EHS. Door het kabinet met de staatssecretaris waarvan ik van de heer Harpe de naam niet mag noemen, is ervoor gekozen om die EHS te herijken, te verkleinen. Die ontwikkeling is ook door onze Staten besproken. Waarom heeft u bij die gelegenheid ingestemd met de herijking van de EHS die een vermindering van de bescherming van de biodiversiteit tot gevolg heeft gehad?

De heer **Aalfs** (D66). Deze opmerking is op zich juist, voorzitter, maar wij hebben nu te maken met een periode waarin de broekriem moet worden aangehaald. Dat geldt ook voor de sector natuur. Daarom hebben wij hiermee ingestemd.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Ik vraag mij af of de heer Van Dijen ook de onderzoeken kent waarmee is aangetoond dat bij het realiseren van de EHS --ik doel op het met elkaar verbinden van verschillende biotopen-- de sterkste soorten overleven. Die komen bij elkaar. Dit leidt tot minder biodiversiteit. Het kan dus ook averechts werken.

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Mijn fractie heeft in december 2011 met overtuiging ingestemd met het toen voorliggende Deelakkoord Natuur en Landelijk Gebied. Als gevolg van dit akkoord gingen natuur en gebiedsinrichting tot het takenpakket van de provincie behoren. Wij zagen hierin veel voordelen, en dat zien wij nog altijd. Wij stelden in 2011 dat deze decentralisatie voor de provincie mogelijkheden bood om een regionaal beleid te voeren waarbij de belangen van natuur,

landinrichting en economie in samenhang en met goede prioritering behartigd konden worden. Vandaag geldt dit wat ons betreft nog altijd onverkort. Het is tegen die achtergrond een goede zaak dat nu ook het agrarisch natuurbeheer tot het domein van de provincie gaat behoren. Dit biedt nog meer mogelijkheden om te komen tot een goede samenhang.

Voorzitter. Twee jaar geleden maakten wij ons wel wat zorgen over de financiën. De decentralisatie ging immers gepaard met een flinke bezuiniging. Later werd dit voor een gedeelte goedge maakt doordat het Rijk extra middelen beschikbaar stelde, overeenkomstig het regeerakkoord van Rutte-2.

Mijn fractie is van oordeel, voorzitter, dat het natuurbeleid in Zeeland goed staat. In het verleden is er veel ontwikkeld, en daarvan worden nu de vruchten geplukt. Dat er voor 2014 en 2015 nauwelijks middelen van het Rijk komen voor het inmiddels zo genoemde Robuust Natuurnetwerk, beschouwen wij niet als een ramp. Dat er momenteel geen gronden worden aangeschaft voor het ontwikkelen van nieuwe natuur, waarden wij als positief. Een pas op de plaats is goed. Als er in 2016 weer middelen van het Rijk worden verkregen, kunnen wij door met de ontwikkelopgave. In 2027 zal het Robuust Natuurnetwerk zijn voltooiing krijgen.

Zo gezien, voorzitter, wordt er gewerkt in een evenwichtig tempo en met een evenwichtige besteding van middelen. Rijk en provincies kunnen ervoor zorgen dat voldaan wordt aan de Europese verplichtingen. De VVD-fractie stemt graag in met het voorliggende statenvoorstel. De te ontplooiën acties vinden wij goed terwijl de financiële onderbouwing er solide uitziet. Wij geven het college er graag een compliment voor.

Ten slotte verzoeken wij het college om de Staten goed op de hoogte te blijven houden van de ontwikkelingen en om ons tijdig te betrekken bij noodzakelijke aanpassingen. Daar hebben wij overigens alle vertrouwen in.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De heer Ruissen is dik tevreden met dit voorstel en dat geldt ook wel voor mij, maar hij geeft ook aan dat hij het niet erg vindt dat er voorlopig geen rijksgeld komt. Hij zegt: ach, dat komt er in 2016 wel. Meent hij dat nu écht?

De heer **Ruissen** (VVD). Ik geloof niet, voorzitter, dat dat de woorden zijn die ik heb uitgesproken. Inderdaad vind ik het niet erg dat er nu pas op de plaats moet worden gemaakt; dat kan ik bevestigen. Wij gaan hiermee verder wanneer er in 2016 weer geld beschikbaar komt. Komt dat geld er niet, dan kunnen wij moeilijker verder gaan.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Vandaag zetten wij een laatste stap op de weg die leidt tot

overdracht van taken op het gebied van natuur en platteland, van het Rijk naar de provincies. Mijn fractie heeft bij het voorliggende voorstel een veel beter gevoel dan het geval was bij het eerste decentralisatie-akkoord dat wij in december 2011 bespraken. Dankzij de inzet van het kabinet Rutte-2, van staatssecretaris Dijkzwaag in het bijzonder, is een belangrijk gedeelte van de bezuinigingen van het vorige kabinet, van de toenmalige staatssecretaris Bleker, geneutraliseerd. De bomen groeien nog steeds niet tot in de hemel en er moeten nog allerlei problemen worden opgelost -- als voorbeeld noem ik het niet tot stand komen van het ganzenakkoord-- maar er ligt nu wel een solide basis voor een goed en evenwichtig natuur- en plattelandsbeleid voor de komende jaren.

Voorzitter. Zeeland heeft in de afgelopen decennia, waar het ging om het natuurbeleid, altijd in de voorhoede gelopen. De Zeeuwse PvdA is daar trots op, en wat ons betreft wordt die traditie gehandhaafd. In het statenvoorstel zien wij hiervoor allerlei aanknopingspunten en aanwijzingen. Wij steunen het dan ook van harte. Vervolgens plaatsen wij enkele kanttekeningen.

In de eerste plaats ga ik kort in op de temporisering van de grondverwerving in 2014 en 2015. Wat ons betreft moet de resterende oppervlakte van het herijkte natuurnetwerk worden gerealiseerd; daar zijn wij duidelijk over. Echter, wij vinden het een te verdedigen keuze om het financieringstempo van het Rijk te volgen en in 2014/2015 pas op de plaats te maken met betrekking tot de grondverwerving. Wij vinden dit vooral ook te verdedigen omdat er al aanzienlijke oppervlakten zijn gekocht, en nog niet ingericht. Het inrichtingsproces komt in de komende jaren dus niet stil te liggen. Bovendien heeft het college middelen gereserveerd om een beperkte hoeveelheid grond aan te kopen voor het geval zich bijzondere kansen aandienen. Wij gaan ervan uit dat op deze manier het Robuust Natuurnetwerk -- vroeger spraken wij over EHS-- binnen de afgesproken termijn kan worden gerealiseerd.

In de tweede plaats ga ik in op de rentelasten die verbonden zijn aan de leningen voor de aankoop van de rijksgronden. In de commissie REW heeft gedeputeerde Van Beveren gezegd dat die met algemene middelen moeten worden gefinancierd. Dat is logisch, want die aan te kopen rijksgronden zullen worden ondergebracht bij het Kavelbureau Zeeland en ze zullen breed, voor verschillende beleidsdoelen, worden ingezet. In de voorlichtingsbijeenkomst, voorafgaande aan de commissievergadering, zou er verkeerdt zijn gecommuniceerd, in die zin dat de indruk ontstond dat deze rentelasten worden gedekt met natuurmiddelen. Dit punt komen wij opnieuw tegen in het statenvoorstel, op blz. 5. Daar wordt weer over dekking met natuurmiddelen gesproken.

Graag horen wij van de gedeputeerde hoe dit nu precies zit.

In de derde plaats maak ik een opmerking over de mandatering en de vaststelling van het Programma Zeeuws Platteland 2.0. Mijn fractie gaat akkoord met vaststelling door GS voor zover het gaat om plannen en initiatieven die direct voortvloeien uit het beleid dat door Provinciale Staten is vastgesteld. Ik denk hierbij aan het Omgevingsplan en de Economische Agenda. Echter, mijn fractie is van oordeel dat nieuwe initiatieven, bijvoorbeeld waar het gaat om nieuw gebiedenbeleid, eerst aan de Staten moeten worden voorgelegd.

Ten slotte wil ik een opmerking maken over de openstelling en de recreatieve beleefbaarheid van natuurgebieden. Voor de PvdA-fractie is dit een belangrijk punt. Natuur en landschap zijn er niet alleen voor planten en dieren; mensen moeten er -- als het mogelijk is; als de natuur het toestaat-- van kunnen genieten. In de stukken die wij de afgelopen jaren in de Staten aan de orde hebben gehad over de natuurakkoorden, is dit punt eigenlijk nauwelijks aan de orde geweest. Gelet op het karakter van de bestuurlijke afspraken is dat op zich heel begrijpelijk, maar dat laat onverlet dat dit punt niet van de agenda mag verdwijnen. Nu de eindverantwoordelijkheid voor het natuurbeheer bij de provincie berust, wil mijn fractie graag weten hoe het hiermee staat en wanneer een nota over voortgang en resultaten tegemoet kan worden gezien.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Het nu voorliggend akkoord maakt aan een lange periode van onduidelijkheid een einde, en dat is een goede zaak. Mijn fractie is blij dat nu beheer en onderhoud kunnen worden voortgezet op een meer structurele manier dan in de achter ons liggende onzekere periode het geval was, toen er nog druk gesleuteld moest worden. Wel hopen wij dat bij invulling en uitvoering niet alleen Natura 2000-regels zullen gelden. Ook wij vinden het van groot belang dat de natuurrecreatie en de waarde voor de omgeving zwaar meewegen bij het maken van keuzes. Ook wij zouden graag op de hoogte worden gesteld van ontwikkelingen. Door middel van een periodieke rapportage moet voor de Staten inzichtelijk worden gemaakt waar wij staan en wat de voortgang van het project is.

Voorzitter. Wij vinden het zorgwekkend dat vooralnog het Ganzenakkoord niet tot stand is gekomen, terwijl het uiteindelijk nog slechts ging om het vaststellen van de periode voor winterrust. De vraag dringt zich dan ook op of de personen aan deze overlegtafel wel voldoende doordrongen zijn geweest van de belangen en de gevolgen die voor natuur en landbouwers op het spel staan. Hoe dan ook, het feit ligt er en wij willen graag van de gedeputeerde horen hoe zij in de Zeeuwse situatie

invulling denkt te geven aan het ontwerpbesluit. Wij kunnen met het nu voorliggende voorstel instemmen.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Er is lang naar dit voorstel uitgekeken en wij zijn blij dat het er nu ligt. Ik heb er begrip voor dat men ervoor heeft gekozen, nu dit besluit te nemen. Immers, ondanks onduidelijkheden moet je een keer verder. Dat geldt voor andere partijen, die op ons rekenen. Welnu, daarvoor is een beslissing in verband met het budget nodig.

In de commissie en bij een andere bijeenkomst hebben wij kritische vragen gesteld. Op sommige van die zaken ga ik nader in. Als eerste noem ik de PAS. Het volgende jaar, medio 2014, wordt wetgeving hierover verwacht. Dit betekent dat wij nu een budget vaststellen voor maatregelen waarvan wij nog niet weten wat ze precies inhouden. Voorzitter. Dat is lastig, maar het zal toch moeten gebeuren. De vraag rijst echter wanneer, nadat de wetgeving er is gekomen, het college de Staten gaat bijpraten over de plichten die dan onze kant opkomen. Daarbij zal moeten worden aangegeven hoe die plichten binnen het budget passen. Duidelijk is door het college gesteld dat het budget niet groter wordt; er kan geen geld bij. Het zal dus wel móeten passen, maar de Staten moeten erover worden bijgepraat.

Voorzitter. Wat het ganzenakkoord betreft heb ik ongeveer dezelfde vragen als collega Feijtel. Echter, hij heeft ze al op schrift gesteld. Als het college die vragen straks beantwoordt, is dat wat mij betreft goed, maar anders heb ik hierover toch enkele opmerkingen. Wat voor ons erg lastig is -- dat gold al voordat het ganzenakkoord "crashte"-- is de vraag: hoe wordt hiermee omgegaan wanneer er in Zeeland meer ganzen landen dan eerder werd aangenomen, waardoor er meer gewasschade optreedt? De kans daarop wordt alleen maar groter, omdat er geen ganzenakkoord is. Dat akkoord was er immers op gericht om de totale gewasschade tot een bepaald maximum te beperken. Daarvoor zijn maatregelen voorgesteld, maar daarover is geen overeenstemming bereikt. De kans is dan ook groot dat de omvang van de gewasschade toeneemt. Of dat inderdaad zo zal zijn, weten wij nu niet, maar de trend van de laatste jaren laat zien dat er meer ganzen naar Nederland komen en daar blijven dan wij ooit hadden gedacht.

Op zich heb ik geen problemen met ganzen. Voor mij zijn dieren ook gewoon schepselen, maar als ganzen schade toebrengen aan landbouwgewassen, mag een boer daarvan niet de dupe worden. Daarvoor is een regeling afgesproken, maar niemand weet nu of die regeling wel toereikend is. Met het afspringen van het ganzenakkoord is de situatie nog verergerd. Ik ben benieuwd hoe het college hiermee omgaat. Wij hebben de suggestie aangereikt om meerjarige

afspraken, die zijn of worden gemaakt met organisaties, terreinbeheerders enz., bij te stellen wanneer blijkt dat het budget niet toereikend is. In de commissie heeft de gedeputeerde gesteld dat zij dit niet doet. Ik vraag mij af of dit standpunt wordt gehandhaafd nu het ganzenakkoord er niet is gekomen. Ik begrijp ook wel dat afspraken niet van de ene dag op de andere kunnen worden gewijzigd, maar iets tot 2018 vastleggen... Ik hoor graag hoe het college hiermee omgaat.

Voorzitter. Op het terrein van agrarisch natuurbeheer en andere vormen van natuurbeheer komt er heel veel in de richting van de provincie. Het is voor de provincie een mooie taak, maar de vraag rijst hoe kan worden gemeten of de middelen hiervoor effectief worden ingezet. Eerder dit jaar zijn er enkele wetenschappelijke rapporten verschenen, waaruit zou blijken --ook daarover is er weer discussie-- dat agrarisch natuurbeheer en ook andere vormen niet allemaal hetzelfde opleveren. Voorzitter, die discussie moeten wij over drie jaar niet hebben. Ons is het echt een doorn in het oog dat er straks geld wordt uitgegeven, maar wij over drie jaar niet weten of dat iets heeft bijgedragen aan het bereiken van de doelen die wij voor ogen hebben, waaronder het bevorderen van de biodiversiteit.

Voorzitter. Wij zijn van mening dat, als er kan worden gemeten en daarvoor een goede systematiek wordt ontwikkeld, nagegaan kan worden of een organisatie die professioneel bezig is met méér geld, wellicht ongeveer hetzelfde doet als een boer die zich hiervoor met veel minder geld inzet. Hetzelfde zou kunnen gelden voor een vrijwilligersorganisatie. Tegen die achtergrond kunnen er dan keuzes worden gemaakt, kan er worden gedifferentieerd en kan worden nagegaan welke taken het beste door wie kunnen worden gedaan. Voorzitter, als je niets weet en er niet wordt gemeten, kunnen er ook geen keuzes worden gemaakt. Wij vinden dat hieraan iets moet worden gedaan. In de afgelopen weken heb ik overwogen om een amendement te formuleren, maar ik zie liever dat het college zelf, met alle kennis en kunde in zijn organisatie, iets uitwerkt en daarmee naar de Staten komt. Ongetwijfeld zitten er aan een amendement weer haken en ogen en ik vrees dat ik een en ander, met de kennis die ik heb, niet goed zou omschrijven. Daarom heb ik besloten om er een motie van te maken.

De **voorzitter**. Door het lid Van Burg is de volgende motie ingediend:

*Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering
bijeën op 13 december 2013;*

overwegende dat:

- er in het statenvoorstel BLD-129 (decentralisatie natuur, afrekening Drenthe en aankoop rijksgronden) veel geld wordt uitgetrokken voor natuurbeheer;

- er momenteel geen compleet beeld is van de natuurwaarden van alle vormen van natuurbeheer (agrarisch, door natuurorganisaties);

spreken uit dat het van belang is de schaarse middelen zinvol in te zetten, zodat er daadwerkelijk goede bijdragen zijn aan de instandhouding van biodiversiteit en natuurwaarden;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om in het komende jaar met een methodiek te komen die de natuurwaarden van alle via de provincie gefinancierde gebieden in kaart brengt, zodat aan de hand daarvan gemonitord kan worden wat de bijdrage is aan de doelstellingen op het gebied van biodiversiteit en natuurlijkheid van het landschap;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 1.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Wij spreken over een Natuurpact; zo is het verwoord in het voorstel. Een pact is een officiële overeenkomst tussen twee of meer landen, en dat klinkt goed wanneer wij ervan uitgaan dat onze natuur niet ophoudt bij de landsgrens, laat staan bij onze provinciale grens. Immers, wij wonen in het stroomgebied van de Schelde. Natuurlijk weet ik dat dit voorstel over Zeeland gaat, maar wij moeten dit zeker in een ruimer perspectief bezien.

Voorzitter. Gelet op de omstandigheden staat Zeeland er wat de natuur betreft best goed voor, en dit voorstel moet het nog beter maken. Daar werken wij graag aan mee, maar wij hebben tijdens het symposium over biodiversiteit, gehouden op 3 december bij, jawel, het waterschap, nog eens kunnen horen hoe belangrijk natuur is en hoe verweven de zaken in elkaar zitten. Het ene heeft steeds met het andere te maken en die relatie mag niet verstoord worden. Dat is goed voor het milieu in het algemeen, goed om van te genieten, goed voor de groene economie en goed tegen landbouwgif, door sommigen "gewasbeschermingsmiddelen" genoemd.

De heer **Babijn** (PvZ). Met alle respect, voorzitter, constateer ik dat de landbouwsector hiermee wordt neergezet als gifmenger, terwijl alle gebruikte middelen gewoon goed zijn gekeurd, op democratische wijze zoals ook door de fractie van D66 is vastgesteld. Of denkt de heer Harpe er anders over?

De heer **Harpe** (GL). Er is inderdaad nog een weg te gaan. Ook u kunt eraan meewerken om het beter te maken. Die kans heeft u.

Voorzitter. De provincie gaat zich specialiseren in de regio, hetgeen niet onbelangrijk is. Wij moeten, aldus het voorliggende voorstel, snel en adequaat handelen. Welnu, dat doen wij vandaag door onder andere een mandateringsbesluit te nemen. Ook dat heeft onze instemming, maar het is niet genoeg. Wij willen echt vaart maken met de uitvoering van het Natuurpact. Laten wij dit direct aanpakken en niet wachten op de rijksbijdragen die vanaf 2016 zijn toegezegd. De vraag is reëel of die bijdragen er dan nog wel zullen zijn. De staatssecretaris kon geen antwoord geven op vragen die hierover zijn gesteld, en de gedeputeerde en ik hebben wat dit betreft een bepaald vermoeden...

Het is tegen die achtergrond, voorzitter, dat wij een amendement, in te dienen door de SP-fractie, mede hebben ondertekend. Het is erop gericht dat ook de provincie het een en ander doet, wat extra's doet, of --zo men wil-- voorfinanciert. Het laatste is inmiddels bijna een Zeeuws begrip. Wat GroenLinks geldt: snel aan de slag. Wij zouden graag van de gedeputeerde de toezegging krijgen dat de Staten halfjaarlijks over de voortgang worden gerapporteerd.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Misschien gaat er een dreigende werking uit van het "harnas" dat ik tijdelijk moet dragen, maar het is beslist niet mijn bedoeling om in deze statenvergadering met dreigende zaken te komen; daar is het ook de periode van het jaar niet voor. Het lijkt wel alsof ik "schietklaar" ben, vanuit de heup gericht op de heer Bierens, maar ik kan hem geruststellen... Ik heb vandaag juist vredelievende bedoelingen, zij het dat ik ook enkele kritische opmerkingen te maken heb.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik dacht eigenlijk, mijnheer Robesin, dat dit moest worden gezien als een bescherming voor uzelf, zodat u niet in de verleiding zou komen om enige obscene gebaren te maken...

De **voorzitter**. Mijnheer Robesin, dat heeft u helemaal niet nodig...

De heer **Robesin** (PvZ). Ik zou het fijn vinden wanneer de heer Van Dijen zijn opmerking zou willen herhalen.

De **voorzitter**. Het komt állemaal in de notulen. Vervolgt u uw betoog maar...

De heer **Robesin** (PvZ). Laten wij dat maar doen.

Voorzitter. Sinds het aantreden van het huidige kabinet staat de EHS, nu Robuust Natuurnetwerk genoemd, weer volop in de

belangstelling. Bij de eerste formatie van de heer Rutte was het staatssecretaris Bleker die de knuppel in het hoenderhok gooide door daags na zijn aantreden met grote nadruk te verklaren dat het Rijk definitief een punt zou zetten achter de aanleg van het peperdure Oostvaarderswold, een natuurlijke verbinding tussen Oostvaardersplassen en Veluwe. Het loslaten van veel te hoog gestelde ecologische doelen, getuigde volgens hem van "idealistisch realisme". Hij zei: slechte politiek is twintig, dertig jaar iets doen terwijl je weet dat je de gestelde doelen nooit zult bereiken. Op grond daarvan stelde hij: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. De EHS, zoals bedoeld in een omvang van 720.000 hectare, kon Nederland dus wel vergeten.

Echter, voorzitter, het was duidelijk dat men het hierbij niet zou laten. Ik wil nu niet meteen onvriendelijk zijn en zeggen dat de natuurlobby er meteen bovenop sprong. Immers, naast die lobby waren er ook heel wat andere sympathisanten die, al dan niet op grond van allerlei fantastische elementen, wilden dat de EHS zou worden afgemaakt. Aan ijver om dat te bereiken, heeft het niet ontbroken. Vandaag stellen wij vast dat het een positieve zaak is dat het natuurbeleid dáár gestalte krijgt waar het best de beslissingen kunnen worden genomen, gedecentraliseerd en zodanig dat de provincie dit beleid kan invullen zoals zij het gerealiseerd wil zien.

Voorzitter. Het aan elkaar knopen van natuurgebieden kost ontzettend veel geld, namelijk miljarden. Toen de beslissing viel om door de EHS een streep te halen, sprong in de Tweede Kamer de GroenLinks-fractie overeind om te onderstrepen dat die 4,3 miljard er hoe dan ook moest komen. Ik hoor de heer Harpe vandaag zeggen dat het best wel eens zo zou kunnen zijn dat dat geld er niet komt en dat wij nu zelf aan de slag moeten gaan.

De heer **Harpe** (GL). Er komt nog een amendement.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, het is het goed recht van de heer Harpe om dit te vragen, maar wij denken er anders over.

Mijn fractie heeft moeite met het statenvoorstel zoals het er nu ligt, niet vanwege de achterliggende gedachte dat het het beste is om het zó te doen, maar wij hebben vreselijk veel moeite met het geld dat daarmee is gemoeid. Al eerder, bij de behandeling van de Voorjaarsnota, hebben wij gesteld dat wij ons in deze periode, in deze jaren, deze luxe niet kunnen veroorloven. Sterk bezuinigen op --of, zo mogelijk, uitstellen-- van het Robuust Natuurnetwerk lijkt onze fractie dan ook een wenselijke en volstrekt logische zaak.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Geldt dat ook voor het beheer van bestaande natuurterreinen die al zijn ingericht?

De heer **Robesin** (PvZ). Neen, dat stelt u terecht. Neen, het beheer niet en de natuurbescherming ook niet, zeker niet.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Het is natuurlijk relevant dat wij ons realiseren dat het grootste gedeelte van het budget in feite beheergeld is. Daar valt niet veel op te bezuinigen, ook niet volgens uw eigen interpretatie.

De heer **Robesin** (PvZ). Dat is juist. Wij zijn er zeker niet op uit om een nieuwe discussie op te zetten over nut en noodzaak van de EHS, maar wij onderstrepen dat wij in deze zaal keer op keer, steeds vaker, gedwongen worden om besluiten te nemen; ze worden ons door Den Haag en Brussel opgelegd. Je telt dan je knopen en maakt er het beste van. Als wij ten aanzien hiervan moeilijk doen, komen wij mogelijk met andere dossiers weer in de knoop; de heer De Reu heeft daar al eens iets over gezegd. Het is allemaal niet simpel; dat beseffen wij. Aangegane verplichtingen moeten worden nagekomen. Dat vecht ik niet aan, maar al met al komen wij toch in een spagaat te zitten. Ik kijk er positief naar, maar ik stel ook de vraag of wij het ons in deze tijd van grote maatschappelijke en economische problemen kunnen veroorloven om deze miljoenen aan belastinggeld hiervoor in te zetten, zowel op korte als op langere termijn.

De heer **Colijn** (CU). Inderdaad is het allemaal ingewikkeld, maar ik leg u een eenvoudige vraag voor. U vindt het te duur en te luxe. Welnu, wat mag er dan, wat u betreft, áf?

De heer **Robesin** (PvZ). Ik zeg niet: ik vind het te duur en daarom moet het maar niet. Neen, ik geef geen oordeel in de zin van "te duur" of "niet te duur", maar constateer dat wij het hebben over een onderwerp waarvan mijn fractie vindt dat het wellicht best eens even zou kunnen wachten, gelet op de problemen die ik zojuist heb genoemd. Ook het publiek zal snel geneigd zijn om te zeggen: kijk eens wat zich allemaal in de provincie voordoet, Thermphos enz., en niettemin worden er miljoenen in de natuur gestopt... Je kunt dit dan wel genuanceerd gaan uitleggen, maar zo wordt het wél ervaren. Daar hebben wij grote moeite mee.

De heer **Colijn** (CU). Dat kan zo zijn maar in de achter ons liggende periode --ik verwijs naar het beleid van de heer Bleker en naar de aanloop naar de totstandkoming van het akkoord waarover wij nu spreken-- hebben heel wat zaken stil gelegen, waaronder de grondverwerving. EHS-middelen zijn gewoon niet besteed. En nu wordt er voor nog

meer uitstel gepleit... Ik zou zeggen: er ligt nu een akkoord en nu gaan wij aan het werk. Het gevoel dat u verwoordt, laat ik voor uw rekening. Wij vinden een goede zorg voor en een goede balans in de natuur nog steeds belangrijk.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, de laatste woorden van de heer Colijn kan ik onderschrijven. Ook wij vinden dat verschrikkelijk belangrijk. Mijn verhaal is daar ook niet tegen gericht. Ik vraag aandacht voor het feit dat wij, als wij met dit voorstel instemmen, meewerken aan besluitvorming waar miljoenen aan vastzitten. Nogmaals, daar hebben wij erg veel moeite mee. Als mij wordt gezegd dat ik absolute prioriteit geef aan de maatschappelijke en economische problemen --dat vind ik ook wel-- en als mij wordt gevraagd of natuur dan géén prioriteit heeft, is er naar mijn mening sprake van een discussie waar wij verder de hele dag mee bezig kunnen zijn. Nogmaals, ik geef geen waardeoordeel. Ik zeg niet dat die EHS onzin is. Ook in het verleden zijn er hier pittige discussies geweest over nut en noodzaak van de EHS en over de vraag of die er ooit helemaal zou kunnen komen. Dat er voor- en tegenstanders zijn, snap ik.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik ben blij met dit betoog van de heer Robesin. Immers, dat betoog is behoorlijk genuanceerd wanneer je het vergelijkt met de inbreng van één van zijn partijgenoten met wie ik regelmatig in de commissie REW aan tafel zit. Die heeft bij de behandeling van dit voorstel in de commissie gezegd: het is bagger, die natuur; daar moeten wij helemaal niet aan beginnen; het moet zo snel mogelijk in de prullenbak; wij willen asfalt in plaats van natuur. Ik chargeer nu een beetje ...

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter, er wordt nu behóórlijk gechargeerd!

De heer **Robesin** (PvZ). Mijnheer Van Dijen, weet u wat mensen doen die een kanarie in een kooitje houden, wanneer die kanarie helemaal op "tilt" slaat en veel lawaai produceert? Dan leggen ze een doek over de kooi....

De heer **Van Dijen** (SP). Ik wil graag genotuleerd hebben, voorzitter, dat de heer Robesin nu voorstelt om tijdens de eerstvolgende commissievergadering bij de heer Minderhoud een doek over zijn hoofd te leggen...

De heer **Robesin** (PvZ). Ik vind het niet erg, voorzitter, dat er binnen onze fractie en bij haar medewerkers verschillende gedachtegangen zijn. Voorzitter. Misschien kan het technisch en/of juridisch helemaal niet, vanwege de druk die door Brussel en Den Haag op ons wordt gelegd, maar

graag zou ik zien dat er rekening zou worden gehouden met de uitkomsten van de conferentie die op 23 juni is geweest, op initiatief van staatssecretaris Dijksma. Bij die gelegenheid is heel duidelijk aangegeven dat wij op dit terrein een andere kant opgaan. De staatssecretaris concludeerde na afloop van deze conferentie, waarbij ook 13 grote Nederlandse bedrijven betrokken waren, dat de discussie over de invulling van het Robuust Natuurnetwerk een andere richting uit moest. Het zou niet of veel minder moeten gaan over het soortenbehoud, en meer over het gebruik en het genieten van de natuur. Mede gelet op alle maatschappelijke en economische problemen en al datgene wat nog op ons afkomt, zou ik graag zien dat wij hierop zouden inhaken. Sharon Dijksma heeft gezegd: laten wij dit een kans geven. Letterlijk stelde zij: "Ik wil vandaag met u nieuwe bruggen bouwen, met provincies, met boeren, met burgers, met natuurbeschermers, met terreinbeheerders en met ondernemers."

De **voorzitter**. Mijnheer Robesin, ik wil graag met u een brug bouwen door u erop te wijzen dat u bijna door uw spreektijd voor de gehele dag heen bent.

De heer **Robesin** (PvZ). Dat komt misschien goed uit... Hoe dan ook, ik bepleit dat wij hierover nog eens heel goed nadenken. Als het niet kan, kan het niet; dan leggen wij ons erbij neer, maar ik zou graag aanhaken bij de resultaten van de genoemde conferentie.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De heer Robesin heeft nog niet vermeld of hij voor of tegen het statenvoorstel stemt. Waar hij zo'n aanhanger blijkt te zijn van de visie van staatssecretaris Dijksma, kan ik maar één conclusie trekken: het voorliggende voorstel past naadloos in die visie. Uit het betoog van de heer Robesin heb ik opgemaakt dat hij in feite, zij het met aarzelingen, voor dit voorstel wil stemmen.

De heer **Robesin** (PvZ). Ook daar zal ik maar een doekje overheen leggen, voorzitter. Immers, dat hoort de heer Harpe mij niet zeggen. Ik heb gezegd dat wij veel moeite met dit voorstel hebben en ik heb aangegeven waarom dat zo is. Als de heer Harpe denkt dat ik maar meteen achter mevrouw Dijksma aanloop om vervolgens haar boodschap uit te dragen... Ik vind wél dat dit een kans moet krijgen. Als die kans er komt, moeten wij zeggen: laten wij dit proces nu eens afwachten.

De heer **Feijtel** (CDA). Voorzitter. Het is goed dat dit voorstel er nu ligt. Het heeft immers allemaal veel te lang geduurd. Ik zou zeggen: wij moeten hiermee nu zo snel mogelijk aan de slag. Echter, mijn fractie wil hierover niettemin enkele opmerkingen maken.

In de titel van dit voorstel wordt gesproken over "decentralisatie natuur" maar de opzet is breder. Het gaat immers niet alleen om natuurontwikkeling en -beheer, maar ook over de verdeling van financiële middelen, over rollen en taken op dit terrein. Het is eigenlijk jammer dat de titel van het statenvoorstel de inhoud ervan niet geheel dekt. De partijen die gezamenlijk de natuur "aankleden", zijn bijzonder belangrijk.

Voorzitter. Door het CDA is altijd gepleit voor een goede balans tussen natuur, natuurbeleid en plattelandsbeleid. Ik verwijs hierbij naar de in december 2011 aangenomen motie. Door samenwerking van de verschillende, hierbij betrokken partijen zijn de laatste tientallen jaren bijzonder goede zaken tot stand gekomen. Ook door anderen is er al op gewezen dat Zeeland voorop heeft gelopen bij de ontwikkeling en de realisatie van de EHS. Voor sectoren als recreatie en landbouw heeft deze samenwerking haar vruchten afgeworpen. Men denke hierbij aan de landinrichtingsprojecten, Vitaal Platteland enz., van belang voor economische activiteiten in het landelijke gebied.

Echter, voorzitter, in het nu voor ons liggende statenvoorstel is de balans tussen plattelandsontwikkeling en natuurontwikkeling erg wankel. Voor 2014 is 20 miljoen beschikbaar. Daarvan gaat 14 miljoen naar natuurbeheer en -ontwikkeling. Voor beheer van het platteland is nul euro beschikbaar. Dat doen ondernemers en eigenaren gratis en voor niks. Voor plattelandsontwikkeling is in 2014 een half miljoen beschikbaar. Dat lijkt toch bijzonder weinig, mede omdat taken en doelen worden vermeld als: versterking agrarische productiefunctie, kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en stimulering nieuwe economische dragers. Het lijkt erop dat het budget voor plattelandsontwikkeling veel sterker is gekrompen dan het budget voor natuurontwikkeling.

Voorzitter. Natuurontwikkeling en -beheer kosten heel veel geld, zoals ook door andere woordvoerders is onderstreept. Het is belangrijk dat er op deze terreinen wordt gehandeld volgens gemaakte afspraken --en ook de gestelde doelen zijn belangrijk-- maar gebeurt het wel altijd op een efficiënte manier? Ik meen dat ook in de motie van de SGP-fractie deze vraag aan de orde wordt gesteld. Natuurdoelen moeten gehaald worden, maar moet dat altijd zoals wij het al tientallen jaren doen, namelijk met de traditionele terreinbeheerders? Zij hebben al heel lang geleden onderling Zeeland verdeeld. Nieuwe partijen krijgen in feite geen toegang.

In Zeeland worden organisaties en partijen gestimuleerd om te fuseren en samen te gaan werken --ik verwijs naar de zojuist over ZB en SCOOP gevoerde discussie-- maar er zijn in Zeeland nog altijd drie partijen die in feite hetzelfde

doen, in elk geval dezelfde einddoelen kennen, namelijk Het Zeeuws Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Daarnaast kennen wij ook nog de Stichting Landschapsbeheer Zeeland. In andere provincies zijn dergelijke organisaties al samengegaan met het desbetreffende "Landschap", in ons geval Het Zeeuws Landschap. Er zou in Zeeland, zonder dat het ten koste zou gaan van de middelen die voor natuur beschikbaar komen, wellicht veel efficiënter kunnen worden gewerkt. Er zou op deze wijze zelfs meer geld voor natuur kunnen worden ingezet. Wij vragen het college of dit in de toekomst goed bekeken kan worden opdat de steeds krapper wordende middelen doelmatiger worden ingezet, uiteraard ten bate van de natuur.

Nogmaals, de middelen zijn beperkt en de taken veelomvattend. Echter, een voordeel is dat het hele natuur- en plattelandsbeleid nu bij de provincie is ondergebracht. Dit biedt mogelijkheden om afwegingen en keuzes te maken. Belangrijke instrumenten zijn hierbij de Grondbank en het Kavelruilbureau. Wij juichen het toe dat die instrumenten worden ingezet en dat daarvoor geld beschikbaar wordt gesteld.

Voorzitter. Binnen de kaders die nu worden gesteld, moet er ruimte blijven voor onvoorziene beheerkosten, zoals die verbonden aan wildschade. Daarmee wordt voorkomen --het was ook de achtergrond van de motie van december 2011-- dat plattelandsontwikkeling en activiteiten in het landelijke gebied het sluitstuk worden van het budget: eerst natuurbeheer en -ontwikkeling, en het restant voor andere taken. Voorzitter, ook die andere taken verdienen het om zo goed mogelijk uitgevoerd te worden. Tegen die achtergrond zijn wij niet voor een nog in te dienen amendement dat erop is gericht om toekomstige middelen nu al te claimen voor natuurontwikkeling. Wij zijn van mening dat, als dat geld er nu niet is, wij het ook niet nu al op die manier moeten inzetten. Dan zouden er ook wel nog wat andere doelen te verzinnen zijn...

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) is tientallen jaren een deskundige uitvoeringsdienst geweest voor projecten in het landelijke gebied. In 2015 worden taken en medewerkers door de provincie overgenomen. Mijn fractie pleit ervoor dat dit zeer zorgvuldig gebeurt. Immers, de hierbij betrokken mensen verkeren al een hele tijd in onzekerheid. Wij zien het als positief dat, met de komst van de DLG-medewerkers, provinciale beleidsplannen nog succesvoller in het veld uitgevoerd zullen kunnen worden.

Voorzitter. Over de gang van zaken rond het ganzenakkoord hebben wij vragen gesteld. Het niet tot stand komen van dit akkoord levert alleen maar verliezers op. Binnen het provinciale natuur- en plattelandsbeleid voor de komende jaren moet er ruimte zijn om dergelijke tegenvallers te kunnen

opvangen. Van belang is dat initiatieven worden ontwikkeld om een en ander hier wél tot stand te brengen.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Bij de behandeling van de decentralisatie, neergelegd in de plannen van Bleker, was mijn fractie tegen. Dat kwam omdat die decentralisatie van de EHS niet alleen betekende dat de EHS werd verkleind, maar ook dat de termijn waarbinnen de EHS gerealiseerd zou moeten worden, weer werd verlengd. Vandaag bespreken wij de verdere ontwikkeling van deze plannen en ook de fractie van de SP ziet daarin positieve elementen. Ik ben zelfs van plan om, wanneer twee "kleine" amendementen worden aanvaard, hiermee in te stemmen; trouwens, dat geldt ook voor mijn fractie...

In de commissie ging het bij de beantwoording door de gedeputeerde voornamelijk over de rentelasten, in verband met de aankoop van gronden, die werden gedekt met reeds voor natuur gereserveerde middelen. Echter, de gronden die worden aangekocht, zijn in de provincie breed inzetbaar. Ik heb er het complete kosten- en batenplaatje nog even op nagekeken en mij is gebleken dat er inderdaad middelen komen uit de 24 miljoen die wij voor natuur hebben gereserveerd. Ook noem ik het restant-ILG, het rijksdeel-beheer en het rijksdeel-ontwikkeling, allemaal gereserveerd voor natuur. Ik kan niet anders dan concluderen dat wij nu uit de budgetten, gereserveerd voor natuur, 700.000 euro gebruiken om de rentelasten in verband met de aankoop van gronden, te financieren. Dat vind ik onjuist en onzuiver. Daarom heb ik, samen met de fractie van GroenLinks twee amendementen opgesteld.

Het eerste amendement is erop gericht dat de rentelasten ad 700.000 euro niet worden gedekt met middelen voor natuur, maar met middelen uit de algemene reserve. Het voordeel hiervan is dat er dan ineens 700.000 euro over is op het budget dat verband houdt met het onderhavige voorstel. Wij stellen voor om daarvan 250.000 euro te gebruiken, zodat van de budgetten die wij in 2016 en 2017 van het Rijk krijgen voor ontwikkeling, nu al de helft kan worden ingezet voor ontwikkeling van natuur.

Tegen die achtergrond hebben wij het tweede amendement ingediend. De reden hiervoor is dat de oorspronkelijke EHS in feite al in 2018 afgerond had moeten zijn. Het voortdurende uitstel en ook de verkleining van de EHS tasten de soortenrijkdom in Nederland drastisch aan, ook in Zeeland. Ik verwijs naar de cijfers met betrekking tot de bontbekplevier, de strandplevier, de kemphaan, orchideeën enz. Juist de biodiversiteit is gebaat bij een snelle afronding van het natuurnetwerk, terwijl --en dit zal de heer Robesin aanspreken-- een robuuste natuur bijdraagt aan het mogelijk maken van meer economische activiteiten.

Heb je een goed doordacht ecologisch netwerk, dan heb je minder bescherming nodig ten behoeve van kwetsbare diersoorten, en dus kunnen er meer economische activiteiten worden ontwikkeld.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter, houdt de fractie van de SP ook rekening met de toenemende aantallen waar het gaat om de vossen, de ekster, de kraai en de kauw?

De heer **Van Dijen** (SP). Is dat een negatieve factor?

De heer **Babijn** (PvZ). Ook daardoor kan de biodiversiteit afnemen. U legt dit in een bepaalde hoek maar zou ook dit erbij moeten betrekken. In 2002 was er ook weer zo'n fantastische uitvinding in de vorm van een nieuwe Flora- en faunawet. Welnu, die is inmiddels grotendeels teruggedraaid.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter, als ik de vos er even uit mag lichten, denk ik aan datgene wat de heer Feijtel heeft gezegd over de gevolgen van het uitblijven van het ganzenakkoord. Ik heb begrepen dat vossen graag ganzen eten... Misschien wordt op die manier het evenwicht in stand gehouden.

De **voorzitter**. Door de leden Van Dijen en Harpe zijn de volgende twee amendementen ingediend:

Ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Het voorstel aan te vullen met het volgende besluit:

De rentelasten ter waarde van 700.000 euro ten laste van de reserve te brengen.

Toelichting:

- *Voor de aanschaf van 685 hectare grond trekt de provincie Zeeland een bedrag aan van 25.610.935 euro.*
- *De structurele rentelasten hiervoor bedragen 700.000 euro.*
- *Deze rentelasten worden opgebracht vanuit middelen die gereserveerd worden voor natuur. (Statenvoorstel pagina 5, alinea 5: "De structurele rentelasten worden gedekt uit de reeds beschikbaar gestelde middelen voor natuur."; tevens pagina 6, alinea 4: "De aankoop van rijksgrond geschiedt in drie termijnen in de jaren 2014 t/m 2016 van respectievelijk 12, 7,2 en 6,4 miljoen, waarvan de rente ten laste komt van reeds beschikbaar gestelde middelen."*
- *De gronden zijn vrij inzetbaar binnen het kavelruilbureau en kunnen over de volle breedte voor alle provinciale doelen worden ingezet.*

- Hiermee wordt natuurbudget gebruikt om de rente van grond voor (mogelijk) andere doeleinden te bekostigen.

Dit amendement krijgt nr. 2.

Ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

- 1. In de jaren 2014 en 2015 een bedrag van 3,4 miljoen per jaar te gebruiken voor de ontwikkeling van natuur.*
- 2. Deze middelen voor te financieren uit de rijksbijdragen-2016 en -2017 voor natuurontwikkeling.*
- 3. De rentelasten ter waarde van 250.000 euro ten laste te brengen van de begroting van dit statenvoorstel.*

Dit amendement krijgt nr. 3.

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Voorzitter. Op grond van artikel 145 van de Provinciewet komt de verordenende bevoegdheid toe aan Provinciale Staten. Op grond van artikel 152 van deze wet kunnen Provinciale Staten bevoegdheden overdragen aan Gedeputeerde Staten. Het onderhavige voorstel bevat een delegatie van een verordenende bevoegdheid van de Staten aan het college. Als gevolg van dit delegatiebesluit zou het college in dit kader zowel de bevoegdheid tot regelgeving als de bevoegdheid tot uitvoering verkrijgen.

De motivering die hiervoor wordt gegeven, luidt als volgt: "Op grond van dit delegatiebesluit zijn GS in staat om de regelingen voor natuur en vitaal platteland vast te stellen en te wijzigen. Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor een correcte en efficiënte uitvoering van het Bestedingsplan Natuur en Vitaal Platteland-2014 en het concept-programma Zeeuws Platteland 2.0, en voor het nakomen van de afspraken van het Decentralisatieakkoord Natuur van december 2011 en het Natuurpact van september 2013.". Voorzitter. Mogen wij hieruit afleiden dat zonder deze delegatie van de regelgevende bevoegdheid geen correcte en efficiënte uitvoering plaats zou kunnen vinden? Zou het college dit nog eens willen toelichten?

Tijdens de commissievergadering is door de fractie van de PVV gevraagd naar de noodzaak van de delegatie van de verordenende bevoegdheid van PS aan GS. Het antwoord van de gedeputeerde was dat deze bevoegdheid nodig was omdat het college overeenkomsten moest kunnen afsluiten. Voorzitter. Op grond van artikel 158 van de Provinciewet is het juist de bevoegdheid van GS om privaatrechtelijke

rechtshandelingen te verrichten en dus om overeenkomsten af te sluiten. De beantwoording door het college heeft ons onvoldoende opheldering geboden.

Vervolgens resteren er nog twee vragen. Hoeveel geld is er in het totaal gemoeid met deze gedelegeerde subsidieverordeningen? Waarom moet hiervoor de verordenende bevoegdheid van Provinciale Staten worden gedelegeerd aan Gedeputeerde Staten?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. Ik heb veel positieve geluiden gehoord over deze decentralisatie van de natuurtaak van de rijksoverheid naar de provincie. Ook ik denk dat dit een zeer belangrijke kwestie is. Ik herinner eraan dat op Prinsjesdag duidelijk werd dat de subsidies van "Jansen-2" er zouden komen tot een totaal van 800 miljoen. Weliswaar gaat het in 2014 en 2015 om 100 miljoen minder, maar die middelen zijn toegezegd voor 2016 en 2017. Toen dit duidelijk werd, konden wij het beoogde beleid en de uitvoering ter hand nemen. Er is de afgelopen weken op dit terrein heel veel gebeurd om tot het nu voorliggende voorstel te kunnen komen.

De fractie van D66 heeft aandacht gevraagd voor de soortenbescherming en de gewasbescherming. De soortenbescherming, voorzitter, is inderdaad een opdracht die wij als provincie op ons bordje krijgen. Overigens, wij waren hiervoor al verantwoordelijk en wij hebben al een nota inzake het soortenbeleid. Er is een groep die ons wat dit betreft ambtelijk adviseert. Het soortenbeleid wordt dus wel degelijk al jaren door ons uitgevoerd. In de begroting is hiervoor 226.000 euro gereserveerd. Die middelen komen deels uit het natuurbeheer, deels uit de Kwaliteitsimpuls Groen. Ons inziens zijn voor de soortenbescherming voldoende middelen beschikbaar. Ik voeg hieraan toe dat de specificatie van de genoemde 12 miljoen nog heel veel méér posten bevat, maar dit is een onderdeel van die 12 miljoen. Gewasbescherming is geen provinciale verantwoordelijkheid of bevoegdheid. Het betreft hier een rijksbevoegdheid. Ik denk dat wij de soortenbescherming een goede plek kunnen geven in de tekst van het plattelandsprogramma. Er is nu sprake van een concept en ik stel voor dat wij dit onderwerp daarin opnemen. Nogmaals, wij zijn hier wel degelijk mee bezig en wij hebben er budget voor. Gezegd is dat men dit begrip nergens heeft kunnen vinden. Welnu, het staat een paar keer in het voorstel, maar niet in het financiële overzicht.

Voorts is gevraagd of het overschot met betrekking tot het natuurbeleid over 2013 bekend is. Voorzitter, dat is niet bekend, althans niet voldoende bij mij. De vraag is gesteld of die middelen toch nog voor natuur kunnen worden bestemd, maar dat is niet het beleid van ons college. Wij staan in 2014 voor belangrijke opgaven

--dat geldt ook voor de Staten-- omdat er een berg bezuinigd moet worden. Het college heeft dan ook gesteld dat getracht moet worden om budgetten die in algemene zin in 2013 niet zijn uitgegeven, in te boeken als bezuinigingen voor het volgende jaar. Dit is dus een eerste maatregel om het tekort in 2014 op te vangen. Voorts constateer ik dat datgene wat wij op dit terrein het afgelopen jaar hebben gedaan, absoluut moest gebeuren. Volgens mij ligt er voor 2014 een prima stuk waarmee wij samen met de organisaties aan de slag kunnen.

De heer Ruissen dank ik voor zijn complimenten. Hij vraagt het college om de Staten te blijven informeren. Dat doen wij natuurlijk, voorzitter. Wij hebben daarvoor onze geijkte momenten. Ik denk hierbij aan de begroting, het jaarverslag en straks, ter kennisname, het Natuurbeheerplan-2015. Er zijn dus momenten waarop wij de Staten kunnen informeren over de voortgang van het natuurbeleid.

Voorzitter. De PAS is een kwestie waarover wij een keer nader moeten praten, maar op dit moment is deze aanpak nog onduidelijk. Er wordt hard aan gewerkt. Nagegaan wordt of hierover in april 2014 overeenstemming kan worden bereikt. De opgaven zijn groot. Projecten kunnen al worden ingediend en dus worden er Zeeuwse projecten ingediend. Hoe het precies gaat uitpakken, is nog niet duidelijk, maar het moet allemaal binnen de budgetten gaan passen. Die garantie heb ik al eerder gegeven en zo moeten het ook gaan gebeuren. Als hierover meer duidelijkheid ontstaat --wat is er mogelijk binnen het kader van de PAS?-- kan hierover in de commissie van gedachte worden gewisseld.

De heer Van Haperen en anderen hebben aandacht gevraagd voor het afspringen van het ganzenakkoord. Dat dit akkoord is gesneuveld, voorzitter, is inderdaad jammer. Het college hecht eraan om samen met het maatschappelijk veld na te gaan hoe hiermee nu verder moet worden gegaan. Wij hebben er overleg over gevoerd in de commissie PCGR en gisteren nog is er overleg geweest met de Faunabeheereenheid. Op 19 december bespreken wij de ontstane situatie in IPO-verband. De insteek van Zeeland is dat wij tevreden zijn met het ganzenakkoord zoals het eerder werd opgesteld en dat bekeken moet worden of partijen toch nog bij elkaar kunnen worden gebracht om het akkoord alsnog uitgevoerd te krijgen. Ik heb begrepen dat het in Friesland bijzonder moeilijk ligt, hetgeen alles te maken heeft met de winterrust. Die kwestie is in Zeeland geen probleem. Hierover zijn immers al eerder afspraken gemaakt die op 1 november zijn ingegaan. Maar goed, het landelijke beleidskader bestaat niet meer. De provincie moet als gevolg daarvan tot eigen beleid komen. Het is niet juist om aan te nemen dat wij op dit terrein niets hebben. Immers, wij hebben in de provincie een ganzenbeleid. Wij hechten

eraan om, met instemming van het maatschappelijk veld, tot afspraken te komen, dat wil zeggen: als die anders moeten zijn.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. De gedeputeerde geeft aan dat --wanneer blijkt dat de IPO-poging om de zaak te lijmen, niet gaat lukken-- de provincie zelf het beleid bepaalt. Gaat zij bevorderen dat er beleid wordt ontwikkeld dat zo dicht mogelijk bij de landelijke opzet ligt, of gaat zij na wat er in Zeeland aan alternatieven kan worden bedacht die wellicht wat minder moorddadig zijn?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Wij hebben met de Faunabeheereenheid en in het kader van de PCGR afgesproken dat de inzet van Zeeland is gericht op datgene wat er nu ligt, als onderdeel van het beoogde ganzenakkoord. Daarbij is de aantekening geplaatst dat voor de uitvoering van het ganzenakkoord POP-subsidies noodzakelijk zijn. Op landelijk niveau gaat het daarbij om 5 miljoen. De vraag is vervolgens wie deze middelen kan aanvragen. Kan dat worden gedaan door een aantal provincies, kan het samen met de ZLTO worden gedaan? Het zijn zaken waarover wij met elkaar moeten gaan praten, en dat gebeurt ook op 19 december op landelijk niveau. Dit alles neemt niet weg dat er in onze provincie natuurlijk al sprake is van een ganzenbeleid. Wij hebben immers afspraken over de rustgebieden en de vergoedingen, en die zullen wij ook nakomen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij vinden die afspraken met betrekking tot de compensatie zeer belangrijk. Daarnaast wijs ik erop dat afschot een vergunningenkwestie is. Hoe gaat het college daar mee om?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Zoals dat nu is geregeld, leidt het tot tevredenheid bij het maatschappelijke veld. Wij handhaven dan ook het beleid zoals wij het nu hebben. Nogmaals, het is niet zo dat wij op niets moeten terugvallen.

Verschillende sprekers hebben aandacht gevraagd voor de rentelasten, in relatie met de algemene middelen. Ik ga trachten, voorzitter, om dit zó uit te leggen dat het voor iedereen duidelijk is. Voor 2014 en 2015 betalen wij de rentelasten in verband met de aankoop van gronden met ILG-middelen. Dat zijn provinciale middelen en het is dus niet het natuurgeld dat ons via "Jansen-1" en "Jansen-2" ter beschikking is gesteld. Voor 2016 en 2017 gaat het om natuurgelden, maar wij worden door de rijksoverheid verplicht om aan het van het Rijk verkregen natuurgeld 2,6 miljoen aan eigen middelen toe te voegen. Dat doen wij ook, terwijl wij die bijdrage van 2,6 miljoen voor 2016 en 2017 hebben opgehoogd tot 3,3 miljoen, zodat daarmee

de zeven ton aan rentelasten kunnen worden betaald.

Het is hierbij maar de vraag wat men "provinciaal geld" vindt. Je kunt zeggen: we gaan voor natuurbeleid 2,6 miljoen aan eigen middelen inzetten en laten die zeven ton terugvallen naar de algemene middelen. Dat kan, voorzitter, maar in mijn beleving komt dit neer op: vestzak-broekzak. Op het moment dat je die zeven ton bij "natuur" weghaalt en in de algemene pot stopt, geldt dat de rentelast tóch moet worden betaald. Daar wordt de ruimte binnen de natuurportefeuille niet groter van.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik heb een print gemaakt van de tabel die wij hebben behandeld in de commissie REW en die betrekking heeft op natuur en vitaal platteland. Mij valt op dat daarop in verband met de "provinciale middelen beheer" voor 2016 en 2017, niet het bedrag van 3,3 miljoen wordt vermeld, maar het bedrag 2,6 miljoen. Waar zijn nu die zeven ton vermeld?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Het is in elk geval zo dat het bedrag van 3,3 miljoen in de begroting is vermeld. Ik moet even nakijken hoe het zit met het lijstje waarop u nu doelt. Gaat het om een specificatie?

De heer **Van Dijen** (SP). Het gaat om een tabel die is opgenomen in úw voorstel met betrekking tot natuur en vitaal platteland, en die wij in de commissie REW hebben besproken.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Hoe dan ook, het bedrag van 2,6 miljoen is de verplichte bijdrage voor 2016 en 2017.

De heer **Van Haperen** (PvdA). En die zeven ton komen daar bovenop.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Doe dat bedrag er bovenop, of doe je dat niet; dat is eigenlijk de vraag. Ofwel het wordt ondergebracht bij natuur, ofwel bij de algemene middelen, maar het móet worden uitgegeven, hoe het ook wordt geormerkt. Wordt het niet ondergebracht in het totaal van 3,3 miljoen, dan is het natuurbudget zeven ton lager. Dan komt het neer op 2,6 miljoen, waarmee wordt voldaan aan onze verplichting tegenover de rijksoverheid waar het gaat om het toevoegen van autonoom geld aan de natuurpot.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ofwel ik snap het betoog van de gedeputeerde niet goed, ofwel de gedeputeerde draait om de boel heen. Ik hoor nu dat er elke keer zeven ton boven de markt blijft hangen. De fractie van de SP vreest dat die zeven ton aan rentelasten ten laste van natuur komen. Zij stelt voor om dit ten koste van de algemene middelen te doen komen. Klopt dit verhaal nu of zit

er een verschil tussen datgene wat de gedeputeerde zegt en wat de SP-fractie heeft uitgezocht en in haar amendement heeft vastgelegd?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Nogmaals: de verplichte bijdrage is 2,6 miljoen. Daarnaast is er een rentelast van zeven ton als gevolg van de aankoop van gronden tot het bedrag van 25 miljoen. Die zeven ton zijn bijgeraamd in het natuurbudget.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter, nog één keer. Zonder direct te kunnen verwijzen naar datgene wat gedeputeerde Van Beveren hierover in de commissie heeft gezegd, denk ik dat wij dergelijke renteposten altijd ten goede én ten laste laten komen van de algemene middelen. Ik heb het gevoel dat nu van die lijn wordt afgeweken. Is die indruk juist?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ja, in die zin wel. Immers, wij gaan deze rentekosten ten laste brengen van het natuurbudget dat wij éérs met zeven ton verhogen.

De heer **Van Dijen** (SP). Maar hier staat gewoon "2,6" --die verhoging met zeven ton wordt niet vermeld-- en toch staat er "nul" onderaan de balans. De kosten en de baten worden tegen elkaar weggestreept. Zou je "eerlijk" die zeven ton inderdaad uit de algemene reserve pakken, dan zou je op deze begroting in feite zeven ton tekort moeten komen, die je vervolgens uit de algemene reserve haalt...

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Als je baten en lasten in een balans zet, komt dat op nul uit. Haal je de lasten eruit en laat je de baten staan, dan pakt het positief uit. Omgekeerd gaat het ook zo. Dat hoeft ik je toch niet uit te leggen?

De heer **Van Dijen** (SP). U begrijpt mij verkeerd, vrees ik. Het ligt ongetwijfeld aan mij; ik zal proberen om mij beter uit te drukken. Als wij in dit voorstel alle inkomsten die wij zowel provinciaal als landelijk voor natuur hebben gereserveerd, aan de ene kant zetten, en daartegenover zetten wat wij daarvoor gaan doen, maar de rentelasten niet ten laste van natuur komen, dan moet er in dit bestedingsplan sprake zijn van een tekort van zeven ton. Dat bedrag moet dan nog ergens vandaan komen. Aangezien ik een sluitend bestedingsplan zie --er wordt evenveel besteed als er binnenkomt-- concludeer ik mijns inziens terecht dat er inderdaad zeven ton aan natuurmiddelen wordt gebruikt om de rentelasten te dekken.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat bestrijd ik. De eigen bijdrage die wij verplicht

moeten leveren, is 2,6 miljoen. Dat doen we, en dat geld besteden wij aan natuur. In verband met de rentelasten waarmee wij te maken hebben in verband met de aankoop van gronden, de zeven ton, verhogen wij onze eigen bijdrage. Bij mij, voorzitter, blijft het als volgt overeind: ofwel wij verhogen het budget-natuur niet --en dan betalen wij het uit de algemene middelen-- ofwel wij verhogen het budget-natuur wél en dan betalen wij het uit de natuurportefeuille.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter, mag ik het nog één keer proberen? Ik geloof het verhaal van de gedeputeerde zonder meer, maar uit de stukken die voor ons liggen, blijkt wat anders. Kan de gedeputeerde ons nog eens op papier duidelijk maken hoe het nu precies in de begroting zit, zodat wij echt de zekerheid hebben dat die zeven ton eerst worden "bijgeplust" alvorens dat bedrag wordt uitgegeven om de rentelasten te dekken?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ja, dat kan.

De heer Van Haperen heeft enkele opmerkingen gemaakt over "Platteland 2.0". Zijn standpunt komt neer op: akkoord, mits binnen de beleidskaders. Voorzitter. Het plattelandsprogramma behoort tot de verantwoordelijkheden van collega Van Beveren. Ik weet niet of hij daar straks nog op gaat reageren, maar zoals het nu wordt voorgesteld, vindt een en ander inderdaad plaats binnen de kaders die voor de verschillende beleidsvelden zijn afgesproken. Dát is de input voor de nota Platteland 2.0.

Voorts zijn vragen gesteld over de openstelling en de recreatieve beleving van de natuur. Voorzitter. Misschien staan die zaken niet zo expliciet op de agenda, maar ze vormen wel degelijk een onderdeel van het Platteland 2.0-programma. Ze zijn voor mij onderwerp van gesprek met alle terreinbeheerders, bij het streven dat erop is gericht om recreatie en toerisme te koppelen aan natuur. Als voorbeeld noem ik ons fietspadenknoppuntensysteem; ook daaraan wordt de recreatieve beleving van de natuur gekoppeld.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Ik vind het vanzelfsprekend, voorzitter, dat de gedeputeerde hiermee bezig is. Waar het mij om gaat, is dat wij daar als Staten niets van merken. Mijn fractie heeft behoefte aan een programmatische aanpak. Wat zijn nu de ambities van het college, aan welke termijn wordt er gedacht en hoe wordt een en ander bewaakt? Wanneer kunnen wij in deze zin iets van het college verwachten?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter, ik zou het niet goed weten... Het gaat om een kwestie die in een heleboel beleidsprogramma's aan de orde komt. Waar het

gaat om recreatie en toerisme hebben wij in de Economische Agenda heel veel van dergelijke acties opgenomen. Dat is voor mij het handvat om recreatie en toerisme enerzijds en natuur anderzijds nog verder aan elkaar te koppelen. Wat ik bij natuurbeheerders merk, is dat zij dat nu ook zelf vinden en dat zij daar ook mee aan de slag gaan. Vraagt u mij om welke aanpak het daarbij gaat, dan verwijs ik naar de Economische Agenda, recreatie en toerisme en plattelandsontwikkeling enz. In het kader van programma's die daarmee te maken hebben, moet die koppeling tot stand worden gebracht.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Het is opvallend, voorzitter, dat ik in de drie jaar dat ik deel uitmaak van de Staten, hierover nooit iets voorbij heb zien komen, noch in de Staten, noch in de commissie.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). En toch gebeurt het wél. Onlangs was ik in het Klimbos waarbij mij opviel hoezeer recreatie, toerisme en natuur werden verenigd. Dat gebeurt binnen de kaders van de beleidsnota's die wij kennen. Kennelijk wilt u iets specifiek met betrekking tot deze koppeling...

De heer **Van Haperen** (PvdA). Waar ik behoefte aan heb, is iets in de sfeer van een programma zodat de Staten de voortgang en het realiseren van resultaten kunnen bewaken. Daaraan ontbreekt het ons nu.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Er is geen expliciet beleid op gezet; dat klopt. Er wordt in samenhang met de verschillende beleidsnota's naar gekeken. Ik breng de presentatie in herinnering die de Staten is gegeven over het buitendijks fietsen. Ook dat is er een onderdeel van. Met het waterschap zijn nu goede afspraken gemaakt om tot een verdergaande ontsluiting, goede bebording en aansluitingen op het binnendijks fietsen te komen. In mijn beleving komt dit in allerlei verschillende programma's terug. Als u een overzicht verlangt van datgene wat er in dit verband is gebeurd en in gang is gezet, een feitenopsomming, dan kan dat natuurlijk. Om hiervoor nu een afzonderlijk programma te maken, dat lijkt mij iets te ver te gaan.

De heer **Van Burg** (SGP). Voor mij hoeft het geen "programma" te heten, voorzitter, maar ik sluit mij wel aan bij de heer Van Haperen. Inderdaad wordt hieraan in het kader van allerlei programma's het een en ander gedaan, maar ik denk dat er maar weinig mensen in deze zaal zijn die hier echt goed zicht op hebben.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter, het is een leuk verhaal om uit te dragen

en het is dan ook geen enkel probleem om dit een keer op papier te zetten en met de commissie te delen. Nogmaals, er worden heel leuke dingen bereikt, en dat moet ook. Misschien kan er nog veel méér. Wat ik proef is een enorme bereidheid bij de terreinbeheerders, en daar ben ik blij mee. Er is wat dit betreft heel wat veranderd, vergeleken met de situatie van een paar jaar geleden.

De heer **Van Burg** (SGP). Mijn verzoek is om hiervan wat méér te maken dan een feitenopsomming. Wat mij betreft wordt hiervoor een aparte bijeenkomst georganiseerd. Ik denk dat wij er allemaal iets aan kunnen hebben wanneer er sprake is van een goed overzicht. Wat gebeurt er waar? Een papier met een feitenopsomming is meestal niet zo beeldend...

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ik weet dat wij heel goede presentaties kunnen geven en als u ons daarvoor uitnodigt, zijn wij daar altijd voor in. Dat is geen enkel probleem. Wij hebben heel enthousiaste medewerkers die dat goed kunnen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik herinner de gedeputeerde aan mijn verzoek om halfjaarlijks een rapportage aan de commissie voor te leggen. Dat zouden heel mooie momenten kunnen zijn. Ik denk dat iedereen ook met die opzet tevreden kan zijn.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Mijnheer Harpe, ik ben nog helemaal niet bij u aangeland. Ik ben nog steeds bij de heer Van Haperen en daar blijf ik, geloof ik, even haperen.

Ook de heer Colijn heeft gepleit voor rapportage. Eigenlijk, voorzitter, proef ik bij de Staten een algemeen levende wens dat er wordt gerapporteerd, verteld hoe het gaat. Ik denk dat op dit moment de PAS-opgave een zeer belangrijk onderwerp is. Op het moment dat daarover meer duidelijkheid is ontstaan, komen wij daar zeker mee naar de Staten. Ook verwijs ik naar Zicht op beleid-natuur, en voor de rest zou ik er toch voor willen pleiten om de Staten via de reguliere nota's over de voortgang te informeren. Geloof me, ik kom naar de Staten toe als het niet goed gaat.

Voorts vraagt de heer Colijn aandacht voor het ganzenakkoord, de winterrust. Voorzitter, een en ander is in Zeeland al ingesteld en dat is in goed overleg gebeurd.

Door de heer Van Burg is met betrekking tot de PAS-wetgeving-2014 gevraagd, hoe dit binnen het budget past. Voorzitter. Ik heb al gezegd dat het bedrag dat wij hebben voor natuurbeheer, het bedrag is waarmee wij het in 2014 gaan doen. Als het bij het ene niet lukt, moet het bij het andere, maar er kan geen sprake zijn van een overschrijding. Het jaar 2014 is er niet naar om op welk onderdeel dan ook overschrijdingen te hebben. Wij gaan het doen met de middelen die wij

hebben. Hoe het allemaal gaat gebeuren, is op dit moment nog onduidelijk. Ik heb al toegezegd dat wij naar de Staten komen wanneer er meer duidelijkheid is ontstaan. Nu is het voortdurend een kwestie van: als dit, dan dat. Dat schiet niet echt op.

De heer Van Burg vraagt voorts of --wanneer er niet genoeg geld blijkt te zijn om de gewasschade te vergoeden-- de meerjarige afspraken met instellingen als Het Zeeuws Landschap, Natuurmonumenten enz. kunnen worden opengebroken. Voorzitter. Met Staatsbosbeheer wordt een nieuw contract afgesloten; die instelling valt er dus buiten. Daarnaast hecht ik eraan, als betrouwbare overheid, om de contracten die wij met andere instellingen hebben, te respecteren. Dat is onderdeel van de deal in het kader van het Natuurpact. Wij nemen de contracten zoals die aanvankelijk zijn gesloten, over tot en met 2017. Dat neemt niet weg dat wij de gewasschade binnen de mogelijkheden zullen vergoeden. Daarvoor is een budget van ruim een miljoen beschikbaar, naast 400.000 euro voor de uitvoering. Wij kijken hiernaar in overleg met de hierbij in het geding zijnde partijen en wij gaan na of er mogelijkheden zijn om dit kostenniveau te verlagen, om de uitvoering anders aan te pakken enz. Ik constateer dat de genoemde bedragen al jaren voldoende zijn gebleken om de schade te vergoeden.

Met zijn motie vraagt de heer Van Burg om iets te organiseren in verband met de toekomst van het agrarisch natuurbeheer, zodat er kan worden gemeten en kan worden nagegaan wat de resultaten zijn. Voorzitter. Dat behoeven wij in Zeeland niet apart te doen. Het Planbureau voor de Leefbaarheid heeft zijn resultaten bekend gemaakt en naar aanleiding daarvan is binnen het IPO gezegd: dat moet anders en het kan ook anders. De Dienst Regelingen monitort de inspanningen in het kader van het agrarisch natuurbeheer, maar dat is wat anders dan de monitoring van het resultaat. Op dit moment wordt er op landelijk niveau gewerkt aan een nieuwe systematiek die in 2016 moet ingaan. Aan dat landelijke systeem zullen wij sowieso mee moeten gaan doen. Niet alleen wordt nagegaan of de regelingen goed worden uitgevoerd, maar ook wat de resultaten zijn.

Verder, voorzitter, brengen wij op het moment de kansrijke kerngebieden in kaart. Hierbij moet worden gedacht aan soortenbescherming, akkerranden, weidevogels enz. In die gebieden is het vervolgens mogelijk om collectief agrarisch natuurbeheer uit te voeren. Dit betekent dat het niet meer overal kan gebeuren, maar voor de gebieden die wij benoemen, kan een SNL-contract worden afgesloten om agrarisch natuurbeheer uit te voeren.

Mijns inziens kan de conclusie zijn dat de motie, ingediend door de heer Van Burg, al wordt uitgevoerd, zij het dat er wordt gewerkt aan een

landelijk systeem waaraan ook Zeeland mee wil doen. Wij gaan dus nu niet een eigen systeem ontwikkelen dat al in 2016 niet meer nodig zou zijn.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Dit betekent dat wij tot 2016 geld uitgeven terwijl wij geen enkel idee hebben of dat ook iets oplevert. Daar heb ik moeite mee. Er wordt geïmplementeerd en in 2018 kunnen wij over de eerste resultaten beschikken. Dan hebben wij vier jaar geld uitgegeven...

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ook hiervoor geldt dat er contracten zijn.

De heer **Van Burg** (SGP). Maar dan nóg... Ik kan mij niet voorstellen dat er geld wordt uitgegeven terwijl men niet weet wat men daarvoor krijgt. Dat doet geen mens.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Zo is het niet. Er zijn afspraken gemaakt. Agrarisch natuurbeheer vindt plaats; in dat kader worden maatregelen getroffen aan de hand van een landelijke lijst. Aan de hand van een landelijke normering wordt duidelijk gemaakt wat er wordt gedaan en wat men daarvoor krijgt. Die bedragen zijn vastgesteld. In tegenstelling tot de terreinbeheerders is dat inderdaad 100%. Ik doel nu op de vergoeding en er zit ook een stuk inkomensderving in. Dat is vastgesteld. De Dienst Regelingen gaat na of het allemaal goed wordt uitgevoerd. Wat het meten van de effectiviteit betreft wordt er straks gemonitord op grond van een landelijk systeem.

De heer **Feijtel** (CDA). Voorzitter. Ik heb een vraag voor de indiener van motie nr. 1. De gedeputeerde heeft het over agrarisch natuurbeheer en de effectiviteit daarvan. Uit de motie komt mijns inziens naar voren dat het daarin om alle vormen van natuurbeheer gaat. Is deze conclusie juist?

De heer **Van Burg** (SGP). Ja, dat is de bedoeling, juist ook om te kunnen zien of in sommige gevallen van agrarisch natuurbeheer met minder geld dezelfde resultaten kunnen worden behaald. De gedeputeerde heeft gesteld dat lopende contracten niet worden opengebroken, maar als er in 2017 nóg geen keuzes kunnen worden gemaakt omdat men niet weet wat voorgaande jaren hebben opgeleverd, dreigt het risico dat op dat moment wordt besloten om weer voor vier jaar het een en ander te gaan doen, zodat er pas in 2021 echte keuzes kunnen worden gemaakt. Daar heb ik moeite mee. Wij krijgen nu van het Rijk een taak en die moet goed worden uitgevoerd. Dat ze het bij het Rijk jarenlang niet hebben geregeld, ligt niet aan ons maar wij moeten er mijns inziens nu wel zelf iets aan doen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ik denk, voorzitter, dat wij dat ook doen. Immers, wij brengen nu de kansrijke kerngebieden in kaart. Daar zijn wij écht mee aan de slag, maar het zijn voorbereidende activiteiten omdat wij later gaan werken in het kader van het collectieve agrarisch natuurbeheer. Dat moet nu allemaal in gang worden gezet en tot dat moment in de toekomst hebben wij te maken met contracten. Ik hecht er toch zeer aan dat wij de daaraan verbonden verplichtingen nakomen. Dat betekent niet dat wij niet praten over resultaten, over hoe het beter kan enz. Wij hebben intensief overleg met de terreinbeheerders. Nogmaals, ik stel voor om mee te werken aan de landelijke regeling die er nu via het IPO aankomt. Wij kunnen onze input leveren opdat dit zo goed mogelijk vorm krijgt.

De heer **Van Burg** (SGP). Uw standpunt ten aanzien van de contracten is helder, maar ik zou het een gemiste kans vinden wanneer wij nu niet zouden regelen dat wij in 2017 een goed inzicht hebben in de resultaten die zijn bereikt in de jaren 2015 en 2016. Als dat inzicht er is, kan worden nagegaan of een agrariër wellicht beter of goedkoper hetzelfde kan doen. Ook is het, andersom, mogelijk dat blijkt dat bijvoorbeeld Staatsbosbeheer er voor hetzelfde geld veel meer uithaalt. Als wij dit nu niet voor elkaar krijgen maar wachten tot 2016 --dan komt er een regeling waarvan in 2017 nog geen resultaten bekend zijn-- wordt er in 2017 weer voor vier jaar iets vastgesteld. Dat vind ik zonde; wij moeten het anders doen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat ben ik met u eens, maar het is niet zo dat er nu niets gebeurt. Er gebeurt al het een en ander. Of dat voldoende of onvoldoende is... Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving kan het veel efficiënter, en dat wordt opgepakt.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. De gedeputeerde legt uit dat voor de agrarische natuurbeheerder een monitoringsysteem in ontwikkeling is. Voor zover ik weet, is er al zo'n systeem voor de natuurbeheerders in het algemeen. Dat functioneert op het ogenblik.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ja.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Met de motie wordt gevraagd om een nieuw monitoringsysteem, door de provincie te laten ontwikkelen. Mijns inziens is dat onverstandig want dergelijke systemen zijn er landelijk al, óf ze zijn in ontwikkeling.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat klopt. De monitoring ten aanzien van terreinbeheerders vindt plaats, en het systeem voor

het agrarische natuurbeheer wordt ontwikkeld. Ik denk dat wij daarbij moeten aansluiten en dat wij wat dit betreft niet iets "Zeeuws" moeten gaan realiseren. Dat heeft in elk geval niet mijn voorkeur.

De heer Harpe spreekt over "vaart maken" en over een "vermoeden". Voorzitter, ik weet niet welk vermoedens hij heeft, maar ik heb er niet zoveel... Wat de gevraagde rapportage betreft verwijs ik naar datgene wat ik daarover al eerder heb gezegd: Jaarverslag, Omgevingsplan en begroting. Dat zijn allemaal momenten waarop wij met resultaten naar de Staten kunnen komen. Als zich tussentijds echt bijzondere afwijkingen voordoen, informeren wij de Staten daarover. Dat is geen enkel probleem.

Verder meen ik dat wij met betrekking tot de EHS wel degelijk vaart maken. Wij hebben immers het volgende jaar en het jaar daarop nog 800 hectare in te richten. Die grondaankopen zijn al gedaan en er zijn afspraken met de DLG gemaakt om deze gebieden voortvarend aan te pakken. Ik denk dat wij er nog een behoorlijke opgave aan hebben om deze 800 hectare in te richten en om ons voor te bereiden op de jaren 2016 en 2017, waarin de verdere afronding van de EHS ter hand kan worden genomen. Ik twijfel er op geen enkele manier aan dat wij in 2027 op dit terrein onze prestatie hebben geleverd. De Staten hebben het Robuust Natuurnetwerk nog onlangs opnieuw vastgesteld. Er is ongeveer duizend hectare afgegaan. Volgens mij is het geen enkel probleem om de opgave waarvoor wij nu staan --en die ook in Europees verband geldt-- te realiseren, in het tempo zoals het nu in het voorliggende voorstel is aangegeven.

De fractie van de PvZ heeft moeite met dit statenvoorstel, spreekt over "luxe" en meent dat wij ons een en ander niet kunnen veroorloven. Voorzitter. Wij hebben getracht om een goed afgewogen voorstel te maken, waarin wordt gesteld dat wij in Zeeland het natuurbeheer goed, fatsoenlijk, moeten aanpakken. Daarvoor gelden bepaalde verplichtingen, maar ook als wij die niet al hadden, zouden wij toch het natuurbeheer op een ordentelijke manier moeten realiseren. Welnu, daar gaan wij de komende jaren op inzetten. De EHS is in geringere omvang vastgesteld, waarmee dat "luxe" aspect er mijns inziens al wat af is. Nogmaals: duizend hectare minder, dat is toch aanzienlijk. Verder houd ik de fractie van de PvZ voor dat wij, als wij in 2016 en 2017 inderdaad van de staatssecretaris de in uitzicht gestelde extra middelen krijgen, de EHS verder kunnen gaan uitwerken.

Mijn conclusie is dat wij met het nu gepresenteerde plan kunnen bereiken dat wij op het terrein van de natuur in Zeeland, zozeer van belang voor onze economie, kunnen houden wat wij hebben. Zo heel veel méér is het niet; het gaat erom dat je onderhoudt wat je hebt. Ik vraag de

fractie van de PvZ om dit nog eens goed te overwegen, ook wanneer zij haar stem uitbrengt. Ik zou het prettig vinden wanneer wij állemaal zouden kunnen instemmen met dit natuurakkoord, dat met zoveel zorg tot stand is gebracht.

Voorzitter. Collega Van Beveren zal straks ingaan op vragen en opmerkingen, gemaakt over de plattelandsontwikkeling. Wat dit betreft is er nog enige onduidelijkheid; ik doel nu op de POP-subsidies en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Hoe dan ook, wanneer cofinanciering nodig is voor projecten, passend binnen het beleid dat wij moeten uitvoeren, gaan wij na of het mogelijk is om met regulier geld via cofinanciering Europese middelen beschikbaar te krijgen. Dit is een inspanningsverplichting die het volgende jaar in feite voor alle dossiers geldt. Zo doen wij dat dus ook met betrekking tot natuur.

De vraag is of alles wel efficiënt wordt gedaan, ook door de traditionele terreinbeheerders. Voorzitter. De noodzaak om het nóg efficiënter te doen, is er zeker. Immers, uiteindelijk gaat men qua vergoeding van 84 naar 75%. In de komende periode is de samenwerking tussen partijen stellig onderwerp van gesprek. Dat kan niet anders; wij gaan nieuwe contractperioden tegemoet en tegen die achtergrond moet er een antwoord worden gegeven op de vraag: hoe gaan wij in 2017 en 2018 verder? Hoe kan het beter en wat kan er gezamenlijk worden gedaan?

Voorzitter. Dat er geld voor vergoeding van wildschade moet blijven, heb ik al aangegeven. Inderdaad, zij het binnen de begroting. Ik heb er vertrouwen in dat dat budget voldoende is.

Ook het college betreurt het dat het ganzenakkoord is gesneuveld. Dat deze ontwikkeling alleen maar verliezers heeft opgeleverd, is waar. Wij zullen nu toch opnieuw met elkaar rond de tafel moeten gaan zitten. Ik zou het heel jammer vinden wanneer nu de vijf miljoen aan Europese geld verloren zou gaan.

Beide amendementen van de SP-fractie gaan over de rentelasten. Voorzitter. Ik heb getracht om wat dat betreft duidelijkheid te bieden maar ik geloof niet --ik zie de heer Van Dijen naar zijn stoel rennen-- dat ik daarin ben geslaagd. Hoe dan ook, ik moet de Staten de aanvaarding van deze amendementen ontraden. Hoe je het ook draait of keert, het is een kwestie van broekzak-vestzak. Ik voeg hieraan toe dat het college voor het volgende jaar zoekt naar 5 miljoen. Het wordt allemaal krapper en moeilijker om de uitgaven te dekken. Als er op deze manier --ik doel op de amendementen-- érgens een voordeel te bereiken zou zijn, hetgeen ik ontken, kan dat niet extra in het voordeel van natuur worden ingezet, vooruitlopend op datgene wat er in de jaren 2016 en 2017 komt. Wij gaan die EHS realiseren --dat is geen enkel probleem-- maar wij hebben onze handen vol en te maken met een DLG die moet decentraliseren enz.

Ik zou zeggen: laten wij het doen in het tempo dat nu door het college wordt voorgesteld.

De heer **Van Dijen** (SP). Het is verleidelijk, voorzitter, om hierop te reageren, maar ik doel een voorstel van orde. Ik zal de gedeputeerde het door mij bedoelde overzicht geven zodat zij dat kan bekijken tijdens de lunchpauze, samen met haar ambtenaren die ik misschien ook even zal aanspreken. Zij kan er dan na de pauze op terugkomen, en aangeven waar die zeven ton nu precies verscholen zitten. De stemmingen zouden dan ook pas na de lunchpauze moeten plaatsvinden.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter, ik heb geen behoefte aan deze gang van zaken, maar ik ga niet over de orde van de vergadering.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ook wij hebben aan deze werkwijze geen behoefte. De gedeputeerde heeft duidelijk aangegeven dat die zeven ton neerkomen op een "opgehoogde zaak" en dat de bestedingsruimte voor natuur hetzelfde blijft. Voor ons is dat volstrekt duidelijk.

De heer **Ruissen** (VVD). Dat geldt ook voor mijn fractie, voorzitter.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik constateer dat minimaal twee fracties nog vragen hebben over de cijfers. Is het nu werkelijk te veel gevraagd wanneer zij verlangen dat hierover nog even kan worden nagedacht?

De **voorzitter**. Dat zal zo blijken.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Wij kunnen over onze amendementen geen beslissing nemen zolang dit nog in de lucht blijft hangen.

De **voorzitter**. Mijns inziens moet de gedeputeerde nu eerst de gelegenheid krijgen om haar beantwoording af te ronden.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. De heer Feijtel, die een vraag heeft gesteld over de DLG, kan ik zeggen dat wij de volgende week het contract met die dienst gaan tekenen. Met de directeur heb ik gesproken over de verdere decentralisatie. Het is een zaak ten aanzien waarvan de provincie bijzonder alert is. Er is bij ons iemand aangesteld om dit, mede, landelijk in goede banen te leiden. Verder weet ik dat er vacatures zijn in verband met kwartiermakers die nodig zijn om dit goed te gaan regelen. De problematiek is omvangrijk en wij hechten zeer aan een fatsoenlijke, voor de mensen goede afhandeling van de decentralisatie. Overigens, van

de 950 gaan er 400 naar de provincie en 100 naar het ministerie; ons wacht een hele operatie... Hierover wordt nader gesproken wanneer wij het akkoord voor 2014 ondertekenen en bij die gelegenheid zal ik opnieuw mijn ongerustheid uitspreken.

Door de fractie van de PVV is aandacht gevraagd voor de delegatie van de door haar genoemde bevoegdheid, in relatie met een correcte en efficiënte afhandeling van subsidie-overeenkomsten. Voorzitter. In feite gaat het hier om een actualisatie van een delegatie waartoe al eerder is besloten, namelijk in het kader van de WILG. Gelet op het nieuwe Natuurpact moet deze delegatie opnieuw worden vastgesteld, maar wij doen vervolgens niet méér dan wij al deden. Wij krijgen met deze bevoegdheid de mogelijkheid om contracten af te sluiten en om binnen het IPO in te stemmen met kleine wijzigingen van het Natuurpact. Mijns inziens is het wel zo efficiënt wanneer wij niet met elke kleinigheid naar de Staten moeten om een en ander eerst geaccordeerd te krijgen. Het gaat om niet méér dan een praktische manier van werken.

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Voorzitter. Ik weet dat die delegatie er al was. In het verleden ben ik ook wel eens door rood licht gereden, maar dat wil nog niet zeggen dat ik dat opnieuw moet gaan doen...

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Maar deze delegatie komt niet neer op rijden door "rood licht". Dat is een overtreding, en wij zijn zeker niet van plan om met deze delegatie ook maar iets te doen dat op een overtreding zou kunnen lijken. Neen, wij voeren datgene uit waarover wij vandaag praten: het natuurbeleid. Overigens, u heeft gevraagd om hoeveel geld het daarbij gaat. Welnu, voor natuurbeheer is dat ruim 12 miljoen.

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Ons gaat het niet alleen om het beheer, maar vooral om het totale "gedelegeerde subsidiebedrag".

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Bedoelt u dit organisatie-breed? Als dat het geval is moet ik zeggen dat ik daar geen idee van heb. Bij deze discussie gaat het om het delegeren van een bevoegdheid van PS aan GS die te maken heeft met het statenvoorstel dat nu voorligt.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. In het verleden is door de Staten een motie aangenomen waarin werd uitgesproken dat er voor plattelandsontwikkeling voldoende middelen beschikbaar moesten komen. Echter, een exact bedrag werd niet vermeld. Met andere woorden: de Staten moeten zelf beoordelen of datgene wat hiervoor nu voor de komende jaren is opgenomen, voldoende is. In het overzicht dat bij de stukken is

gevoegd --ik doel op het bestedingsplan-- zijn bedragen opgenomen in verband met plattelandsontwikkeling, cofinancieringsmiddelen en betaalorgaan.

De heer **Feijtel** (CDA). Is de conclusie juist, voorzitter, dat voor de komende jaren voor plattelandsontwikkeling een half miljoen beschikbaar is?

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Kijkt men naar 2014 dan is er voor ontwikkeling een half miljoen beschikbaar. Daarnaast zijn er middelen voor cofinanciering; dat is ook bijna een half miljoen. Wat het betaalorgaan betreft gaat het om een kwart miljoen.

Wellicht is het goed, voorzitter, dat ik nog even inga op de kwestie van de rentekosten. Die zeven ton zit aan de kostenkant van de post-grond/kavelruilen, die wordt gedekt uit de post-provinciale middelen ontwikkeling. In 2014 gaat het wat dat betreft om 3,33: dit loopt terug naar 2,84 en 0,97. Ik hoop dat hiermee duidelijk is dat wij die zeven ton wel degelijk hebben verwerkt in het bestedingsplan.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik vraag mij af, voorzitter, waar die "provinciale middelen ontwikkeling" vandaan komen. Als die in het bestedingsplan zijn opgenomen terwijl ze ooit bedoeld waren als reservering voor "daadwerkelijk natuur", dan klopt inderdaad datgene wat in het statenvoorstel wordt gesteld.

De heer **Van Beveren** (GS). U vraagt waar die middelen vandaan komen?

De heer **Van Dijen** (SP). De vraag rijst of zij de bestemming "natuur" hadden voordat ze hierin werden opgenomen en van belang werden voor de rentelasten.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat weet ik niet. Ze zijn niet als zodanig geoormerkt. Ik weet niet of u dit zo kunt aanduiden.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Wij zijn verplicht om voor natuur een eigen bijdrage te leveren. Dat duidelijkheid daarover pas later is gekomen, klopt. In eerste instantie ging het misschien om een ander bedrag. Hoe dan ook, wat wij aan eigen middelen moeten bijdragen, is 2,6 miljoen. Het was al moeilijk genoeg om eigen middelen bij elkaar te krijgen om ze voor natuurbeheer in te brengen. Het is in elk geval niet zo dat wij door de aankoop van gronden minder geld voor natuur beschikbaar zouden hebben.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Na innig overleg met de fractie van GroenLinks hebben wij

besloten om de amendementen nrs. 2 en 3 in te trekken.

De **voorzitter**. De genoemde amendementen zijn niet langer onderwerp van beraadslaging.

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Voorzitter. Mijn fractie acht het een wezenlijke taak van een volksvertegenwoordiging, zoals de Provinciale Staten, om algemene regels vast te stellen, in dit geval voor de provincie. Het is op die grond dat de Staten via artikel 145 van de Provinciewet de verordenende bevoegdheid hebben. Ook de verstrekking van subsidies dient via algemene regels te verlopen, vastgesteld door de Staten. Gelet op deze optiek is de fractie van de PVV van oordeel dat het college niet heeft aangetoond dat het voor een correcte en efficiënte uitvoering noodzakelijk is om de verordenende bevoegdheid van de Staten aan het college over te dragen. Het met deze subsidiëring gemoeide bedrag van bijna 26 miljoen vormt een extra argument om deze subsidieverlening via een door de Staten vast te stellen verordening te laten lopen. De benodigde efficiëntie moet worden gevonden in het feitelijke proces van subsidieverlening.

Voorzitter. Op grond van deze formele redenen zal mijn fractie tegen dit voorstel stemmen.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. De beantwoording door het college is duidelijk geweest, op één punt na, de motie. Als ik het goed interpreteer, komt de reactie van het college op de motie op het volgende neer: met betrekking tot agrarisch natuurbeheer monitoren we wel de inspanningen maar we kennen de effectiviteit niet. De motie is erop gericht dat de effectiviteit wél wordt gemeten, maar kennelijk is dat nu nog niet mogelijk. De gedeputeerde geeft aan dat er wordt aangesloten bij een systeem dat er in 2016 komt. Wij zouden graag zien, voorzitter, dat wij vóór dat tijdstip voor onszelf met betrekking tot de effectiviteit al een beeld zouden krijgen, op welke manier dan ook. Dat is nodig om in 2017, wanneer de contracten met terreinbeheerders worden herzien, een keuze te kunnen maken. Voorkomen moet worden dat wij dan tegen een probleem oplopen. Het zou jammer zijn wanneer in 2017 zou moeten worden geconcludeerd: wij weten nóg niets en dus gaan wij op de oude voet verder.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor haar antwoord. Dat er een nota met betrekking tot het soortenbeleid is, is voor mij een novum. Ik wist dit niet. Was het maar ter sprake gekomen tijdens de laatste vergadering van de commissie REW, dan had ik er kennis van kunnen nemen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Soms weet ik ook niet alles. Ik wist het toen niet...

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Er blijft nog een omstreden punt over voor het college, voor de gedeputeerde. Ik ben ervan overtuigd dat die 226.000 euro gereserveerd was. Dat staat in twee verschillende documenten, twee verschillende posten. Echter, het is niet centraal zichtbaar in de begroting die voor statenleden, organisaties en burgers van belang is. Daar gaat het ons om. Wij onderstrepen dat burgers en natuurorganisaties, die goede initiatieven ontwikkelen voor de bescherming van zeldzame planten en dieren, een beroep moeten kunnen doen op dat bedrag, maar het is niet zichtbaar voor het publiek. Vervolgens kunnen wij twee dingen doen. Wij kunnen een amendement indienen, maar wij kunnen ook het college vragen om in de eerstvolgende editie van "Provinciewerk" een artikel te wijden aan de biodiversiteit en daar het bedrag bij te vermelden. Dan zijn wij er ook.

De heer **Feijtel** (CDA). Voorzitter. Ik ben het eens met de intentie die is verwoord in de motie van de fractie van de SGP. Het is inderdaad van belang dat wij de effectiviteit van het natuurbeheer goed kunnen monitoren zodat wij kunnen nagaan wie dit het beste kan doen om de gestelde doelen te bereiken. Echter, in het dictum wordt verlangd dat het college met een methodiek komt en de CDA-fractie is er niet voor om een nieuwe methodiek uit te vinden als er al een is. Niettemin willen ook wij de effectiviteit kunnen meten en goed zichtbaar hebben, opdat de middelen zo goed mogelijk worden ingezet.

De gelden die beschikbaar zijn voor plattelandontwikkeling vind ik bijzonder schraal, terwijl er wat dit betreft veel onzekerheden zijn, vooral wanneer je dit vergelijkt met datgene wat beschikbaar is voor natuurbeheer en -ontwikkeling. Natuurlijk, er zijn POP- en GLB-mogelijkheden maar ik vind het jammer dat er voor de genoemde taken --ik denk aan het versterken van de natuurproductie en het stimuleren van de verblijfsrecreatie-- zulke beperkte middelen beschikbaar zijn.

Voorzitter. Over het ganzenakkoord hebben wij vragen gesteld. De beantwoording daarvan wachten wij af. Ik heb de gedeputeerde horen zeggen dat de afspraken, gemaakt in het kader van het ganzenbeleid, worden nagekomen. Dat vind ik bijzonder positief. Inderdaad zijn er al rustgebieden aangewezen. Je kunt in dat verband spreken over een voorloper van het ganzenakkoord. Echter, doordat het akkoord er niet is gekomen, zijn er behoorlijke financiële gaten geslagen. Het is een hele uitdaging om dit tot een goed einde te brengen. Ik ben blij dat er op 19 december een landelijk overleg is en ik hoop dat wij in Zeeland het

ganzenakkoord, zoals het is bedoeld, kunnen uitvoeren.

Wat de gewasbeschermingsmiddelen betreft is in Nederland gedurende de laatste tien jaar de werkzame stof met 90% teruggebracht per kilogram product. Wij kennen in Nederland een heel goede en uitgebreide biologische sector. Ik kan iedereen aanraden om de producten van die sector af te nemen. Immers, daar wordt nog altijd meer geproduceerd dan er wordt afgenomen. Mocht het voorkomen dat biologische producten niet beschikbaar zijn, dan zou ik zeggen: neem duurzaam geteelde producten en neem vooral Nederlandse producten want die zijn het allerschoonste van heel Europa, van de hele wereld.

De **voorzitter**. Een geweldig spotje...

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Door de heren Van Burg en Feijtel zijn opmerkingen gemaakt over het monitoren van de resultaten van het natuurbeheer, zowel agrarisch als niet-agrarisch. Ik vrees dat ik in herhaling vervel wanneer ik opnieuw verwijs naar de Dienst Regelingen. Gesteld is dat er alleen maar wordt gekeken naar het uitvoeren van de regels. Ja, voorzitter, maar niet door de provincie; dat doet de Dienst Regelingen. Wat doet de provincie? Zij monitort datgene wat wordt uitgevoerd, zij het dat dat niet zo strak is georganiseerd in systemen dat hierover landelijk kan worden gecommuniceerd. Ik heb al aangegeven dat er via het IPO aan een landelijk systeem wordt gewerkt.

Er wordt in algemene zin voor gepleit dat hier nu goed naar wordt gekeken, zodat wij daar in 2017 ons voordeel kunnen doen. Welnu, dat is wat er gebeurt. Het Planbureau voor de Leefbaarheid constateert dat doelen niet worden gehaald en daar is monitoring op gezet. Dat element zit ook in het Natuurbeheerplan. We monitoren dus wel degelijk. Dat het allemaal efficiënter kan... Dat zou kunnen, voorzitter, maar de effectiviteit van maatregelen is absoluut een bespreekpunt in ons overleg met de terreinbeheerders. Ik zal er, gelet op de discussie die hier nu plaatsvindt, nog meer de nadruk op leggen maar wil toch de Staten de aanvaarding van motie nr. 1 ontraden.

De fractie van de PVV kan ik zeggen dat wij de gevraagde delegatie beslist nodig hebben. Ik vraag de Staten om daarmee akkoord te gaan.

De **voorzitter**. De heer Aalfs heeft gevraagd om een publicatie in "Provinciewerk".

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Er is een overleg over het soortenbeleid met de partijen die hierbij betrokken zijn en wij kennen een nota over het soortenbeleid. Het budget voor dit beleid krijgen wij zeker op. Het is

beslist niet zo dat wij tegen het einde van het jaar met een groot bedrag blijven zitten. De partijen die hierbij betrokken zijn, weten ons heel goed te vinden. Waar ik voor wil waarschuwen, is dat wij voor elk doel een promotiecampagne gaan voeren, in de zin van: komt u maar bij ons geld halen. De middelen moeten efficiënt worden besteed en men kan van mij aannemen dat wij daar "kort" opzitten.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. "Partijen" zullen hier wel instellingen zijn, maar er kunnen ook particuliere initiatieven zijn. De mogelijkheden daarvoor mis ik.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Wat onze motie betreft heb ik geen toezegging gehoord, maar wel is er een intentie uitgesproken. Ik beloof de gedeputeerde dat ik het volgende jaar zélf op de inhoud van deze motie terugkom, nadat ik heb nagegaan hoe een en ander wordt uitgevoerd. Als dat dan nodig blijkt te zijn, zal zij mij opnieuw horen. Op dit moment laten wij de motie even voor wat zij is en doen wij haar in de versnipperaar.

De **voorzitter**. Ik constateer dat motie nr. 1 is ingetrokken.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Ik dien alsnog een amendement in.

De **voorzitter**. Dat kan inderdaad tot het laatste moment. Voordat tot stemming wordt overgegaan, kan men nog van alles indienen.

Door de leden Aalfs en Hijgenaar is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 13 december 2013;

amenderen het Statenvoorstel verdergaande decentralisatie Natuur enz. (BLD-129) door aan het besluit op blz. 7 een vierde punt toe te voegen:

- in te stemmen met het geven van ruime bekendheid aan het onderwerp biodiversiteit met het daarvoor bestemde gespecificeerde bedrag voor 2014, en het eveneens opnemen hiervan in de meerjarenramingen.

Dit amendement krijgt nr. 4.

Ik constateer dat dit amendement niet voldoet aan de vormvereisten die voor een amendement gelden. Als de indieners zeggen dat men dit ook als een motie mag beschouwen, lijkt mij dat in procedurele zin een meer juiste weg. Het college wordt opgeroepen om meer bekendheid te geven

aan het onderwerp biodiversiteit en het daarvoor aangegeven budget. In feite is er sprake van een motie. Kunnen de indieners instemmen met de conclusie dat het niet om een amendement maar om een motie gaat? Als dat het geval is, wensen de Staten de motie dan nog op papier te zien voordat er tot stemming wordt overgegaan?

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik heb moeite met deze gang van zaken. Ik gun elke collega het indienen van amendementen en/of moties, maar wij hebben ook commissievergaderingen en ik constateer dat wij over dit onderwerp een lang debat hebben gehad. En dan komt er op het laatst nog een amendement dat vervolgens een motie wordt... Als wij op een zorgvuldige manier tot besluitvorming willen komen, moeten wij daar ook de nodige tijd voor nemen. Ik adviseer de collega's van de fractie van D66 om --als ze dit onderwerp zó belangrijk vinden-- dan maar tijdens de eerstvolgende vergadering in het nieuwe jaar met deze motie te komen. Er zullen in de tussenliggende periode zeker geen ongelukken gebeuren.

De heer **Aalfs** (D66). Prima, voorzitter; wij brengen deze motie niet nu in stemming maar komen hierop te zijner tijd terug.

De **voorzitter**. Ik constateer dat amendement/motie nr. 4 is ingetrokken.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvZ tegen het voorstel hebben gestemd.

De vergadering wordt voor enige tijd geschorst.

23. Statenvoorstel spoorproject Goes (RM-126)

De heer **Hijgena** (D66). Voorzitter. Zeeland Seaports wilde een Westerschelde Containerterminal (WCT) en had daar wel wat voor over. De gemeente Goes kreeg een toezegging: 20 miljoen voor maatregelen. Die maatregelen moesten de nadelen van de vele treinen, die door Goes zouden gaan denderen, verzachten. Het moest vooral de gemeente Goes tot medewerking bewegen: niet "Hoes" maar "koest". Welnu, de

WCT kwam er niet, en de treinen kwamen er ook niet. Overigens zijn forenzen in en naar de Randstad daar gewoon aan gewend...

Ondanks het feit dat de WCT niet doorgaat, voelt Zeeland Seaports zich verplicht om een bijdrage ten behoeve van het spoor bij Goes te leveren. Of dat terecht is, voorzitter, kunnen wij niet beoordelen. De overeenkomst ter zake is op last van de rijksoverheid niet gemaakt. Zeeland Seaports ziet wél kansen om "de effectiviteit van de te nemen maatregelen te toetsen". Die toetsing leidt tot een bijstelling van 20 naar 12,15 miljoen. Of dát terecht is, kunnen wij evenmin beoordelen, vanwege het ontbreken van de genoemde overeenkomst.

Voorzitter. Over zaken die wij, de fractie van D66, niet kunnen beoordelen, willen wij ook liever geen besluit nemen. Daarom steunen wij het door de fractie van GroenLinks in te dienen amendement dat erop is gericht, dit voorstel ter kennisgeving aan te nemen. Als dit amendement niet wordt aangenomen, resten ons nog twee mogelijkheden. We kunnen tegen stemmen, maar dan komen wij in een situatie waarin wij ons afvragen wat wij nu eigenlijk besloten hebben, of we kunnen ervoor kiezen om niet bij de stemming aanwezig te zijn. Wij beraden ons daar nog op.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Dit voorstel kent een geschiedenis van ruim tien jaar. In 2003 kwam er een uitspraak van de Raad van State op het bezwaarschrift van de gemeente Goes tegen de streekplanherziening inzake de WCT. Vanwege de verwachte toename van het spoorwegverkeer moest er iets worden gedaan aan de spoorlijn door Goes. Hoewel Zeeland Seaports nog steeds inzet op de komst van de WCT, heeft dit nu om commerciële redenen geen prioriteit. Met de ingeplande geluidswerende maatregelen van Prorail kan het goederenvervoer nog aanzienlijk toenemen.

Voorzitter. Men zou dan ook kunnen concluderen dat er geen bijdrage van Zeeland Seaports nodig is. Dat neemt niet weg dat het doorsnijden van een stad met een spoorlijn voor veel hinder zorgt, in dit geval vooral als gevolg van het goederenvervoer van en naar het Sloegebied. Gelet op dit uitgangspunt is het niet zo verwonderlijk dat Zeeland Seaports zich moreel gebonden acht aan eerder gemaakte afspraken. Zeeland Seaports heeft in 2006 de toezegging gedaan dat 20 miljoen zou worden bijgedragen voor maatregelen met betrekking tot het spoorwegtraject. Nu ligt er een voorstel om deze bijdrage te verlagen tot 12,15 miljoen. Dit is het resultaat van onderhandelingen tussen Zeeland Seaports en de gemeente Goes, onder de voorwaarde dat ook het Rijk --op grond van de subsidieregeling Spoorse Doorsnijding van het ministerie I&M-- een substantiële bijdrage levert.

De uitvoering van deze werkzaamheden leidt tot een belangrijke verbetering van de infrastructuur in Midden-Zeeland, belangrijk voor de Zeeuwse havens en dus ook voor de Zeeuwse economie. Met dit gegeven in het achterhoofd gaan wij akkoord met dit voorstel.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Wij hebben een spoorlijn en dat is een feestelijk iets. Er wordt wel eens negatief over gedaan maar toen ik nog jong was, had je overal Van Gend en Loos en was er veel bedrijvigheid rond het spoor. Wij moeten het spoor positief blijven duiden, zij het dat er natuurlijk wel mitigerende maatregelen nodig zijn om de overlast te beperken.

Het eerder vastgestelde pakket van maatregelen is niet erg gewijzigd; wel is het kleiner geworden. Wij duiden deze maatregelen als een oplossing die wat Zeeland Seaports betreft "toekomstvast" is. Zeeland Seaports geeft aan dat met de te treffen maatregelen de ambities in de toekomst waar kunnen worden gemaakt. Voorzitter, dit moeten wij vast blijven houden. In de commissie hebben wij wat dit betreft doorgevraagd. Is het ook echt zo? Kunnen wij garanties krijgen? Als dat het geval is, is het een goede zaak om op deze wijze te investeren; dan is het een investering in de toekomst. Bij investeren --wij hebben het ook bij het project de Roode Vaart gezien-- gaan de kosten voor de baat uit.

Voorzitter. Wij vragen de gedeputeerde om nog eens aan te geven welke afspraken er zijn gemaakt met betrekking tot de gewenste waarborgen. Hoe is dit afgehecht? Verder onderstrepen wij dat het om een vrijwillige bijdrage gaat. Het is iets dat geheel onverplicht is, en zo moeten wij het ook duiden. Wij moeten er content mee zijn. Als de maatregelen genomen zijn, is ons spoor weer toekomstbestendig.

Nogmaals, wij moeten het spoor een warm hart blijven toedragen. In 1867, toen de spoorlijn klaar was, werd er een prachtig gedicht gemaakt dat in Goes in pamfletvorm werd uitgedeeld. Ik lees een gedeelte daarvan voor:

Thans is ieder opgetogen,
nu het spoedig waarheid wordt
dat het weldoend stoomvermogen
ook door Zeelands steden snort.

Schoone stad die wij beminnen,
ieder juicht met gulle zinnen
en stemt mee in 't blijde koor:
Heil brengt ons het Zeeuwse spoor!

Slechts Jan Salie hoort men brommen
met zijn slaapmuts over 't oor
en hem mopperen en grommen:
Foei, wel foei, dat nare spoor!

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Twee weken geleden spraken wij in deze zaal over de toekomst van Zeeland en het Perspectief-2040. Hoe zou het er allemaal uit moeten gaan zien? Wij hadden het nog niet over de vraag hoe een dergelijk wensbeeld ook daadwerkelijk zou moeten worden gerealiseerd. De korte historie van de spoorbak in Goes is dan een mooie casus om te onthouden.

In 2002 werd ik raadslid voor CU/SGP in de gemeente Goes. Op dat moment werd in deze statenzaal een felle discussie gevoerd over de komst van de WCT. De treinen van Cobelfret met auto's reden toen af en aan en een verdere groei en intensivering van het treinverkeer werden voorspeld. De spoorlijn vanaf het Sloe liep in die tijd nog door de kern van Heinkenszand, compleet met afvalstromen en gevaarlijke stoffen, en sloot vlak bij 's Heer Arendskerke bij het hoofdspoor aan. Zo kwamen de goederentreinen dwars door de kernen van Goes, Kapelle en Reimerswaal. Daar veroorzaakten ze geluid- en trillingshinder. De doorstroming van noord naar zuid werd door de veelvuldige transporten gehinderd, en dat is nog steeds het geval.

Voorzitter. Het knelpunt bij Heinkenszand werd opgelost door de aanleg van het Mallardviaduct, maar voor Goes en andere kernen veranderde er helemaal niets. Zoals ook in de jaren zestig rijksweg A58 werd aangelegd --in mijn vroege jeugd reden we gewoon nog over de N289 naar Bergen op Zoom-- zo werd ook nagegaan wat de kosten zouden zijn wanneer het gehele spoor, over een lengte van circa 15 kilometer, zou worden verlegd, langs het traject van de A58. De geraamde kosten voor deze operatie kwamen op ongeveer 300 miljoen uit, en dat bleek toch echt veel te ambitieus. De zaak raakte in een impasse.

In 2002/2003 werd, mede op aandringen van de Goese SGP/CU-fractie ambtelijk een onderzoek opgestart naar de mogelijkheid om het spoor verdiept door Goes te laten lopen. Het was een mooie oplossing voor de geschetste treinproblemen, ten behoeve van het overige verkeer en omwonenden. Diverse studies leverden op dat voor circa 120 miljoen een dergelijk verdiept spoor kon worden gerealiseerd. In 2006 werd overeengekomen dat Zeeland Seaports voor 20 miljoen zou bijdragen, maar ook de provincie, het Rijk en Prorail zouden financieel participeren. Nader langdurig onderzoek, een onmogelijk sluitend te krijgen begroting en ook een moeizaam en complex overleg met Prorail en NS --voorwaar geen gemakkelijke partner als het gaat om het verleggen van spoor-- maakten dat de plannen steeds werden aangepast.

De nu voorgestelde oplossing is een compromis, een combinatie van mitigerende maatregelen waartoe Rijk, gemeenten en Prorail sowieso al verplicht zijn, maar ook gaat het om een bijdrage aan het oplossen van het problematisch

Goese noord-zuid-verkeer. Bij dit compromis past ook een aangepaste bijdrage van Zeeland Seaports, geen 20 maar 12,15 miljoen.

Voorzitter. Vanuit mijn huidige positie en verantwoordelijkheid als statenlid kijk ik terug op deze ontwikkeling van de afgelopen twaalf jaar. Gelet op hun positie als aandeelhouder van Zeeland Seaports kunnen de Staten hun gevoelens over dit onderwerp en het beleid van Zeeland Seaports kenbaar maken. Dat doet onze fractie dan ook. Gelet op die verantwoordelijkheid is ons inziens de overeenkomst met Zeeland Seaports een goede en redelijke zaak. De claim op de jaarlijkse begroting is hiermee van de baan en de overige bijna 8 miljoen kunnen op een andere, nuttige wijze worden aangewend.

Voor Zeeland Seaports is dit een verstandige, op de toekomst gerichte buy-out. De WCT is er niet gekomen, maar de groei van verwachte treinbewegingen is gebleven. De ambitie blijft gericht op containerisatie, binnen de havens. Ons gevoel met betrekking tot Goes komt neer op: een gemiste kans. Veel onderzoeksgeld is niet aan de Zeeuwen zelf ten goede gekomen; dat is over de balk gegooid. Het is echter aan raad en college van Goes zelf om hierover te oordelen. Goes wil en kan nu verder met de ontwikkeling en de uitvoering van zijn ambities, gericht op een goede ontsluiting en aansluiting van de Van Hertumweg.

Voorzitter. Voor een mooie toekomst hebben wij visies en wensen, maar dat zegt nog niets over de wijze waarop voldoende daad- en wilskracht bijeen kunnen worden gebracht om een en ander waar te maken. Dat is de échte bijdrage voor Zeeland-2040.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Wat kan er nog worden gezegd na deze toespraak en na dat prachtige gedicht van de heer Dorst? Elke vergadering zit ik erop te wachten dat hij gaat dichten. Dat doet mij goed en brengt in deze zaal een speciale sfeer...

Ik had eigenlijk niet gedacht, voorzitter, dat bij de behandeling van dit voorstel veel partijen het over de WCT zouden hebben. Het gaat om een bedrag dat Zeeland Seaports wil gaan uitbetalen aan de gemeente Goes, in verband met een plan -- ik doel nu op de WCT-- dat ooit op de achterkant van een sigarendoosje is ontstaan. Ik heb mij wel eens afgevraagd of het ooit wel serieus bedoeld is geweest. Of dat nu zo is of niet, het is wel serieus geworden. Het "leuke" van de situatie is nu dat --als het onderhavige voorstel wordt aangenomen, waar ik van uitga-- het tekort met betrekking tot de WCT is toegenomen tot ongeveer 44 miljoen. Het waren er al 32 en er komen er vandaag 12 bij.

Voorzitter. Ik herinner eraan dat dit verhaal oorspronkelijk zou worden gefinancierd met middelen uit het WCT-budget. Welnu, aan de WCT-kade heeft nog nooit een kano afgemeerd, en die

komt er ook niet. Dat zeggen wij al heel lang. Ook het college is hiervan, voor deze periode, overtuigd maar Zeeland Seaports twijfelt nog. Dat blijkt ook uit het achterliggende voorstel. Daarin treft men een en al twijfel aan bij Zeeland Seaports. Men zegt in feite: wij weten dat het eigenlijk niet kan, maar wij hebben het nog niet losgelaten.

Voorzitter, wat óók niet is losgelaten, is de financiering van de WCT en het "verdrag" dat ooit met Goes is gesloten. Welnu, Goes heeft het heel slim uitonderhandeld. Ik kan ze alleen maar gelijk geven, maar ik zou er als statenfractie graag buiten willen blijven. Lees ik het achterliggende voorstel van Zeeland Seaports, dan kan ik daaruit opmaken dat --wanneer er ooit weer op Zeeland Seaports een beroep moet worden gedaan omdat containeraanvoer en -afvoer weer toenemen-- op basis van dit voorstel Zeeland Seaports kan zeggen: u heeft indertijd geen wensen of bedenkingen geuit en dus was u het met ons eens. Voorzitter, dit is voor mij "des Pudels Kern". Ik wil hier eigenlijk niets mee te maken hebben, puur omdat ik mijn handen vrij wil houden. Tegen die achtergrond resteert er maar één mogelijkheid: dit voorstel voor kennisgeving aannemen.

De heer **Roeland** (SGP). Er zijn twee opties, voorzitter, en ik hoor graag wat de keuze van de heer Harpe is. Ofwel hij verlaat de vergadering, ofwel hij treedt nu af als statenlid. Dat zijn mijns inziens de enige twee mogelijkheden als hij hiermee in formele zin niets te maken wil hebben.

De heer **Harpe** (GL). Ik verlaat pas de vergadering wanneer ik dat zelf nuttig acht en ik ga pas uit de Staten als de heer Roeland mij is voorgegaan. Het woord is dus aan hém...

De heer **Roeland** (SGP). Dan betreur ik het, voorzitter, dat de heer Harpe nog zo lang blijft...

De heer **Harpe** (GL). Ik wil niet dat mij een verwijt wordt gemaakt wanneer hier ooit door Zeeland Seaports wordt gesteld: provincie, betaal mee want u heeft met dit voorstel ingestemd. In dit verband verwijs ik naar een uitspraak van de Raad van State, gedaan in 2003. Ik was toen nog aan de studie en kreeg op de universiteit die uitspraak voorgelegd, in de zin van: jongens, dit is zó'n mooie uitspraak; een provincie heeft vergeten om naar de achterlandverbindingen te kijken. Twee gemeenten kregen een prijs van Zeeland Seaports. De gemeente Borsele kreeg een prijs als zij maar geen beroep meer zou aantekenen en de gemeente Goes kreeg eveneens een prijs wanneer zij zich netjes zou gedragen. Voorzitter, daar zijn dit de wrange effecten van.

Nogmaals, wij willen slechts kennismaken van dit voorstel. Daarom dien ik een amendement in en ik roep de heer Roeland op om voor dat

amendement te stemmen, opdat wij gezamenlijk nog lang deel kunnen blijven uitmaken van deze Staten.

De **voorzitter**. Door het lid Harpe is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 12 november 2013 nr. 130023376dg;

besluiten slechts kennis te nemen van het voorstel inzake het verstrekken van een bijdrage van 12,15 miljoen door Zeeland Seaports aan het spoorproject Goes.

Dit amendement krijgt nr. 5.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Mijn fractie vindt dit een uitstekend voorstel. Ik hoop dat ik de heer Harpe tussen deze juichkreet van mijn fractie en het betoog van de heer Colijn enigszins klem kan rijden. Verder wil ik niet nalaten om onze grote waardering uit te spreken aan het adres van de gedeputeerden Schönknecht en Van Beveren die er blijk van hebben gegeven de onderhandelingskunst goed te beheersen. Zij hebben ruim voldoende creativiteit aan de dag gelegd. Er is ons inziens sprake van een uitstekende oplossing.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Mijn fractie stelt voor om het besluit te wijzigen, waartoe ik een amendement indien.

De **voorzitter**. Door het lid Muste is het volgende amendement ingediend:

Natuurlijk Zeeland stelt voor het besluit als volgt te wijzigen:

- Bedenking uit te spreken tegen de bijdrage van Zeeland Seaports aan het spoorproject Goes.*
- De aan Zeeland Seaports afgegeven garantie te verminderen met 20 miljoen indien voor de bijdrage aan het spoorproject Goes geen middelen geleend behoeven te worden.*

Dit amendement krijgt nr. 6.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Ter toelichting op dit amendement merk ik het volgende op.

Het uitvoeren van de benodigde maatregelen om de hinder als gevolg van de autonomie groei van het container- en spoorvervoer te

compenseren, is geen bevoegdheid van de provincie. Het is ook niet wenselijk dat bedrijven meebetalen aan aanleg en onderhoud van het openbare spoorwag. De voorzitter van Zeeland Seaports heeft in het verleden schriftelijk een bijdrage van 20 miljoen toegezegd aan het spoorproject Goes, in de veronderstelling dat de hinder direct te maken had met de ontwikkeling van de WCT. Het is bekend dat Zeeland Seaports dit bedrag niet uit het eigen vermogen kan betalen, maar dat de bijdrage extern gefinancierd moet worden. Indien nu geen externe financiering voor dit bedrag behoeft te worden gezocht, kan de garantstelling van de provincie met eenzelfde bedrag worden verminderd. Die garantstelling is immers afgegeven om de leencapaciteit van Zeeland Seaports te vergroten.

Voorzitter. Prorail is verantwoordelijk voor het spoorwag. Wissels en spoorwegovergangen moeten volgens voorschriften worden uitgevoerd. Als ze niet naar behoren functioneren, moet de gemeente Goes bij Prorail een klacht indienen. Ook voor de aanleg van een verkeerstunnel onder het spoor door moet Goes in overleg met Prorail treden. Prorail zal hieraan medewerking moeten verlenen en er een vergunning voor moeten verstrekken.

Het Havenbedrijf Rotterdam heeft een Betuwelijn van 5 miljard gekregen. Dat bedrijf heeft daarvoor geen cent betaald. En nu moet een klein havenbedrijf opdraaien voor de kosten van een aanpassing van het openbare spoorwag... Voorzitter, dit lijkt op ongelijke behandeling en dat is niet toelaatbaar.

De geografische positie van Zeeland Seaports is, zoals men weet, problematisch. Goederen moeten naar dichtbevolkte centra, zoals Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen. Een containerschip kan via het Noordzeekanaal Amsterdam bereiken; Rotterdam kan via de Waterweg worden bereikt en Antwerpen via de Westerschelde. Tegen die achtergrond heeft Zeeland Seaports het moeilijk. Wat de spoorverbindingen betreft kan via de goederenlijn Terneuzen-Gent het Franse spoorwag worden bereikt. Ook de haven van Zeebrugge maakt hiervan gebruik om Antwerpen, Gent en Frankrijk te bereiken. Resumerend trek ik de conclusie dat een spoorwegverbinding voor grootschalig goederenvervoer vanuit Zeeland Seaports naar genoemde steden op grond van concurrentie-overwegingen niet haalbaar is. Vervoer door middel van binnenvaart biedt Zeeland Seaports een betere toekomst. Zeeland Seaports moet dus niet met allerlei extra zaken worden belast die niet tot zijn verantwoordelijkheden of taken behoren.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Zeeland Seaports ziet kans om omzet en winst te vergroten als gevolg van een grotere omvang van het transport in de

havens. Vindt de heer **Muste** niet dat daaraan een zekere verantwoordelijkheid is verbonden tegenover de Zeeuwse gemeenschap, mede gelet op de overlast die hierdoor optreedt voor de gehele Zeeuwse samenleving? Zou er sprake zijn van een ander bedrijf, dan zou die vraag ook worden gesteld. Ik vind, voorzitter, dat de heer **Muste** hieraan voorbij gaat.

De heer **Muste** (NZ). Zeker niet, mijnheer Colijn. Ik wijs u erop dat er sprake is van een rijksverantwoordelijkheid wanneer wij het hebben over overlast in de vorm van trillingen en geluid. Zo is men met betrekking tot de Betuwelijn voor flinke gedeelten ondergronds gegaan, juist om trillingen en geluid tegen te gaan. Dat is gedaan ten behoeve van Rotterdam, een grote partner in het geheel van de Nederlandse economie. En nu wordt een vrij klein Zeeuws bedrijf op deze manier benadeeld... Ik vind dat, als men hiermee akkoord gaat, men het Zeeuwse bedrijfsleven benadeelt. Nogmaals, het is een rijkstaak om geluidhinder en trillingen tegen te gaan. Als men wat dat betreft boven de normen uitkomt, is het het Rijk dat een verdiepte bak moet aanleggen, of de spoorlijn moet omleggen. Het gaat niet aan om hiervoor een gemakkelijk slachtoffer te kiezen en Zeeland Seaports aansprakelijk te stellen.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Ik heb er behoefte aan om in het kader van de waarheidsvinding het volgende te zeggen. De Betuwelijn is aangelegd met tal van bovenwettelijke voorzieningen die allemaal tot stand zijn gekomen met inachtneming van de inspraak van bevolking, gemeenten enz. Op dat tracé zijn allerlei verzachtende maatregelen getroffen, vergelijkbaar met die in Goes, om het tracé erdoor te krijgen. Wat nu gebeurt --ik doel op onderhandelingen met de omgeving waar overlast wordt ervaren-- is heel normaal, ook in de rest van het land.

De heer **Muste** (NZ). Maar wie heeft de Betuwelijn, inclusief alle aanpassingen, betaald? Dat is het Rijk geweest, voorzitter, en waarom betaalt het Rijk dát niet? Er is sprake van rechtsongelijkheid; zo kan het helemaal niet.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Het kan wél.

De heer **Muste** (NZ). Ik vind het niet kunnen.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Als u zegt dat er geen concessies zijn gedaan, is dát datgene waarop ik u aanspreek. Of Rotterdam nu wel of niet heeft meebetaald aan de Betuwelijn...

De heer **Muste** (NZ). Er zijn met betrekking tot de Betuwelijn een heleboel concessies gedaan ten

behoefte van de bevolking, maar die zijn door het Rijk betaald.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Maar ze zijn wél gedaan. U zegt in feite dat men het in Goes niet had behoeven te doen.

De heer **Muste** (NZ). Neen, ik zeg dat, als er maatregelen moeten worden getroffen, het Rijk daarvoor moet opdraaien, en niet Zeeland Seaports.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Het gaat om bovenwettelijke eisen en daar draait het Rijk niet voor op. Wij hebben straks een afslag op de rijksweg 58 en die realiseren wij óók met elkaar. Eigenlijk zou het Rijk dat moeten doen, maar als wij zó gaan praten, gebeurt er in onze provincie helemaal niks.

De heer **Muste** (NZ). Maar waarom is het dan wél gebeurd bij de Betuwelijn? Is onze provincie niet krachtig genoeg? Heeft ze niets in de melk te brokkelen? Voorzitter, ik vind dat de provincie faalt wanneer zij het Rijk hier niet op aanspreekt.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). De Betuwelijn is in een heel andere tijd aangelegd en ook waar het gaat om het belang van Rotterdam is het toch een beetje een kwestie van appels met peren vergelijken.

De heer **Muste** (NZ). Dat ben ik niet met u eens. Het gaat om geluidhinder waar de bevolking last van heeft. Het is het Rijk dat in dat verband maatregelen moet nemen, en niet Zeeland Seaports, geen particulier bedrijf. Er is nooit een particulier bedrijf geweest dat aanpassingen aan een openbaar spoorwegnet heeft moeten betalen. Dit is écht volslagen uniek.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Mijn conclusie is dat de heer **Muste** de Zeeuwse bevolking in de kou wil laten staan omdat zijns inziens het Rijk onvoldoende bijdraagt en deze kosten niet voor zijn rekening wil nemen. Is dat inderdaad zijn keuze?

De heer **Muste** (NZ). Zeker niet, voorzitter; ik wil juist dat de Zeeuwse bevolking en het Zeeuwse bedrijfsleven hiervoor niet extra behoeven te betalen. Nogmaals, het gaat hierbij om een verantwoordelijkheid van het Rijk en het Rijk moet hierop worden aangesproken. De heer **De Kaart** moet nu niet komen met het argument dat datgene wat ik wil "zo zelig is voor de Zeeuwse bevolking" want ik wil juist veel méér voor de Zeeuwse bevolking. Ik wil dat er een permanente oplossing komt, die door het Rijk wordt betaald, en niet door dit bedrijfje.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter, ik onderschrijf de woorden van de heer Van Geesbergen. Het lijkt er nu een beetje op alsof Zeeland Seaports zijn spoorlijn moet aanleggen, terwijl het havenbedrijf van Rotterdam dat niet heeft behoeven te doen, maar Zeeland Seaports hóeft geen spoorlijn aan te leggen. Immers, zoals ik al heb aangegeven was die spoorlijn al in 1857 klaar. Die ligt er gewoon. Daar betaalt Zeeland Seaports niet aan mee; die heeft men gewoon gratis gekregen. Bovendien, omdat de heer Muste zegt dat Rotterdam niets heeft betaald, heb ik het even nagezien waarbij mij is gebleken dat bijvoorbeeld de Calandspoorbrug is vernieuwd en dat de Rotterdamse haven aan dat project voor 237 miljoen heeft bijgedragen. Die informatie vind ik op internet. Ik denk, voorzitter, dat wij een beetje reëel moeten zijn. Zeeland Seaports heeft dit vrijwillig gedaan en ik beschouw het als een investering in de toekomst, een goede zaak.

De heer **Muste** (NZ). Dat bedrag van een paar honderd miljoen komt, afgezet tegen het totaal van vijf miljard, neer op "peanuts".

De heer **Dorst** (SGP). Maar dat geldt ook voor het bedrag van 12,15 miljoen in vergelijking met wat dat spoor heeft gekost.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Het gaat om een wissel die niet goed werkt en veel te veel geluid maakt. Welnu, dat is typisch een zaak voor Prorail. Daarnaast gaat het om een doorgang onder het spoor, en ook dat is een zaak voor Prorail. Nogmaals, ik begrijp niet waarom Zeeland Seaports dit zou moeten betalen. Dat is niet logisch en het is een benadeling van het Zeeuwse bedrijfsleven. Het valt mij tegen, voorzitter, dat kennelijk iedereen in deze zaal daarmee genoegen neemt. Het is nergens in Nederland zo dat het bedrijfsleven wordt benadeeld doordat het moet meebetalen in verband met wissels en onderdoorgangen. Statenleden, het stelt mij erg teleur dat jullie het belang van Zeeland niet wat hoger inschatten.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter, ik maak écht bezwaar tegen het begrip "benadelen" dat de heer Muste zo onderstreept. Dit bedrijf heeft een eigen directie. Wij mogen onze gevoelens kenbaar maken. Het bedrijf heeft er in het verleden voor gekozen --gelet op de door het bedrijf verwachte groei en de daaraan verbonden overlast voor de inwoners langs het spoor in Zeeland-- om mee te investeren in maatregelen. Daardoor kon die groei mogelijk worden gemaakt. Voorzitter, deze gang van zaken is heel wat anders dan "ze worden verplicht om te betalen". Neen, het gaat gewoon om een onderhandelingsresultaat.

De heer **Muste** (NZ). Ja, ja, vrijwillig... Dit "vrijwillig" doet mij denken aan militaire dienst, waar werd gezegd: de vrijwilligers dat zijn jij, jij en jij...

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. De heer Muste gaat voorbij aan het feit dat verschillende sprekers naar voren hebben gebracht dat de bijdrage die Zeeland Seaports in het verleden wilde geven, 20 miljoen, te maken had met de behoefte van het bedrijf om de WCT-procedure vooruit te helpen. Met andere woorden: zwijg- of smeergeld. Dat staat ook in het stuk dat Zeeland Seaports heeft opgesteld en dat met dit statenvoorstel is meegestuurd. De conclusie moet zijn dat Zeeland Seaports helemaal niet meebetaalt aan de spoorweg. Neen, Zeeland Seaports was bereid om Goes en Borsele te betalen om er indertijd voor te zorgen dat zijn plan doorgang kon vinden. Helaas is het plan later niet doorgedaan, en daarom wil men nu de aangegeven vermindering toepassen.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter, "smeergeld" lijkt mij een niet zo gelukkig gekozen woord... Ik herhaal dat het gaat om wissels die niet functioneren. Dat wordt duidelijk in de stukken aangegeven. Ook gaat het om spoorwegovergangen die kennelijk niet tot tevredenheid van Goes functioneren. Welnu, ook dat is een zaak voor Prorail. Daar zijn normen en voorschriften voor. Als een en ander niet volgens die regels functioneert, moet Prorail maatregelen treffen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Er is sprake van een kruiswissel die midden in de bebouwde kom ligt. Het gaat om het verplaatsen van deze kruiswissel en daarmee is niet het belang van Prorail in het geding, maar het belang van omwonenden.

De heer **Muste** (NZ). U geeft in feite mijn gelijk aan. Als er een kruiswissel moet worden verplaatst, is dat een zaak voor Prorail, en niet voor iemand anders.

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Ik vrees dat mijn betoog niet zoveel opwindning zal veroorzaken als het zojuist gehouden betoog en dat het ook niet van hetzelfde niveau zal zijn...

De financiële bijdrage van Zeeland Seaports aan het spoorproject-Goes had te maken met het toenemen van trillingen, geluidhinder en congestie als gevolg van de beoogde aanleg van de WCT. De argumenten van Zeeland Seaports om die bijdrage nu te verlagen van 20 tot 12,15 miljoen, achten wij redelijk omdat op korte termijn containerisatie van de Sloehaven niet wordt gerealiseerd. Daarnaast meldt het college van GS dat het goederenvervoer per spoor beduidend achterblijft bij de prognoses en dat dit vervoer niet op korte termijn fors zal toenemen. Dit is op zich weer gunstig voor de

positie van de binnenvaart die een belangrijkere rol kan gaan spelen in het kader van de modal split.

Voorzitter. Bekijken wij de aangepaste begroting, dan valt ons op dat de post onvoorzien op nihil is gesteld. Dit lijkt ons niet het werk van een goede boekhouder. Nederland heeft niet zo'n geweldige reputatie waar het gaat om kostenbeheersing bij infrastructurele werken.

Naast de gemaakte opmerkingen spreekt de PVV-fractie geen verdere wensen of bedenkingen uit in verband met de bijdrage van Zeeland Seaports. Zij kan dan ook instemmen met het statenvoorstel.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. Ik heb van alles gehoord. Ik heb het een en ander gehoord over de historie; ik heb poëzie gehoord; ik heb instemming en afkeuring gehoord. Mijns inziens zijn alle invalshoeken voldoende aan bod gekomen. Daarnaast heb ik één concrete vraag gehoord, namelijk die van de heer Dorst: hoe wordt een en ander afgehecht? Voorzitter. Op korte termijn vindt overleg plaats tussen Goes, Zeeland Seaports en de provincie om te komen tot een overeenkomst. Met andere woorden: de bedoelde afhechting vindt plaats.

Naar aanleiding van amendement nr. 5 van de heer Harpe kan ik het volgende zeggen: zoals wij het als aandeelhouders kunnen doen, zo hebben wij het voorgesteld. Het gaat erom dat, met het oog op de aandeelhoudersvergadering van Zeeland Seaports, wensen en bedenkingen bij de Staten worden opgehaald om ze vervolgens mee te nemen. Ik blijf bij de werkwijze, voorzitter, die wij hebben voorgesteld.

Verder meen ik dat de heer Muste met zijn amendement nr. 6 wat vooruitloopt op de aandeelhoudersstrategie waarover wij later komen te spreken. Bij die discussie komt ook de garantstelling aan de orde. Ik denk niet dat het juist is om daar nú over te praten. Ik moet de Staten afraden om niet in te stemmen met het bijdragen van de 12,15 miljoen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De gedeputeerde geeft aan dat er nog een overeenkomst moet komen tussen provincie, Zeeland Seaports en Goes. Het is mijns inziens op z'n zachtst gezegd "merkwaardig" dat wij vandaag een besluit over iets nemen terwijl in verband daarmee nog een overeenkomst moet worden gesloten. Ik had mij voor kunnen stellen dat er eerst sprake zou zijn geweest van een concept-overeenkomst en dat vervolgens de Staten, eventueel, wensen en bedenkingen naar voren hadden kunnen brengen. Wij weten nu niet wat er in die overeenkomst komt te staan, terwijl dit ons wél raakt.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. Mijn fractie heeft zich afgevraagd waarom deze

zaak niet gewoon met een brief afgedaan zou kunnen worden, maar goed, wij hebben begrepen dat het niet wenselijk is om het zo te behandelen, zodat er toch sprake moet zijn van een statenvoorstel. Wij kunnen instemmen met het dictum daarvan. Vandaar, voorzitter, dat wij niet in eerste termijn het woord hebben gevoerd.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Ik heb wel begrip voor de opmerking van de heer Harpe, maar ook in de commissie heb ik erop gewezen dat er wel overeenstemming is --er zijn toezeggingen gedaan en vrijwaringen uitgesproken-- maar dat een en ander nog formeel op papier moet worden gezet. Kunnen de Staten erop vertrouwen dat Zeeland Seaports het geld niet eerder overmaakt dan nadat het allemaal goed op papier is gezet? Kunnen de Staten, als het laatste is gebeurd, daarover worden geïnformeerd?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. Wij bereiden ons nu voor op de op 20 december bij Zeeland Seaports te houden vergadering. Dan vindt de algemene aandeelhoudersvergadering plaats en vervolgens is het niet zo dat daar dan het rekeningnummer van Goes bekend is en het geld wordt overgemaakt. Zeeland Seaports is slim genoeg, en ik weet dat men ervoor gaat zorgen dat er met Goes en de provincie een duidelijke overeenkomst wordt gesloten, waarin afspraken worden vastgelegd. Eén van die afspraken is in elk geval dat deze bijdrage voldoende is om --wanneer de WCT wél wordt aangelegd en het aantal treinbewegingen toeneemt-- te bewerkstelligen dat er géén claim meer komt van de gemeente Goes. Dat wordt op papier vastgelegd. In feite gaat het hierbij om een overeenkomst tussen Goes en Zeeland Seaports, maar ik denk dat er geen bezwaren tegen rijzen dat dat stuk een keer bij ons ter inzage wordt gelegd, bij het jaarverslag wordt gevoegd of op een andere manier door Zeeland Seaports wordt aangereikt.

De heer **Harpe** (GL). De door de gedeputeerde bedoelde overeenkomst is er pas wanneer de drie partijen het eens zijn. Ik kan mij voorstellen --ik sluit het niet uit-- dat er nogmaals door Goes om een financiële bijdrage wordt gevraagd. Mijns inziens kan op dit moment niet worden gegarandeerd dat dit niet een gevolg zou kunnen zijn. Tegen die achtergrond beschouw ik dit voorstel als prematuur. Ik bepleit nogmaals dat de Staten het voorstel voor kennisgeving aannemen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. Ik herhaal dat Zeeland Seaports met Goes onderhandelt om een overeenkomst te sluiten waarin staat dat Goes geen extra claim meer indient.

Amendement nr. 5 van het lid Harpe dat erop is gericht slechts kennis te nemen van het statenvoorstel, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, de SP en D66 voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 6 van het lid Muste dat erop is gericht om bedenking uit te spreken tegen de bijdrage van Zeeland Seaports enz., wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de heer Muste voor dit amendement heeft gestemd.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de PVV, de CU, de PvZ, de VVD, het CDA en de PvdA voor dit voorstel hebben gestemd.

24. Statenvoorstel eerste herziening Inpassingsplan Waterdunen (ONTW-118)

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Een week geleden wist ik niet dat het college van GS zo snel zou reageren op door ons gestelde schriftelijke vragen die betrekking hadden op een gesignaleerde onzekerheid. Ik doel nu op de vraag of de drager van het hele plan inderdaad binnen de gestelde termijn zijn werk zou gaan doen. Met andere woorden: dreigen er vertragingen met betrekking tot de aanleg van de recreatieve voorzieningen, ja of neen? Voorzitter, wij hebben van het college een duidelijk antwoord gekregen, waarvoor dank. Het is duidelijk dat wij niet moeten afgaan op geruchten. Dat zullen wij voortaan ook niet meer doen. Wij houden rekening met de feiten en hopen dat die feiten de feiten zullen blijven...

Voorzitter. Wat het plan zelf betreft is wel bekend hoe de PvZ daar in staat. Wij kunnen ook met deze herziening niet instemmen.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de CU, de SGP, de VVD, het CDA, de PvdA, D66, GL en de SP voor dit voorstel hebben gestemd.

25. Vragensessie

Er zijn geen vragen.

26. Moties niet behorend bij een agendapunt

27. Motie van de leden Babijn (PvZ) en Robesin over windturbineparken binnen de 12-mijlszone

De **voorzitter**. Door de genoemde leden is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 13 december 2013;

in kennis gesteld van:

- het voornemen van minister Kamp van Economische Zaken om de mogelijkheden voor de bouw van windmolenparken binnen de 12-mijlszone ("near shore") te gaan verkennen (zie rijksstructuurvisie Windenergie op Zee);*
- van het feit dat recent door de overheid voor de kust van Schouwen-Duiveland een zoekgebied is aangewezen dat gelegen is binnen de 12-mijlszone, op 3 mijl van de kust (= minder dan 5 kilometer);*

overwegende dat:

- toerisme aan de Nederlandse kust één van de speerpunten van beleid is van zowel rijksoverheid als provincie Zeeland;*
- Zeeland zijn bestaansrecht voor een zeer groot deel ontleent aan het toerisme, mede gebaseerd op de aantrekkelijkheid van de zee;*
- in plaats van het beleven van de weidsheid van zee en strand, er door de bouw van windturbineparken binnen de 12-mijlszone sprake is van structurele horizonvervuiling en het industrialiseren van de natuur;*
- de vrees dan ook gerechtvaardigd is dat de toeristische aantrekkingskracht en het woongenot van de inwoners van Zeeland zeer ernstig zullen worden aangetast door windturbineparken binnen de 12-mijlszone;*
- er bij de ver gunningverlening van eerdere windturbineparken in zee (buiten de 12-mijlszone) geen rekening is gehouden met zicht, beleving en economische effecten;*
- op grond van die wetenschap windturbines op zee binnen de 12-mijlszone eveneens zouden moeten worden beschouwd als windmolens op land;*

- het geboden is om geen middel ongebruikt te laten om de zorg van Zeeland over de inzet van het Rijk inzake "near shore"-windturbineparken luid en duidelijk kenbaar te maken;

spreken uit dat zij stelling nemen tegen de bouw van windturbineparken binnen de 12-mijlszone van de Zeeuwse kust;

roepen het college van Gedeputeerde Staten op om tijdig alles in het werk te stellen bij de rijksoverheid alsmede de Europese overheid om de bouw van windturbineparken binnen de 12-mijlszone van de Zeeuwse kust tegen te gaan;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 7.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Op verzoek van de SGP-fractie is in de oorspronkelijke motie een kleine wijziging aangebracht. Bij de derde overweging zijn de woorden "binnen de 12-mijlszone" toegevoegd. Als gevolg daarvan is de aanvankelijk opgenomen vierde overweging, luidende: "- dit temeer geldt voor windmolenparken binnen de 12-mijlszone:", vervallen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Of men nu voor of tegen deze motie is, de minister heeft aangekondigd dat er een haalbaarheidsonderzoek volgt. Het gebied dat hij wil onderzoeken, is een heel ruim gebied en er geldt een heel brede marge. Ik kan mij niet voorstellen dat wij de minister gaan verbieden om dit te gaan doen. Ik zal deze motie niet steunen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Gelet op de voorgeschiedenis van moties zoals deze is het wellicht goed om vast te stellen wat wij gaan doen wanneer straks bij de stemming over deze motie de stemmen staken.

De **voorzitter**. Ik stel voor om, als dat het geval blijkt te zijn, op dat moment naar bevind van zaken te handelen.

Mij blijkt dat de Staten zich met deze werkwijze kunnen verenigen.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Wij hebben begrepen dat door het ministerie van Verkeer en Waterstaat al een haalbaarheidsstudie is verricht. Wellicht kan de gedeputeerde daar straks iets over zeggen. Wij laten ons stemgedrag van zijn reactie afhangen.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik zou tegen de heer Babijn willen zeggen: ik heb goed nieuws voor u. Ik realiseer mij daarbij dat dat voor anderen

misschien slecht nieuws is. Mijsn inziens is deze motie overbodig aangezien op 4 december degenen die het genoemde haalbaarheidsonderzoek doen, hier in het provinciehuis overleg met ons hebben gehad. Dat overleg werd al aangekondigd in de brief die de Staten tussentijds hebben ontvangen. Er is een speciale consultatieronde ingelast, als onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek, als gevolg waarvan er met Zeeland is gepraat. Op 4 december hebben collega Schönknecht en ondergetekende en vertegenwoordigers van de gemeenten Sluis, Vlissingen, Veere, Schouwen-Duiveland en Goedereede goede informatie gekregen over de wijze waarop de minister een en ander op het moment aan het onderzoeken is. Aangegeven is op grond van welke criteria de minister denkt dit onderzoek te kunnen afronden.

Voorzitter. De minister heeft van ons unaniem de boodschap gekregen dat Zeeland breed tegen de voornemens met betrekking tot een windmolenpark binnen de 12-mijlszone voor de kust van Schouwen-Duiveland is. Hiervoor gelden de volgende redenen. Er is onderzoek gedaan onder de bezoekers van onze kust, de mensen die aan de stranden willen recreëren. Zij hebben verschillende simulatiefoto's voorgelegd gekregen van windmolens voor de kust. Tot onze stomme verbazing is daarbij gebleken dat naarmate de windmolens verder uit de kust worden geplaatst, toeristen dat minder erg vinden... De vraag is vervolgens: hoe ver dan? Mag je ze helemaal niet zien, of toch nog een klein beetje?

Voorzitter. Er kunnen vergelijkingen worden gemaakt met andere situaties, zoals die ten aanzien van de kranen van Zeebrugge, maar duidelijk was in elk geval dat de criteria die op dit moment voor het haalbaarheidsonderzoek gelden, voor deze plek heel goede alternatieven in zicht brachten. Ik doel op het te bouwen windmolenpark op de Vlake van De Raan. Dat heet Borssele, vanwege het aansluitpunt bij de centrale-Borssele. Ook de Belgische overheid gaat een windmolenpark realiseren buiten de 12-mijlszone. Daar zou veel meer capaciteit kunnen worden gegenereerd, terwijl er sprake kan zijn van een integrale aanpak met "wind op land". Daarmee is een veel beter alternatief aangereikt om de doelstellingen te halen die wij op zich --ik verwijs naar onze Energienota-- onderschrijven, dan het realiseren van zo'n park binnen de 12-mijlszone. De medewerkers van de minister hebben hiervan kennisgenomen. Zij hebben dit ervaren als een volstrekt duidelijke boodschap die zij meenemen en waarover zij terug zullen rapporteren.

Voorzitter, het is tegen deze achtergrond dat ik deze motie overbodig vind.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. De vorige keer was het college negatief over deze motie. Ik

constateer dat dat nu niet meer het geval is. Ik roep in herinnering dat dat standpunt de reden was waarom de motie toen sneuvelde. Ons inziens is op die manier een verklaring van geen bezwaar afgegeven, en die staat nog steeds overeind. Daarom handhaven wij de motie. Er rijzen bij het college geen bezwaren meer; dat is dus geen probleem meer.

Voorzitter. De gedeputeerde heeft duidelijk gesteld: "voor deze plek". Wellicht is er straks weer sprake van een ándere locatie binnen de 12-mijlszone die wellicht wél voldoet. Om te voorkomen dat men opnieuw met dergelijke suggesties komt, moeten wij vandaag een heldere uitspraak doen. Wat dat betreft is ons al een provincie voorgegaan. Een duidelijke uitspraak van de Staten, dat is wat wij vandaag vragen. Nogmaals: als wij dat niet doen, blijft de vorige uitspraak overeind, de verklaring van geen bezwaar. Dan kunnen wij er gewoon op wachten dat dit opnieuw op ons bordje wordt gelegd, bijvoorbeeld door een nieuw kabinet en/of op grond van nieuwe inzichten.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik begrijp het betoog van de heer Babijn niet goed. Immers, wij hebben helemaal geen "verklaring van geen bezwaar" afgegeven. Volgens mij waren de verhoudingen binnen deze Staten duidelijk; het was een kwestie van "nip-nip". Als de gedeputeerde nu Den Haag heel duidelijk heeft laten weten dat wij dit in Zeeland niks vinden, beschouw ik dat als een helder signaal. Wat doet deze motie dan nog méér?

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Kennelijk doelt de heer Beekman op het staken van de stemmen, maar dat bedoel ik niet. Ik wijs erop dat die eerder ingediende motie is gesneuveld. Dat feit zien wij als een verklaring van geen bezwaar, en daaraan willen wij vandaag een einde maken.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik wijs de gedeputeerde erop dat de door hem genoemde gemeente "Goedereede" "Goeree-Overflakkee" heet. Verder zou ik graag kennismaken van de resultaten van het door de gedeputeerde vermelde onderzoek dat onder toeristen is gehouden in verband met de zichtlijnen.

Op zich, voorzitter, zijn de beweegredenen van de indieners van deze motie nobel, maar het is wel jammer dat zij hiermee komen voordat zij kennis hebben genomen van feitelijke plannen. Daarmee is ons bezwaar tegen deze motie aangegeven. Wij zullen haar niet steunen.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Uit de woorden van de gedeputeerde maak ik op dat het realiseren van windmolenparken binnen de 12-mijlszone definitief van de baan is. Of moet hier nog een vraagteken bij worden gezet? Als het laatste

het geval is, moeten wij ons beraden op de toekomst. De gedeputeerde geeft aan dat zijn boodschap met goede bedoelingen is meegenomen, maar ik neem toch aan dat die bedoelingen erop zijn gericht dat er geen windmolenparken worden gerealiseerd binnen de 12-mijlszone.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik zal het woord "extreem" niet gebruiken, want dat past niet bij ons...

De gedeputeerde heeft niet gezegd dat er al een besluit is genomen. Ik denk dan ook dat het aannemen van deze motie een ondersteuning zou kunnen zijn van al degenen die zich negatief hebben uitgelaten over het plaatsen van windmolens binnen de 12-mijlszone. Misschien kan de gedeputeerde dit bevestigen.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Wij hebben indertijd onze steun aan deze motie gegeven vanwege haar signaalfunctie. Zolang er geen definitief besluit is waarmee komt vast te staan dat wij gevrijwaard blijven van windmolens binnen de 12-mijlszone, denk ik dat dat signaal belangrijk blijft. Daarom zullen wij ook de nu ingediende motie steunen. Mijns inziens kan de gedeputeerde zijn opmerking over die éne locatie zien als een ondersteuning van zijn verwoorde opvatting.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Het standpunt van mijn fractie is niet veranderd ten opzichte van de vorige keer. Wij horen nu de gedeputeerde zeggen dat deze motie overbodig is. Dat is op zich al een reden om tegen de motie te stemmen, maar daarnaast constateren wij dat het hierbij gaat om een haalbaarheidsonderzoek van het Rijk. Wij zien onvoldoende aanleiding om daar als Staten een standpunt over in te nemen. Het geluid van Zeeland is via GS door het Rijk gehoord. Dat vinden wij voldoende. Wij zullen deze motie niet steunen.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Ik vind deze discussie, het geheel, wat ondoorzichtig worden. Enerzijds krijgen wij in een bepaalde mate zekerheid van de gedeputeerde; anderzijds is duidelijk dat er fracties zijn die vinden dat wij wat dit betreft met z'n allen een vuist moeten maken. Ik vraag u om de vergadering even te schorsen.

De **voorzitter**. Ik stel voor dat de gedeputeerde nu eerst even reageert en dat vervolgens de vergadering even wordt geschorst.

Mij blijkt dat de Staten met deze werkwijze kunnen instemmen.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Als de suggestie is gewekt dat door de minister al een besluit is

genomen om op de plekken, in de haalbaarheidsstudie vermeld als zoeklocaties, wel of niet te gaan bouwen, moet ik zeggen dat dat natuurlijk niet aan de orde is. Er is sprake van een haalbaarheidsonderzoek en dat wordt verricht aan de hand van een aantal criteria en aspecten. Dat is tijdens de consultatieronde uitvoerig toegelicht door de mensen die dit onderzoek doen. Men denke aan aspecten als de scheepvaart, radar en vogeltrek, maar ook maatschappelijk draagvlak bij de desbetreffende overheden. Het enige wat zij doen, is een advies aan de minister formuleren, ter beantwoording van de vraag: is het haalbaar om op een bepaalde locatie windmolens binnen de 12-mijlszone te gaan plaatsen?

Voorzitter. De adviezen die men aan de minister voorlegt, kennen wij niet. Die laten ze ons niet zien. Die adviezen gaan naar de minister of zijn hem wellicht al voorgelegd; dat weten wij niet. Vervolgens gaat de minister beslissen. Onzerzijds is het signaal gegeven dat men breed in Zeeland, vooral gelet op de belangen van het toerisme, tegen de vestiging van een windmolenpark op de bedoelde plek is. Dat signaal is afgegeven en dat is voor mij de reden om te zeggen dat ik de strekking van de motie overbodig vind. De motie heeft dezelfde signaalwerking. Men zou ervoor kunnen kiezen om nóg een signaal te geven, maar dat is dan een signaal van alleen de Staten, terwijl er al eerder samen met de gemeenten een signaal is gegeven. Het is aan de Staten om te bepalen of zo'n herhaald signaal nodig is.

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Deze motie is al eerder in stemming gebracht en bij die gelegenheid hebben wij haar niet gesteund. Onze fractie heeft zich de afgelopen weken uitgebreid in deze materie verdiept en zij heeft zich grondig laten informeren. Ook hebben wij de resultaten van de haalbaarheidsstudie Windenergie op Zee binnen de 12-mijlszone, uitgevoerd door het ministerie --daar hebben wij het over gehad-- betrokken bij onze afweging.

Wij vinden het jammer, voorzitter, dat de in de motie opgenomen argumenten en overwegingen niet wat zijn uitgebreid. Niettemin zullen wij deze motie steunen, ook al heeft de gedeputeerde gezegd dat zij overbodig is.

De motie wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ, de SGP, de CU, NZ, de PVV, de VVD en het CDA voor deze motie hebben gestemd.

28. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

29. Sluiting

De **voorzitter**. Ik nodig alle aanwezigen uit om na sluiting van deze vergadering nog even een drankje en een hapje te nuttigen, zodat wij elkaar ook persoonlijk goede dagen kunnen toewensen. Die wens spreek ik ook nu, plenair en in het openbaar, uit. Uiteraard hopen wij elkaar in het nieuwe jaar weer in goede gezondheid te zien, meer in het bijzonder op 10 januari, als wij onze gezamenlijke start hebben bij de nieuwjaarsbijeenkomst in dit gebouw.

De vergadering wordt te 15.40 uur gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland in hun vergadering van 31 januari 2014, onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter.

, griffier.